

WONEN OP WIELEN

WOONWAGENTERREINEN
AANLEGGEN EN BEHEREN,
EEN HANDLEIDING

INHOUD

WOORD VOORAF

8

1. WONEN IN EEN WOONWAGEN

11

Wat is een woonwagen?	12
— De Vlaming woont ‘divers’	12
— Van woonwagen tot chalet	12
— Goed wonen	12
— Wat is een woonwagen?	14
— Wat is een woonwagenterrein?	14
- Residentieel terrein	14
- Doortrekkersterrein	14
- Pleisterplaats	14
- Gemengd woonterrein	14

Wie woont in een woonwagen?	16
— Wat is een ‘traditionele woonwagenbewoner’?	16
— Zijn er verschillende groepen woonwagenbewoners?	17
— Andere verwante groepen	18

Wie legt een woonwagenterrein aan?	24
— Op een privégrond staan	24
— Op een grond van de overheid staan	25
— Een gesubsidieerd woonwagenterrein	25

Een plaats voor woonwagens, hoe begin je eraan?	26
— Heb als initiatiefnemer een helder project voor ogen	26
— Communiceer met de gemeentediensten	27
— Communiceer met de kandidaat-bewoners	27
— Communiceer met de omgeving	28

2. WAAR EEN WOONWAGEN PLAATSEN?

35

Niet zomaar overal	36
Wonen als hoofdfunctie	36
Een ruimtelijke en stedenbouwkundige toetsing	38

Normen voor woonkwaliteit en leefbaarheid	39
— Inbedding in de buurt	39
— Privacy van bewoners en omwonenden	39
— Vlotte bereikbaarheid	40
— Wonen en werken	40
— Vrijwaren van de open ruimte	40

Een stedenbouwkundige vergunning	41
— Voor de woonwagen	41
— Voor het terrein waar de woonwagen staat	41

3. EEN WOONWAGENTERREIN INRICHTEN **47**

Woonkwaliteit en leefbaarheid	48
— Inbedding in de omgeving	49
— Vlotte toegang	49
— Hou rekening met de leefbaarheid	50

Een degelijke en toereikende infrastructuur	51
— De wegen, groen en omheining	51
— De nutsvoorzieningen	51
— De standplaats	52
— Sanitair en berging	55

Plaatsing van constructies	56
-----------------------------------	-----------

Aandachtspunten bij de inrichting van een openbaar residentieel terrein	58
— De wegen, groen en omheining	58
— De nutsvoorzieningen	58
— De standplaats	58
— Sanitair en berging	59
— Het collectief dienstgebouw	60

Aandachtspunten bij de inrichting van een doortrekkersterrein	62
— De wegen, groen en omheining	62
— De nutsvoorzieningen	62
— De standplaats	63
— Het collectief dienstgebouw	64

4. SUBSIDIES VOOR EEN WOONWAGENTERREIN **69**

— Subsidies voor de verwerving van de grond	70
— Subsidies voor de inrichting, renovatie en uitbreiding	70
— Procedure van de subsidieaanvraag	70

5. EEN WOONWAGENTERREIN BEHEREN **73**

Enkele algemene vuistregels voor het beheer	75
--	-----------

Optreden na inbreuken of klachten	77
--	-----------

Aandachtspunten bij het beheer van een openbaar residentieel woonwagenterrein	79
--	-----------

— Wat je vooraf moet weten	79
— De gebruiksregels	79
— Het dagelijkse toezicht en onderhoud	80
— Inbreng van de bewoners	82
— wat moet er in het huishoudelijk reglement staan?	84

Aandachtspunten bij het beheer van een doortrekkersterrein	92
---	-----------

Aandachtspunten bij het beheer van een pleisterplaats	95
--	-----------

6. ONDERWIJS, WERK, VRIJE TIJD EN GEZONDHEID **97**

Onderwijs	98
------------------	-----------

Werk	99
-------------	-----------

Vrije tijd, cultuur en sport	100
-------------------------------------	------------

Gezondheid	101
-------------------	------------

DOEBOEK **105**

— Stappenplan: de inrichting van een openbaar woonwagenterrein	106
— Checklist: de inrichting van een woonwagenterrein	108
— Stappenplan: een stedenbouwkundige vergunning aanvragen	111
— Stappenplan: subsidies aanvragen	113
— Stappenplan: hoe communiceert de gemeente over de inplanting van een openbaar woonwagenterrein?	117
— Stappenplan: hoe het beheer van een openbaar woonwagenterrein organiseren?	123
— Omschrijving van de functieprofielen	127
<hr/>	
— Model van huishoudelijk reglement gemeentelijk residentieel terrein	131
— Model van huishoudelijk reglement gemeentelijk doortrekkersterrein	145

NUTTIGE ADRESSEN **153**

colofon	160
---------	-----

GRAND LUXE

EEN PLAATS IN DE SAMENLEVING

Woononzekerheid is een groot probleem voor woonwagenbewoners. Een probleem met verstrekende gevolgen voor hun kansen binnen de andere levensdomeinen, zoals inkomen, onderwijs en gezondheid.

De sleutel voor de integratie en deelname van deze kwetsbare groep aan het maatschappelijke leven ligt in de erkenning van hun eigen wijze van wonen. Voor Voyageurs, Roms en Manoeshen maakt de woonwagen integraal deel uit van hun identiteit. Rondtrekken en wonen in een woonwagen zijn wezenlijke bestanddelen van hun cultuur, ook al valt dat voor mensen die in een huis wonen soms moeilijk te begrijpen of te aanvaarden.

Iedereen heeft recht op behoorlijke huisvesting. Zo staat het in artikel 23 van onze Grondwet. Dat recht geldt ook voor mensen die niet in huizen van steen of flats van beton, maar in wagens op wielen wonen.

Daarom heeft de Vlaamse overheid in de Vlaamse Wooncode de woonwagen als volwaardige woonvorm erkend. Bijgevolg moeten er ook voldoende legale en degelijke standplaatsen voor woonwagens komen, evenwichtig gespreid over heel Vlaanderen. Als woonwagenbewoners geen plaatsen hebben waar ze legaal kunnen verblijven, staat hun woonrecht onder druk.

De overheid moet het woonrecht gestalte geven. Het is aan de gemeenten en provincies om particuliere initiatieven te ondersteunen, bijvoorbeeld door een stedenbouwkundige vergunning af te geven waar dat wettelijk mogelijk is, of om zelf terreinen voor woonwagens aan te leggen.

Om die overheden daarin aan te sporen en te ondersteunen subsidieert de Vlaamse overheid hen voor de verwerving van grond en de inrichting van terreinen voor woonwagens, tot 90% van de prijs. Dat geldt voor residentiële woonwagenterreinen voor langdurig verblijf en voor doortrekkersterreinen voor tijdelijk verblijf en pleisterplaatsen.

De ambitie van het *Strategisch Plan Samenleven in Diversiteit* van maart 2004 was dat er tegen 2010 750 standplaatsen zouden bijkomen op residentiële woonwagenterreinen en 500 op doortrekkersterreinen. Dat is niet gelukt. Maar de onderliggende doelstelling blijft onverkort gelden: zorgen voor voldoende, duurzame woonwagenterreinen. Daarom bepaalt het Vlaamse regeerakkoord van juli 2009 dat de Vlaamse regering erop zal toezien dat de lokale besturen die doelstelling blijven nastreven.

De brochure *Wonen op wielen* kan iedereen die daarbij betrokken is op weg helpen. Ze behandelt overzichtelijk en helder alles wat te maken heeft met aanleg, renovatie en beheer van een woonwagenterrein: van de ruimtelijke voorwaarden over de inrichting en het beheer tot de subsidiëring. De ‘stappenplannen’ vormen een heel concrete handleiding.

Met *Wonen op wielen* wil ik ertoe bijdragen dat Vlaanderen over enkele jaren aan de behoefte aan duurzame woonwagenterreinen kan voldoen.

Geert Bourgeois,
Viceminister – president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

HFDST 1.

WONEN IN EEN WOONWAGEN

Interviews met woonwagenbewoners,
Saskia De Bruyn, 2002

‘Je kan dat niet zien hé,
maar onder deze chalet staan
wielen. Als we willen, zijn we
weg. Dan laden we heel die
boel op een camion. En dan
vertrekken we. Nog altijd!’

WAT IS EEN WOONWAGEN?

De Vlaming woont 'divers'

Het winkelaanbod, onze kleren, wat we eten en drinken, waar en hoe we ons ontspannen, overall is verscheidenheid troef. Ook de manier van wonen varieert sterk. De ene woont in een eengezinswoning, de andere op een appartement. Vlamingen wonen in een gemeenschapshuis, een studio, een villa of woonboot.

Een van de minder courante woonvormen is de woonwagen. Dat is een woning die speciaal gebouwd is om haar te kunnen verplaatsen.

Van woonwagen tot chalet

De woonwagen als woonvorm kent een grote evolutie. De houten woonwagens maakten in de jaren zestig van vorige eeuw plaats voor rijcaravans. Bewoners die lange tijd op dezelfde plaats bleven, verruimden de caravan dikwijls met een aanbouw of kozen voor een verplaatsbare stacaravan.

De nood aan comfort groeit, ook voor bewoners van woonwagens. Er worden gemeentelijke woonwagenterreinen ingericht en de trekkende beroepen verdwijnen. Het gevolg is dat de woonwagens steeds omvangrijker worden. Wie het zich kan veroorloven, vervangt zijn stacaravan door een grote residentiële woonwagen. Op woonwagenterreinen zien we daarom een mix van rijcaravans, lichte stacaravans en omvangrijke residentiële woonwagens.

Goed wonen

Iedereen in Vlaanderen heeft recht op een gezonde en betaalbare woonst. Dat staat in de Vlaamse Wooncode. De Vlaamse overheid bevordert daarom het aanbod van aangepaste en betaalbare woningen van goede kwaliteit, in een behoorlijke omgeving en met woonzekerheid. Dat geldt voor alle erkende woonvormen in Vlaanderen, dus ook voor woonwagens.

Een meer gedifferentieerde samenstelling van de woningen in de stedelijke gebieden of kernen van de buitengebieden in Vlaanderen: dat is een van de uitgangspunten voor de ruimtelijke en stedenbouwkundige ontwikkeling in Vlaanderen. In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen staat dat er voldoende standplaatsen moeten komen op goed uitgeruste residentiële woonwagenterreinen en doortrekkersterreinen.

De woonwagen is een volwaardig erkende woonvorm in Vlaanderen. Het Vlaamse woonbeleid stelt zich daarom tot doel ook de woonsituatie van woonwagenbewoners te verbeteren.

Wat is een woonwagen?

De Vlaamse Wooncode omschrijft de woonwagen als *'een woongelegenheid, gekenmerkt door flexibiliteit en verplaatsbaarheid, bestemd voor permanente en niet-recreatieve bewoning'*. 'Woonwagen' is een verzamelnaam voor tal van verplaatsbare constructies: een kermiswagen, een caravan, een kampeerauto, een stacaravan, een 'chalet' op wielen.

Een woonwagen is niet gefundeerd of verankerd in de grond, met uitzondering van de nutsleidingen. De inrichting heeft een zelfdragend onderstel. Voor de stabiliteit steunt ze op de grond, door middel van wielen, wegneembare steunstukken, vijzels of steunpunten. De woongelegenheid kan verplaatst worden na loskoppeling van de nutsleidingen.

Zowel een stacaravan als een residentiële woonwagen wordt verplaatst met een speciale vrachtwagen. Vaak komt er een gespecialiseerde takelfirma aan te pas. De wielen of de ankerpunten van het onderstel maken het mogelijk de woonwagen op de standplaats te manoeuvreren.

Een woonwagen kan samengesteld zijn uit twee of meer van elkaar los te koppelen woonvolumes. De ruimte tussen de grond en de woonwagen wordt vaak opgevuld met steenstripplaten of een muurtje, voor een betere isolatie. De residentiële woonwagens zijn steeds minder verplaatsbaar en moeten dus beter geschraagd worden. Het verschil met een vaste en gefundeerde constructie wordt steeds minder uitgesproken.

Wat is een woonwagenterrein?

Bij 'woonwagenterrein' denk je misschien aan een camping. Een plaats om tijdens de vakantie te genieten van de frisse lucht en de charmes van tent of caravan. Maar een woonwagenterrein is geen camping. Het is de plaats waar woonwagenbewoners wonen. Een woonwagenterrein kan verschillende vormen aannemen. Soms is het een kavel of bouwperceel met één of twee gezinnen in woonwagens, soms ook een terrein met enkele tientallen woonwagens. Op sommige woonwagenterreinen verblijven de bewoners permanent. Op andere strijken ze slechts voor enkele dagen of weken neer. Soms staan er vooral residentiële woonwagens. Op andere plaatsen staan uitsluitend rijkklare caravans. Er zijn woonwagenterreinen, gehuurd door of in eigendom van de bewoners. Daarnaast zijn er gemeentelijke of provinciale woonwagenterreinen.

Residentiële woonwagenterrein

Residentiële woonwagenterreinen zijn bestemd en ingericht om er langere tijd te verblijven. De woonwagens kunnen zowel rijklaar als residentieel zijn. Op openbare woonwagenterreinen staan de wagens op – min of meer – afgebakende standplaatsen. Gezinnen van verschillende familiegroepen staan vaak bij elkaar. Een privéterrein is meestal kleiner. Het is op maat gesneden van een groep bewoners tussen wie een zekere samenhang bestaat, meestal een familie of familietak.

Doortrekkersterrein

Doortrekkersterreinen zijn bestemd en ingericht om op regelmatige basis rondtrekkenden toe te laten. Die gezinnen kunnen er enkele dagen of weken verblijven. De voorzieningen zijn meestal gemeenschappelijk. De gebruikers willen er vooral in familiale groepen bij elkaar staan.

Pleisterplaats

Een parking, een ongebruikte weg of een open ruimte kan dienen om eenmalig of enkele keren per jaar rondtrekkenden op te vangen. Die terreinen zijn niet bedoeld om er woonwagens te plaatsen, maar kunnen wel voor korte tijd als pleisterplaats dienen. Een overeenkomst met de eigenaar en/of de gemeente of een gemeentelijk reglement kunnen het tijdelijk gebruik in goede banen leiden.

Gemengd woonterrein

Er zijn plaatsen waar zowel rondtrekkenden staan als langdurige bewoners, of waar zowel vaste woningen als caravans of stacaravans staan. Dan spreken we over een 'gemengd' terrein. Omdat flexibiliteit een kenmerk is van verplaatsbare woningen, kan een woonwagenterrein altijd evolueren. Dat heeft gevolgen voor de inrichting ervan, die toekomstgericht moet zijn.

WIE WOONT IN EEN WOONWAGEN?

In principe kan in Vlaanderen iedereen in een woonwagen wonen. Er bestaan geen wetten of decreten die dat verbieden. Natuurlijk zijn er wel regels die de woonkwaliteit en de ruimtelijke inpassing waarborgen, zoals normen voor isolatie en stedenbouwkundige normen.

De meeste mensen kiezen voor een vaste woning. Enkele duizenden gezinnen wonen in een verplaatsbare woning: een caravan, stacaravan, kermiswageng, woonboot. Sommige huisbewoners ten slotte zouden wel in een woonwagen of andere verplaatsbare woning willen wonen, maar vinden geen geschikte plaats om die te zetten.

Wie woont daadwerkelijk in een woonwagen? Enkele voorbeelden:

- Kermisreizigers, reizende circusmensen of seizoenarbeiders. Zij wonen er beroepshalve.
- Personen en gezinnen die geen betaalbare vaste woning vinden.
- Personen die bewust kiezen voor een woonwagen wegens de flexibiliteit, mobiliteit en kleinschaligheid.
- De traditionele woonwagenbewoners. Zij kiezen bewust voor een woonwagen omdat ze er zich goed in voelen en omdat die woonvorm aansluit bij hun manier van leven. Ze trekken niet noodzakelijk rond. Dankzij de woonwagen kunnen ze in familieverband wonen.

Wat is een 'traditionele woonwagenbewoner'?

Woonwagenbewoners in Vlaanderen noemen zichzelf Rom, Manoesj of Voyageur. Je behoort tot een van deze groepen als je jezelf daartoe rekent en als de andere groepsleden dat erkennen. Afstamming is belangrijk, maar ook gemeenschappelijke sociale en culturele kenmerken. Een daarvan is wonen in een woonwagen.

De Vlaamse overheid definieert de traditionele woonwagenbewoners zo: *'Personen die wonen of woonden in een woonwagen of waarvan de ouders dat deden, met uitzondering van bewoners van campings of gebieden met weekendverblijven. Een woonwagen is een woongelegenheden, gekenmerkt door flexibiliteit en verplaatsbaarheid, bestemd voor permanente en niet-recreatieve bewoning'*.

Met deze definitie verwijst de Vlaamse overheid naar de Roms, Manoesjen of Voyageurs, die naar traditie wonen of woonden in een woonwagen.

Zijn er verschillende groepen woonwagenbewoners?

Woonwagenbewoners worden in de volksmond vaak zigeuners genoemd. In het woord zigeuner zitten elementen die verwijzen naar een nomadische en etnische afkomst. Maar voor de meeste woonwagenbewoners is deze benaming onjuist. Voor alle woonwagenbewoners heeft de term een negatieve bijklank.

Ze worden liever aangesproken met de juiste benaming, die de diversiteit binnen de woonwagenbewoners beter weergeeft: Voyageur, Manoesh, Rom. De verschillende groepen leven niet altijd strikt gescheiden, er zijn bijvoorbeeld heel wat gemengde huwelijken.

Voyageurs

De Voyageurs zijn Vlamingen. Ze stammen af van gezinnen die aan de kost kwamen door een trekkend bestaan. Ze hielpen bij de oogst of deden andere seizoensarbeid. Anderen verkochten deur aan deur: kledij, stoffen en huishoudgerei. De ouderen onder ons kennen ook nog de stoelenmatters of scharenslijpers. Ook oude metalen en lommen werden verhandeld.

Ook nu nog zijn veel Voyageurs actief in zelfstandige handel. Rondtrekken om aan de kost te komen is voor de meesten niet meer rendabel. Maar de woonwagen is nog steeds cultureel belangrijk voor de Voyageurs. Hij bepaalt in grote mate hun identiteit en beantwoordt het best aan hun levensstijl. Voyageurs uit het buitenland trekken nog regelmatig door Vlaanderen.

Voyageurs spreken Nederlands, maar gebruiken soms nog woorden uit het Bargoens. Bargoens was een oude geheimtaal in het Nederlandse taalgebied. Vandaag tellen we zo'n 650 Voyageursgezinnen in woonwagens. Heel wat andere Voyageurs wonen in huizen.

Manoesjen

De groep van de Manoesjen heeft haar verre oorsprong in het India van meer dan duizend jaar geleden. Al sinds de vijftiende eeuw verblijven deze mensen in onze streken. Zij hebben zich op hun eigen manier ingepast in de samenleving hier, en vallen nauwelijks op. Een zeventigtal gezinnen woont in een woonwagen, een minderheid in vaste woningen. Ze spreken onderling het Manoesh, een variant van het Romanes. Romanes is een gemeenschappelijke taal van Manoesh, Rom, Roma (*zie hieronder*) en andere groepen, die voortkomt uit talen van het land van oorsprong en van landen waar ze doortrokken. Daarnaast is Nederlands hun voertaal.

Roms

Roms kwamen eind 19e, begin 20e eeuw vanuit Oost-Europa naar België. Hun moedertaal is het Romanes. Frans is hun tweede taal, maar de jongere generatie die in Vlaanderen schoolloopt, spreekt Nederlands. Ongeveer 200 Romgezinnen wonen in wagens. Velen trekken in de zomer rond in familieverband. Daarnaast trekken buitenlandse Roms door ons land.

Andere verwante groepen

Sommige bevolkingsgroepen worden wel eens verward met woonwagenbewoners. Maar zij vallen niet onder de noemer 'woonwagenbewoner'.

Kermisreizigers, schippers, circusreizigers

Kermisreizigers, schippers en circusreizigers trekken rond omdat hun beroep dat vereist. Veel kermisreizigers zijn oorspronkelijk verwant met Voyageurs. In de winter verblijft de meerderheid in vaste woningen. Maar minder gegoede kermisreizigers vind je vaak terug op terreinen waar ook Voyageurs staan.

Roma

Een zeer grote groep Roma emigreerde na de val van het IJzeren gordijn van Oost- naar West-Europa. Ze zijn sociaal, cultureel en taalkundig verwant met de Roms. De Roma in Vlaanderen – volgens ramingen 15.000 tot 20.000 personen – wonen in vaste woningen.

Campingbewoners

Campingbewoners zijn personen die op een camping in een caravan of weekendhuisje – een chalet – gaan wonen, omdat het elders ondermaats en te duur is voor hen. Uit onderzoek blijkt dat zij dan vaak de caravan of chalet verkiezen boven een andere woning.

Nieuwe woonwagenbewoners

Nieuwe woonwagenbewoners zijn mensen die altijd in een vaste woning hebben gewoond, maar bewust kiezen voor een woonwagen als woonvorm. Hierbij spelen elementen als betaalbaarheid, mobiliteit, kleinschaligheid, het samen staan met anderen en het gevoel van vrijheid.

Nieuwe trends op woonwagengebied

Woonwagens lijken steeds meer op huizen

De nieuwste woonwagens zijn ruim en comfortabel: tv, volledig uitgeruste keukens, aparte slaapkamers, enzovoort. Daarnaast vind je steeds meer woonwagens die eruitzien als een huis of chalet. Temeer omdat er geen wielen onder het chassis staan.

Woonwagens blijven langer staan

De moderne woonwagen/chalet kun je minder gemakkelijk verplaatsen. Dat hoeft meestal ook niet, want steeds minder gezinnen trekken rond. En als het echt moet, kan je de woonwagens loskoppelen en per vrachtwagen verhuizen, zelfs wanneer hij uit verschillende volumes bestaat.

Inpandig sanitair

De nieuwe residentiële woonwagens beschikken over een eigen sanitaire ruimte. Toch is er meestal nood aan een bijkomend toilet of sanitair, onder meer voor bezoekers. Door de lichte materialen zijn woonwagens vaak ook gevoelig voor vocht. De ontwerper van een woonwagenterrein moet ervan uit gaan dat niet alle woonwagens een inpandig sanitair hebben.

Meer banden tussen woonwagebewoners en omgeving

Voyageurs zijn steeds meer verbonden met de omgeving waar ze wonen: ze hebben er hun werk of eigen zaak, ze kennen de burens, de kinderen lopen er school, enzovoort. Bovendien trouwen Voyageurs steeds vaker met een partner die niet uit het woonwagennmilieu komt.

Woonwagebewoners blijven graag bij elkaar in de buurt

Ook al lijken sommige woonwagens op huizen, ook al zijn er meer banden met de omgeving, toch verkiezen Voyageurs een woonwagenterrein om te wonen. Waarom? Omdat Voyageurs veel belang hechten aan familiale solidariteit. En via de familie kunnen ze een beroep doen op een breed sociaal netwerk, bijvoorbeeld om werk te vinden. Ze vertrouwen in de eerste plaats op hun eigen groep. Met gsm, e-mail en internet kunnen ze contact onderhouden met woonwagebewoners op andere terreinen, zelfs nu ze minder rondtrekken.

Woonwagenbewoonster

‘De mensen hebben geen idee van woonwagenbewoners. Ze zijn bang en ze hebben het over wasgoed dat ’s nachts van de lijn af moet en of hun kinderen wel veilig naar school kunnen. Daar ben ik van geschrokken. Toen ik daar stond op die hoorzitting, dacht ik: ik zou niet graag met jullie willen ruilen. Ach, ze zijn niet wijzer, ze weten niet waarover ze praten. En nu, een jaar later roepen ze met z’n allen: het valt toch wel mee, het is keurig hier!’

Voor één dag woonwagenbewoner in Genk

Een Vlaams parlementslid brengt een dag door bij een woonwagengezin in een Limburgse gemeente. De woonwagens staan al jaren op een strook grond naast de straat. Er is geen enkele voorziening. Toch wil het parlementslid een hele dag doorbrengen op het terrein. Niet om te kamperen maar om kennis te maken met woonwagenbewoners die geen erkende standplaats hebben.

”We hebben eerst wat gegeten en koffie gedronken”, vertelt de woonwagengezinsvrouw. “We hebben gesproken over de toestand waarin ik woon. Ik heb ooit geprobeerd om in een huis te wonen. Maar ik verkies een woonwagen. We hebben gesproken over de 150 standplaatsen die in Limburg beloofd zijn. Mijn bezoeker wist niet dat er zo’n groot tekort is aan woonwagenterreinen. Ik geloof echt dat zij de woonwagenbewoners nu niet gaat vergeten. Zij was heel tevreden over die dag bij mij. Ze wil graag eens terugkomen met haar man en haar zoon. Ze is zeker welkom.” (De Trekhaak, 2006)

WIE LEGT EEN WOONWAGENTERREIN AAN?

Voor vaste woningen bestaat er zowel een aanbod op de particuliere woningmarkt als vanuit de overheid. Dat geldt ook voor woonwagens. Woonwagengezinnen staan op een grond die hun eigendom is die ze huren van een particulier. Ze kunnen ook terecht op openbare woonwagenterreinen, bijvoorbeeld van een gemeente, een provincie of een sociale huisvestingsmaatschappij.

Op een privégrond staan

Veel woonwagenbewoners kopen of huren een stuk grond om hun woonwagen te plaatsen. Ze staan er met hun rijcaravan, waarmee ze een deel van het jaar rondtrekken, of zetten een stacaravan of residentiële woonwagen.

Ze kunnen er alleen staan, met één gezin. Maar meestal staan ze samen met enkele andere woonwagengezinnen. Vooral met familieleden en nauwe kennissen. De privéterreinen zijn meestal familieterreinen. Ze zijn klein, met een capaciteit van één tot vijf gezinnen. De woonwagens staan meestal aan de zijkanten van het perceel, met in het midden een open ruimte.

Omdat de gezinnen elkaar kennen, maken ze onderling afspraken over wie waar staat en welke collectieve en individuele voorzieningen nodig zijn. De woonwagenbewoner die eigenaar of hoofdhuurder is van de grond bepaalt zelf wie op het terrein mag wonen. Vaak delen de bewoners het sanitair.

De meeste van deze kleine terreinen zijn ingebed in een woonbuurt en maken er organisch deel van uit. Ze vallen niet op in het straatbeeld. De bewoners zijn met de buurt verweven en nemen deel aan het lokale sociale leven.

Veel privéterreinen hebben geen stedenbouwkundige vergunning. Door een stedenbouwkundige regularisatieprocedure of een ruimtelijk uitvoeringsplan kan een deel van de terreinen in aanmerking komen voor een stedenbouwkundige vergunning. Voor alle andere terreinen moet een andere locatie gezocht worden, in woongebied.

Woonwagenterreinen kunnen in principe commercieel uitgebaat worden, maar dat is vandaag weinig gangbaar. Sommige woonwagenbewoners huurden vroeger een plaats op een commerciële camping of kampeerverblijfpark. Maar met de aanpassing van de regelgeving op campings ('openluchtrecreatieve verblijven') is wonen daar niet meer toegestaan. Je kunt er enkel nog terecht voor vakantie en recreatie. Enkele woonwagenbewoners konden er toch blijven wonen omdat de camping omgevormd werd tot een gebied voor recreatief wonen: daar zijn – onder bepaalde voorwaarden – zowel recreatie als wonen toegestaan.

Eén bouwperceel met meerdere woningen in Roosdaal

In Roosdaal kocht een woonwagenbewoner een bouwperceel in een doordeweekse verkavelingswijk. Eerst kreeg hij toestemming voor vijf caravans plus sanitaire unit. Daarna werd dat gewijzigd in een vergunning voor een hoofdgebouw (de woning van de eigenaar) met extra plaatsen voor bezoekende familieleden. Er vond een informatievergadering plaats met de omwonenden. Deze situatie is te vergelijken met een appartementencomplex: op één bouwperceel bevinden zich meerdere woningen. (De Trekhaak, 2006)

Op een grond van de overheid staan

Woonwagenbewoners wonen vaak ook op terreinen van de overheid.

Een parking of ongebruikt stuk openbare grond is voor rondtrekkenden zeker geschikt om er enkele dagen te verblijven. Voor regelmatig of langer verblijf legt de overheid openbare terreinen aan: doortrekkersterreinen en residentiële woonwagenterreinen. Die hebben de nodige voorzieningen die de woonkwaliteit moeten garanderen.

Openbare woonwagenterreinen zijn een aanvulling op privéterreinen. De overheid biedt woonwagenbewoners daardoor woonzekerheid, in een aangepaste en betaalbare woning, van goede kwaliteit, in een behoorlijke woonomgeving.

Een gesubsidieerd woonwagenterrein

Om de aanleg van genoeg kwaliteitsvolle woonwagenterreinen te stimuleren geeft de Vlaamse overheid een subsidie. De aanvrager kan een gemeente, een OCMW, een vereniging van gemeenten en OCMW's, een provincie, de Vlaamse Gemeenschapscommissie of een sociale huisvestingsmaatschappij zijn. De Vlaamse overheid subsidieert de verwerving, de inrichting, de renovatie en de uitbreiding van woonwagenterreinen.

EEN PLAATS VOOR WOONWAGENS, HOE BEGIN JE ERAAN?

- 1 / Heb als initiatiefnemer een helder project voor ogen.
- 2 / Communiceer met de betrokken diensten en instanties.
- 3 / Communiceer met de kandidaat-bewoners.
- 4 / Communiceer met de omgeving.

Heb als initiatiefnemer een helder project voor ogen

Of je nu het initiatief neemt als privépersoon of als overheid, je hebt er belang bij om scherp te stellen waar je naar streeft. Maak een soort voorontwerp, zo schep je voor jezelf duidelijkheid en kan je er met anderen over spreken.

- Wie gaat er op het terrein wonen?
- Is het bestemd voor kortstondig of langdurig verblijf? Of zullen er zowel trekkers als blijvers komen?
- Welke familiebanden zijn voor die gezinnen belangrijk?
- Welke financiële mogelijkheden hebben de gezinnen?
- Welke woonwagens komen op het terrein? Zijn het rijcaravans, residentiële woonwagens? Welke woonwagens mag je in de toekomst verwachten?
- Voor hoeveel gezinnen moet er plaats zijn? Is er een reserve nodig voor later?
- Hoeveel ruimte heeft elk gezin nodig? Hoeveel ruimte is er beschikbaar? En wat met bezoekende familieleden?
- Welke beroepen oefenen de bewoners uit? Hebben zij extraplaats nodig? Komen er klanten op het terrein?
- Heb je een locatie op het oog? Beantwoorden die percelen aan de criteria voor een woonwagenterrein?
- Welke voorzieningen ga je aanbrengen? Wat is gemeenschappelijk en wat individueel? Hoe groot is je budget? Mogen de bewoners tuinhuisjes en garages zetten?
- Denk al na over het onderhoud en het beheer. Welke afspraken maak je hierover met de gebruikers? Welke taken neem jij op je, welke de gebruikers? Hoe volg je de afspraken op?

Communiceer met de betrokken diensten en instanties

Verschillende diensten zijn bij de aanleg en inrichting van een woonwagenterrein betrokken. Dat zijn vooral gemeentediensden. De dienst ruimtelijke ordening moet de stedenbouwkundige vergunning adviseren. De milieudienst beoordeelt de plaatsing van opslag van huishoudelijke verbrandingsstoffen. Zeker als het project een grote omvang heeft, bespreek je het best met de verschillende diensten van de gemeente. Ook als de gemeente zelf het initiatief neemt, moeten de diensten veel met elkaar communiceren.

- Beantwoordt de locatie aan de stedenbouwkundige voorschriften? Welke argumenten onderbouwen de aanvraag? Is het nodig om rekening te houden met bepaalde omgevingskenmerken (bouwstijlen, begroeiing, waterloop, verkeersweg)?
- Is er voor de stedenbouwkundige aanvraag een openbaar onderzoek nodig?
- Zijn er milieuvergunningen nodig? Wat zijn de gevolgen voor het verkeer? Welke maatschappijen moeten nutsleidingen aanleggen of aansluiten?
- Wie is er allemaal betrokken bij het beheer?
- Welke procedures gelden er voor de inplanting, aankoop en inrichting, en welke termijnen?
- In welke mate moeten een burgemeester, schep en de gemeenteraadsleden betrokken worden?

Communiceer met de kandidaat-bewoners

De kandidaat-bewoners wonen in een woonwagen. Het zijn ervaringsdeskundigen. Zij moeten zich op het ingerichte terrein echt 'thuis' voelen.

- Leg je eigen ideeën naast die van de bewoners.
- Doe dat open en eerlijk. Breng je boodschap duidelijk en zonder omwegen over.
- Behandel je gesprekspartner als gelijkwaardig.
- Luister goed, geef de bewoners de tijd om hun verhaal te doen. Neem er vooral zelf ook de tijd voor: een goede communicatie verhoogt het draagvlak bij de bewoners.
- Maak je project zichtbaar, liefst driedimensionaal, bijvoorbeeld met een maquette.
- Spreek met de woordvoerders van de bewoners. Maar heb ook aandacht voor de mening van bewoners die niet zo mondig zijn.
- Pas je voorontwerp aan als bewoners zinvolle en haalbare voorstellen doen.
- Zoek samen naar creatieve oplossingen.
- Doe geen beloften die je niet kan waarmaken.
- Maak duidelijke afspraken. Zet die op papier, en handel ernaar.

De toewijzing van standplaatsen bespreken in families

Mortsel verdeelde een terrein van bij de aanvang in drie clusters. Er waren immers verschillende familiegroepen van bewoners. Ook in Leuven verdeelden ze een terrein in vijf clusters. Daar heeft elke cluster een aparte toegang, maar ze zijn toch onderling verbonden door paadjes tussen de erven.

Met wie willen bewoners samen staan? Welke gevoeligheden en voorkeuren zijn er? Persoonlijke voorkeuren zijn heel belangrijk bij de toewijzing van standplaatsen. Mensen staan er immers niet geïsoleerd, maar naast elkaar. Sommige plaatsen zijn gegeerd.

Bevraag niet alleen sterke figuren, maar ook stillere. Neem er de tijd voor. Objectieve criteria zijn de basis om een plaats toe te wijzen, maar verwaarloos de subjectieve criteria niet.

Communiceer met de omwonenden

Maak je plannen duidelijk voor de buurtbewoners zodra het project concreter wordt en er een locatie is.

- Neem zelf het initiatief om de omwonenden te informeren. Over informatie van anderen heb je immers geen controle.
- Maak duidelijke afspraken over de communicatie met al wie ook met het project bezig is.
- De informatie moet duidelijk en juist zijn. Omwonenden hebben het recht om te weten wat er in hun omgeving gebeurt.
- Begin tijdig met de communicatie. Wees goed voorbereid en zorg ervoor dat de informatie beschikbaar is.
- Neem de buurtbewoners ernstig, doe iets met hun bekommernissen.
- Omwonenden willen vooral informatie over de impact op hun eigen leven en huis. Schakel mensen in met gezag en ervaring die daarover objectieve informatie kunnen geven.
- Laat omwonenden met eigen ogen zien waarover het gaat. Organiseer bijvoorbeeld een bezoek aan een ander terrein.
- Breng omwonenden in contact met de toekomstige bewoners, die over zichzelf kunnen vertellen. Doe een beroep op de zelforganisaties van woonwagengbewoners.
- Zorg voor tweerichtingsverkeer, binnen een duidelijk kader en met grenzen waarbinnen gediscussieerd kan worden.
- Hou in de gaten dat er niet te veel gecommuniceerd wordt. Meestal geldt voor de realisatie van een woonproject een reglementaire informatie- en inspraakprocedure. Misschien volstaat dat.

Aalst bezoekt een ander woonwagenterrein

In Aalst ontstond commotie over de aanleg van een woonwagenterrein. Het plaatselijke comité dat aanstuurde op de aanleg van het woonwagenterrein organiseerde daarom samen met het gemeentebestuur een busreis naar buurgemeente Wetteren. Daar was een gelijkaardig terrein aangelegd. Het bezoek was vooral bedoeld voor gemeenteraadsleden, maar iedereen die wou, kon zich inschrijven. De woonwagenbewoners in Wetteren ontvingen de bezoekers hartelijk. De burgemeester, de wijkagent en de gemeentesecretaris gaven toelichting in de aanpalende brandweerkazerne. Een leerrijke ervaring. De bezoekers kregen daarmee een heel andere kijk op de woonwagenbewoners en de aanleg van een woonwagenterrein.

'Boze' buurtbewoners draaien bij na ontmoeting met woonwagenbewoners in Beringen

In Beringen stelde de groep woonwagenbewoners aangesloten bij Ons Leven de meeste 'boze' buurtbewoners gerust. De woonwagenbewoners organiseerden zelf een ontmoeting over het toekomstige woonwagenterrein. De avond begon met het aanhoren van de klachten en de zorgen van de buurtbewoners. Daarna vertelden en toonden de woonwagenbewoners in kleine groepjes – bij een kopje koffie en een stuk taart – hoe ze leven. Ze vonden die dag medestanders in hun pleidooi voor een betere plaats voor het toekomstige woonwagenterrein.

TIPS voor de overheid als initiatiefnemer

- ▶ Zorg voor een politieke consensus vooraf over de grote lijnen.
- ▶ Zorg ervoor dat de uitgangspunten van het terreinenbeleid voor iedereen duidelijk zijn, en dat alle neuzen in dezelfde richting staan.
- ▶ Maak een goede inschatting van de ruimtelijke en stedenbouwkundige voorwaarden. In de verdere uitwerking van het dossier zal je daarover immers vragen krijgen.
- ▶ Leg zo mogelijk het woonwagenterrein aan voor je de rest van de wijk aanlegt. De toekomstige bewoners malen meestal niet om een woonwagenterrein in de buurt.
- ▶ Hou rekening met lange administratieve procedures.
- ▶ Hanteer van in het begin een goede communicatiestrategie: naar politici, overheidsdiensten, toekomstige bewoners, buurtbewoners.
- ▶ Zorg voor een goede interne coördinatie en maak tijd voor de opvolging van het dossier.
- ▶ Als de provincie initiatiefnemer is: zorg voor goede afspraken en samenwerking met de gemeente.

Woonwagengewoonster

‘Waarom die overdreven inspraak? Als de gemeente hier een rij huizen voor het woonwagenterrein zet, krijgen wij toch ook niet zo’n uitgebreide inspraak? Maar als er een standplaats voor een woonwagen bijkomt, nodigen ze het hele dorp uit voor een gesprek.’

HFDST 2.

WAAR EEN WOONWAGEN PLAATSEN?

Woonwagenbewoonster

‘Ze komen toch wandelen hier, want ze barsten van de nieuwsgierigheid. Dat is mooi. Laat ze maar komen! Laat ze het maar zien. Het geeft niks, alleen moeten ze hun honden aan de lijn houden.’

NIET ZOMAAR OVERAL

Een woonwagen kan je niet om het even waar zetten. Een woonwagenterrein kan je niet om het even waar aanleggen. Privé of openbaar, residentieel of doortrekkersterrein: als je een plaats kiest, moet je rekening houden met de omgeving, de gebiedsbestemming en de stedenbouwkundige voorschriften. Bovendien betrek je de toekomstige bewoners en de omwonenden van in het begin bij de inplanting van een terrein.

WONEN ALS HOOFDFUNCTIE

Woonwagenterreinen zijn geen recreatieve of toeristische infrastructuur. Wonen is de hoofdfunctie van woonwagenterreinen. Ze maken integraal deel uit van de woonstructuur. Verplaatsbare woningen mogen in alle soorten woongebied staan, ook woongebieden met landelijk karakter.

Grote woonwagenterreinen liggen bij voorkeur in stedelijke gebieden of in de woonkernen van het buitengebied.

Woongebieden met een bijzondere culturele, historische of esthetische waarde zijn minder geschikt voor woonwagens.

- Residentiële woonwagenterreinen sluiten bij voorkeur aan bij de bestaande woonwijken. Bij de inplanting gelden immers dezelfde principes als bij de inplanting van elke woning of woonwijk: er moet een gezonde omgeving zijn, genoeg openbaar vervoer, voldoende voorzieningen voor onderwijs, sociale en culturele activiteiten (bijvoorbeeld sportinfrastructuur) en winkels voor de dagelijkse aankopen.
- Op doortrekkersterreinen verblijven woonwagengezinnen per definitie tijdelijk. Aansluiting bij bestaande woonwijken hoeft dus niet echt. Het volstaat dat de terreinen aansluiten bij de bebouwde omgeving van het stedelijk gebied of de kernen. De ligging moet wel voldoende aantrekkelijk zijn voor de doortrekkers.
- Een pleisterplaats heeft per definitie al een eigen bestemming, als parking, doodlopende weg, weidegrond. De plaats wordt occasioneel gebruikt, bijvoorbeeld eenmalig of enkele keren per jaar, door rondtrekkenden of ter gelegenheid van een evenement (huwelijk, bedevaart, ...). De eigenlijke bestemming komt niet in het gedrang, als er tenminste niet voortdurend woonwagens op het terrein staan.

Wat met een geschikte locatie die niet in een woongebied ligt? Gemeenten kunnen onderzoeken of ze met een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) of een andere procedure de bestemming van dat gebied kunnen aanpassen.

Ook een bestaand woonwagenterrein dat buiten een bestaande woonzone ligt, kan met een RUP in overeenstemming worden gebracht met de stedenbouwkundige wetgeving.

EEN RUIMTELIJKE EN STEDENBOUWKUNDIGE TOETSING

De overheid toetst de ruimtelijke impact voor alle bouwwerken en woningen aan stedenbouwkundige en ruimtelijke criteria. Voor de aanleg van een woonwagenterrein en de plaatsing van een woonwagen is dat niet anders. Die criteria moeten de kwaliteit van de plaatskeuze en het wonen verzekeren.

Een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag voor een woonwagen en woonwagenterrein wordt getoetst aan:

- de wettelijke voorschriften;
- de goede ruimtelijke ordening.

Zoals elke stedenbouwkundige vergunningsaanvraag moet het aanvraagdossier voor een woonwagen of woonwagenterrein een antwoord geven op de volgende vragen:

- Beantwoordt het geplande terrein aan de stedenbouwkundige of aan de verkavelingsvoorschriften voor het perceel of gebied?
- Mag er in het gebied, aangeduid in de aanvraag, effectief gewoond worden?
- Hoe verhouden de verplaatsbare woningen en de infrastructuur zich ten opzichte van de omgeving? Zijn de functies op het perceel - in de eerste plaats wonen, maar ook de economische activiteiten - inpasbaar in de woonomgeving?
- Zijn omvang en schaal van het project inpasbaar in de omgeving? Hoe verhouden het ruimtegebruik en de bouwdichtheid op het perceel zich ten opzichte van de omgeving?
- Welke visuele elementen van het project sluiten aan op de omgeving, welke niet? Zijn er elementen die de inpassing in de omgeving bemoeilijken of juist vergemakkelijken?
- Welke gevolgen zijn er op vlak van mobiliteit?
- Welke nutsvoorzieningen zijn er aanwezig?
- Zijn er in de omgeving belangrijke cultuurhistorische landschapselementen of gebouwen? Heeft het project daar een impact op?
- Wat is de invloed van het project op het bodemreliëf en waterhuishouding van het perceel zelf en van zijn omgeving? Is er gevaar voor overstroming?

Bij de beoordeling baseren de aanvrager en de vergunninggever zich verder op de bepalingen voor een kwaliteitsvolle inplanting en inrichting van een woonwagenterrein, zoals opgenomen in deze brochure.

In de beoordeling van de aanvraag mag de vergunninggever de aanvragers, de toekomstige bewoners of de woonvorm zeker niet discrimineren. Voor een woonwagenterrein mag de vergunninggever geen eisen stellen die niet gelden voor andere constructies. De eisen moeten te maken hebben met de wettelijke voorschriften, de woonkwaliteit en de goede ruimtelijke ordening. De overheid houdt zowel rekening met de bestaande omgeving als met de verdere ruimtelijke ontwikkeling ervan.

NORMEN VOOR WOONKWALITEIT EN LEEFBAARHEID

Inbedding in de buurt

Net als in een ‘gewone’ wijk hebben ook de bewoners van een woonwagenterrein recht op een goede woonkwaliteit. Functies of activiteiten in de buurt die hinder veroorzaken en de woonkwaliteit aanzienlijk aantasten, zijn uitgesloten.

Regelmatige contacten, onderling en met de buitenwereld, zijn heel belangrijk voor woonwagebewoners. Ze moeten hun vrienden, familie en zakenrelaties kunnen ontmoeten. Op afgelegen en moeilijk bereikbare terreinen blijven ze van die contacten verstoken. Winkels, apotheker en arts moeten evenzeer vlot bereikbaar zijn, ook voor bewoners die minder mobiel zijn.

- De ligging van een residentieel woonwagenterrein bepaalt in hoge mate de kansen van de bewoners om zich te integreren in de plaatselijke gemeenschap. Een goede ligging maakt de bewoners van het terrein minder ‘vreemd’ en meer herkenbaar voor de andere inwoners van de gemeente. Woonwagebewoners zullen meer contacten hebben met hun omgeving als ze gewoon buurtbewoner kunnen zijn.
- Doortrekkersterreinen hebben een eigen sociale dynamiek. Omdat de gezinnen er maar korte tijd verblijven, hebben ze weinig behoefte aan sociale relaties met de lokale gemeenschap. Bij grotere doortrekkersterreinen zou een onvoorzien vermenigving met het lokale leven zelfs hinderlijk kunnen zijn: de buurtbakker, de groentewinkel, het dorpscafé, ... zijn wellicht niet voorbereid op een tijdelijke grote toeloop van klanten. Plaatsen die veeleer een anoniem cliënteel hebben, bijvoorbeeld een grotere supermarkt, moeten de terreinbewoners wel vlot kunnen opvangen.

Privacy van bewoners en omwonenden

Het gezinsleven van de terreinbewoners speelt zich niet alleen in, maar ook rond de woonwagen af. Dikwijls staan ouders, kinderen, broers en zussen samen op een terrein. Ook de woonwagens van de burens vormen hun ‘thuis’. Door die levenswijze verdient de privacy van de bewoners en van de omwonenden speciale aandacht. Bij de inrichting moet er voldoende ruimte zijn voor zowel het gemeenschapsleven als voor de privé sfeer.

Flotte bereikbaarheid

Woonwag enbewoners ontmoeten elkaar erg vaak. Daarom moet het terrein goed bereikbaar zijn van op de grotere verkeerswegen. Diensten en bezoekers moeten het terrein gemakkelijk kunnen vinden.

Laat het woonwagenterrein via een lokale weg aansluiten op het hoofdwegenet. Die lokale weg moet de hoeveelheid verkeer aankunnen. Grote terreinen met een drukke economische activiteit kunnen veel verkeer met zich meebrengen. De verkeersleefbaarheid van de woonstraten mag niet in het gedrang komen.

Ontsluiting van het terrein via verbindingswegen van internationaal en gewestelijk niveau, de zogenaamde hoofdwegen en primaire wegen, is niet aangewezen.

Wonen en werken

In de stedelijke gebieden en de woonkernen van het buitengebied wonen mensen niet alleen, ze werken er ook en brengen er hun vrije tijd door. Die activiteiten moeten wel op elkaar afgestemd zijn. Dat principe geldt ook voor woonwagenterreinen. Op een woonwagenterrein kunnen bepaalde economische activiteiten perfect samengaan met het wonen. Als je een terrein inplant, kan je wel het best vooraf een zicht hebben op de beroepsactiviteiten van de toekomstige bewoners. Op basis daarvan kan je dan de ruimtelijke impact bepalen. Op een doortrekkersterrein kunnen enkel economische activiteiten plaatsvinden die erg weinig ruimte in beslag nemen. Dat volgt trouwens logisch uit de tijdelijkheid van het verblijf.

Wanneer de ambachtelijke of handelsactiviteiten op een residentieel woonwagenterrein te veel ruimte vereisen of hinderlijk zijn, moeten ze naar elders verhuizen, bijvoorbeeld een bedrijventerrein. Het ruimtegebruik moet overeenstemmen met de milieuwetgeving en de ruimtelijke ordening.

Vrijwaren van de open ruimte

Vlaanderen wil de resterende open ruimte beschermen. Dat wil zeggen dat nieuwe woonwijken, dus ook woonwagenterreinen, niet kunnen in een rivier- of beekvallei, een bos of een park. Ook in een groot aaneengesloten landbouwgebied, of een landschap met cultuurhistorische waarde, mag je als bouwheer in principe geen nieuwe woonwijk plannen.

EEN STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNING

Een stedenbouwkundige vergunning voor de woonwagen

- Er is geen stedenbouwkundige vergunning nodig voor de caravan of kampeerwagen van rondtrekkenden.

Wie enkele dagen of weken met zijn bewoonde caravan, kampeerwagen, woonwagen of kermiswagen op een stuk grond gaat staan, hoeft geen stedenbouwkundige vergunning aan te vragen (de vroegere ‘bouwvergunning’) voor zijn mobiele woning. Dat is logisch: een stedenbouwkundige vergunning is plaatsgebonden, en een caravan of kampeerwagen zijn dat niet. Zo hoeven bijvoorbeeld kermiskramers geen stedenbouwkundige vergunning aan te vragen wanneer zij hun woonwag

- Er is wel een stedenbouwkundige vergunning nodig voor de woonwag

en van woonwag

Wie een woning wil bouwen of plaatsen, moet van de gemeente een stedenbouwkundige vergunning krijgen. Dat geldt ook voor verplaatsbare woningen die in feite bestemd zijn om ter plaatse te blijven staan. Zoals een stacaravan, residentiële woonwag

en, een demonteerbare chalet of een rijcaravan die niet bedoeld is om mee rond te trekken.

Het gebruik bepaalt het onderscheid tussen de woonwag

Een stedenbouwkundige vergunning voor het terrein waar een woonwag

- Stedenbouwkundige vergunning voor de infrastructuur van de verblijfplaats.

Wanneer een plaats regelmatig of langere tijd gebruikt wordt voor caravans of woonwag

Sommige kleine inrichtingswerken zijn vrijgesteld van een vergunning. Voor andere kleine inrichtingswerken geldt er enkel een meldingsplicht, bijvoorbeeld als ze in de onmiddellijke omgeving van het hoofdgebouw – in dit geval de woonwagen – worden aangelegd. Op de website van het Vlaams Ministerie van Ruimtelijke Ordening staat wanneer een vergunning nodig is (*zie nuttige adressen*).

— Stedenbouwkundige vergunning voor het gebruik van de grond.

Een vergunning is ook nodig wanneer een grond gewoonlijk gebruikt wordt om een verplaatsbare woonwagen op te zetten, althans wanneer die bestemd is om ter plaatse te blijven. In de praktijk kan de aanvraag voor het gewoonlijk gebruik van de grond vervat worden in de aanvraag voor de inrichting van het terrein, zoals de verharding, de nutsgebouwen en de leidingen naar de woonwagen.

Legomaquette van het woonwagenterrein in Hasselt

Bewoners inspraak geven in de plannen voor een woonwagenterrein is niet vanzelfsprekend. Die zijn vaak zeer technisch, en dat schrikt veel mensen af.

De stad Hasselt nodigt de woonwagenbewoners uit om hun mening te geven over de renovatieplannen voor het woonwagenterrein. Dat gebeurt op een gezellige bijeenkomst aan de hand van een kleurrijke maquette in Legoblokjes. Dat is een nieuwigheid, naast de klassieke inspraakactiviteiten zoals interviews en enquêtes.

De kinderen laten met verf en blokjes zien wat ze ervan vinden. Op de maquette brengen ze speelruimtes, verkeersknelpunten en zelfs een hondenweide aan.

Ook voor de volwassenen worden de plannen tastbaarder. Hun woonwagens zijn nagemaakt in Legoblokjes en ingeplant op hun standplaats. Allerlei vragen en voorstellen komen naar boven. Die geven mee vorm aan het definitieve plan voor het terrein.

Gewestplannen

Vroeger maakte de overheid gewestplannen. Een gewestplan bestaat uit een kaart per plangebied, waarop alle percelen een stedenbouwkundige bestemming krijgen, zoals woongebied, industriegebied, bosgebied.

Gewestplanwijzigingen gebeuren niet meer. Bestemmingen worden nu vastgelegd in ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's).

De gewestplannen blijven wel gelden voor de plaatsen waar ze (nog) niet vervangen zijn door deze nieuwe plannen.

Structuurplan

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen geeft de gewenste ruimtelijke ontwikkeling voor Vlaanderen weer. Je vindt er ook algemene richtlijnen voor de inplanting van residentiële woonwagenterreinen en doortrekkersterreinen.

Ook de provincies en de gemeenten bepalen mee de ruimtelijke ontwikkeling. Deze bestuursniveaus werken de gewenste ruimtelijke ontwikkeling voor hun specifieke gebied uit, en houden daarbij rekening met de verwachtingen van de andere bestuursniveaus.

De meeste provinciale structuurplannen bevatten een richtinggevend of bindend kader om voldoende duurzame woonwagenterreinen te realiseren. Gemeenten moeten daar rekening mee houden in hun ruimtelijk en stedenbouwkundig beleid. Waar nodig maken gemeentelijke of provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen de ruimtelijke inplanting en inrichting concreet.

Ruimtelijke uitvoeringsplannen

Ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) dienen om de structuurplannen uit te voeren. Zij bevatten stedenbouwkundige voorschriften over de bestemming, de inrichting en het beheer van een bepaald gebied. Met RUP's kan de bestemming van een gebied ook verfijnd worden, bijvoorbeeld om de stedenbouwkundige voorwaarden vast te leggen voor de plaatsing van de woonwagens of voor het woonwagenterrein in dat gebied. De voorschriften kunnen eventueel pas na verloop van tijd in werking treden of de inhoud kan op een bepaald moment veranderen.

Er zijn Vlaamse, provinciale en gemeentelijke RUP's voor de uitvoering van Vlaamse, provinciale of gemeentelijke structuurplannen.

Recht op natrekking

In principe is de eigenaar van de grond ook eigenaar van elk gebouw dat erop staat. Juristen noemen dit 'recht op natrekking'. Op een woonwagenterrein plaatst de bewoner zijn woonwagen, veranda of tuinhuisje meestal op andermans grond. Om elke discussie over het eigendomsrecht te vermijden, kan je in de huurovereenkomst of het gebruiksreglement het best expliciet vermelden dat de eigenaar van de grond verzaakt aan zijn 'recht op natrekking' voor de constructies die de huurder of gebruiker plaatst of bouwt.

Onroerend goed

Elke inrichting die bestemd is om ter plaatse te blijven, wordt beschouwd als een onroerend goed of een constructie. Ook al kan je ze verplaatsen in delen, of in panelen uit elkaar nemen. Voorbeelden zijn een stacaravan, een residentiële woonwagen, een bewoonde caravan zonder inschrijvingsbewijs of nummerplaat, een veranda of aanbouw.

Voor je deze inrichtingen plaatst, moet je een stedenbouwkundige vergunning aanvragen. De fiscus zal voor het onroerend goed een belastingaanslag vestigen ('kadastraal inkomen'). Het is de eigenaar van het onroerend goed (de verplaatsbare woonwagen) die de belasting moet betalen.

De eigenaar van de grond waarop de woonwagen staat, betaalt de belastingaanslag voor de grond.

HFDST 3.

EEN WOONWAGENTERREIN INRICHTEN

Sonja en Willy S, nieuwe bewoners Vosmeers Gent, 2009

‘Nu nog hopen op mooi weer,
dan kunnen we onze tuin
aanleggen en zullen we ons
hier helemaal thuis voelen.’

WOONKWALITEIT EN LEEFBAARHEID

Niet enkel de inplanting, ook de inrichting is bepalend voor de woonkwaliteit en leefbaarheid van een woonwagenterrein. Woonwagenbewoners wonen graag op een gebruiksvriendelijk en aantrekkelijk terrein, met goede en duurzame voorzieningen, in harmonie met de omgeving.

Voor de initiatiefnemer is een degelijk uitgerust terrein een goede zaak. Het is immers gemakkelijker te onderhouden en te beheren. En dat geldt voor elke initiatiefnemer: een gemeente, een provincie, een woonwagenbewoner, een sociale huisvestingsmaatschappij, een ondernemer. Zo'n terrein mag gezien worden.

De inrichting van het terrein moet het resultaat zijn van gezamenlijk denkwerk. Dat is in het belang van zowel de gebruiker als de initiatiefnemer.

De inrichting van een woonwagenterrein beantwoordt aan de volgende criteria:

- Het terrein is ingebed in de omgeving.
- Het terrein is vlot bereikbaar en toegankelijk.
- Het is er aangenaam om wonen.
- De uitrusting is toereikend en duurzaam.

Inbedding in de omgeving

- Zorg ervoor dat het terrein goed past in de omgeving. Hou rekening met de typische kenmerken van de omgeving als je het terrein aanlegt. Kunnen sommige bomen en hagen behouden blijven? Welke mogelijkheden en beperkingen geeft de omvang en de begrenzing van het perceel? Welke bouwhoogtes zijn gangbaar in de omgeving? Kan je het dienstgebouw aansluiten op een wachtgevel? Kan de dakvorm van naburige gebouwen de architectuur van de sanitaire unit(s) inspireren?
- De keuze van de omheining, de dakhogtes van woonwagens en gebouwen, de materialen, het kleurenpalet en de rooilijnen bepalen of het woonwagenterrein aansluit bij de omgeving. Zorg voor een ruimtelijke samenhang, zeker wanneer de vorm van de woonwagens erg zal variëren. Een eenvormige inrichting van het terrein, de standplaatsen en de dienstgebouwen is een eerste stap.
- Verzeker de privacy van bewoners en omwonenden door de inijk te beperken. Ga na welke omheiningen of afschermingen in de omgeving gangbaar zijn. De inrichting van het terrein moet voldoende intimiteit bieden, zonder de woningen visueel af te sluiten van de omgeving.
- Wanneer het terrein in de omgeving van een drukke verkeersweg ligt, moet er aandacht zijn voor geluidswerende maatregelen: een berm, een schutting, een dichte groenstrook, zonder dat daardoor het terrein afgesloten raakt.

Geschrante bergplaatsen in Mortsel

Op de drie woonerfjes van het terrein in Mortsel zijn de individuele dienstgebouwtjes per standplaats geschrant. Zo is de grens met de standplaatsen van de burens wat meer afgesloten. Wie wil, kan er een omheining tussen zetten. Toch is de doorgang nog groot genoeg voor wie meer contact wil behouden.

Vlotte toegang

- De in- en uitrit van het terrein is voldoende breed en overzichtelijk, en aangepast aan het verwachte verkeer.
- Combinaties van trekkende voertuigen en woonwagens kunnen het terrein gemakkelijk oprijden. Ze kunnen er de nodige manoeuvres uitvoeren. Gezien de omvang van de residentiële woonwagens zijn de toegangswegen tot het terrein en de standplaatsen niet alleen berekend op een trekkend voertuig met caravan, maar ook op opleggers met een woonwagen.
- Voor een groter terrein kan overwogen worden elke wooncluster een eigen ingang te geven, om zo het verkeer in elke cluster te beperken.
- Zorg ervoor dat je het terrein kan afsluiten wanneer het een periode niet wordt gebruikt.

Hou rekening met de leefbaarheid

- Beperk het autoverkeer op het terrein zoveel mogelijk. Maak korte autoluwe binnenwegen.
- Zorg voor parkeerruimte voor bezoekers, bij de ingang of per cluster van standplaatsen.
- Zorg voor speelruimte voor de kinderen, in samenspraak met hun ouders.
- Een open middenplein biedt de mogelijkheid om de woonwagens er rondom op te stellen. Veel woonwagenbewoners verkiezen dat, omdat ze zo meer contact met elkaar houden.
- Op een terrein met woonwagens kunnen kleinschalige ambachtelijke of handelsactiviteiten in principe uitgeoefend worden, zoals elders in een woonzone. Voorwaarde is dat ze conform zijn aan de stedenbouwkundige voorschriften en de goede ruimtelijke ordening. De hinder voor de woonomgeving moet aanvaardbaar blijven. Je kan ook aparte werkplekken aanleggen, vlakbij de woonwagens.
- Ga na of een advies van de brandweer nodig is. Is er een aansluitingspunt voor een brandslang, op het terrein of in de onmiddellijke omgeving? Is er nood aan een extra evacuatieweg voor de bewoners?

EEN DUURZAME EN TOEREIKENDE INFRASTRUCTUUR

De wegen, groen en omheining

- Gebruik voor de wegen een verharding in duurzame materialen, bij voorkeur waterdoorlatend. Zorg voor voldoende draagkracht voor vrachtwagens (vuilnisophaaldienst, brandweer, ...).
- De wegen zijn minstens vijf meter breed, en er is voldoende ruimte om in de bochten te kunnen manoeuvreren. Ze moeten voorzien zijn van voldoende, duurzame en ecologisch verantwoorde verlichting. Zorg voor de afvoer van het overtollige regenwater.
- Wegen, parkeer- en standplaatsen zijn op het zicht van elkaar te onderscheiden, bijvoorbeeld door een verschillende kleur of textuur.
- Groen zorgt voor afbakening, schaduwplekken en verfraaiing van het terrein. De gemeenschappelijke oppervlakte voor groen- en speelruimte moet minstens 15% van de totale oppervlakte bedragen. Kies struiken, hagen en bomen met het oog op comfort, onderhoud en duurzaamheid. Moeten ze regelmatig onderhouden en gesnoeid worden? Kan je rondslingerend afval nog gemakkelijk verwijderen? Is er plaats voor bomen langs de toegangsweg? Geeft het volgroeide groen achteraf geen hinder voor de woonwagens en het verplaatsen ervan?

De nutsvoorzieningen

- Het woonwagenterrein is aangesloten op het elektriciteitsnet. Elke woonwagen heeft een apart elektriciteitscircuit. Elk gezin beschikt over voldoende vermogen om enkele huishoudtoestellen gelijktijdig te gebruiken.
- Doortrekkers beschikken over een waterkraan in de onmiddellijke omgeving van hun woonwagen. Op een residentieel woonwagenterrein kunnen de woonwagens met eenvoudige handelingen aangesloten worden op het drinkwaternetwerk.
- Overweeg de aansluitingsmogelijkheid voor internet, kabeltelevisie en telefoon, leg op een residentieel terrein voorzichtigheidshalve minstens wachtleidingen aan.
- Het huishoudelijk afvalwater wordt afgevoerd langs het rioleringsnetwerk. Als er geen riool in de buurt ligt, beschikt het terrein over een eigen waterzuivering. De afvoer van de woonwagens moet gemakkelijk aangesloten kunnen worden op het rioleringsnetwerk, boven- of ondergronds. Het regenwater wordt bij voorkeur en conform de gemeentelijke richtlijnen apart afgevoerd, naar een gescheiden circuit, een gracht of waterdoorlatende opvangbekkens.
- Overweeg individuele aansluiting van de residentiële woonwagens op het gasleidingnetwerk bij de aanleg van het terrein. Wanneer de gezinnen hun woning verwarmen met huisbrandolie, onderzoek dan vooraf of ze opslagtanks voor huisbrandolie conform de milieuwetgeving kunnen installeren..

De standplaats

De indeling in standplaatsen

- Een terrein met woonwagens kan, maar hoeft niet opgedeeld te worden in standplaatsen. Privéterreinen zijn meestal niet opgedeeld in standplaatsen. Wel wordt de zone voor bewoning op het inrichtingsplan gemarkeerd. Liefst is die zone ook zichtbaar op het terrein, bijvoorbeeld door een ander bodemmateriaal, groenaanplanting, afbakening of kleurmarkering.
- Wanneer meerdere woonwagens samen staan, kan je het terrein opdelen in clusters met elk een aantal woonwagens. Binnen een cluster kan je individuele standplaatsen markeren. Clusters kan je afbakenen met groenstroken van streekeigen beplanting of met bermen.
- Tussen en rond de woonwagens moet genoeg plaats zijn: voor de brandveiligheid, maar ook voor de privacy en de leefbaarheid van bewoners van de woonwagen en van de aanpalende woningen. Je kan een maximale bezettingsgraad voor de individuele standplaats en voor de cluster afspreken. Het inrichtingsplan kan aangeven hoeveel afstand er moet blijven tussen de constructies. Op de meeste plaatsen wordt een afstand van vier meter tussen de woonwagens gehanteerd.

Doorlopende rooilijn in Aarschot en Mechelen

Op een woonwagenterrein vind je meestal heel veel verschillende kleuren en vormen. Rust kan je brengen door de rooilijn van de woonwagens voor- of achteraan strak te houden, zoals in Aarschot.

Ook op een privéterrein in Mechelen koos men voor een doorlopende rooilijn.

De uitrusting van een standplaats

- Hou de inrichting van de standplaatsen of clusters eenvormig. Gebruik bij voorkeur dezelfde soort materialen voor de verharding, omheiningen en markeringen van clusters en standplaatsen. Clusters en standplaatsen kunnen wel een eigen karakter krijgen, door variatie binnen de materiaalsoort, door kleurschakeringen of door de groenaanleg.
- Verhard ten minste een deel van de omgeving waar de woonwagen komt met duurzame materialen: de toegang tot de standplaats, de loopweg naar en de toegang tot de woonwagen en het individueel dienstgebouw, de parkeerplaats voor de personenwagen.
- Is het materiaal ook gebruiksvriendelijk bij regenweer, hittegolf en hevige wind? Kunnen de bewoners haringen voor een voortent in de grond slaan op de plaats waar de rijcaravan staat?

- Hou bij de aanleg en verharding rekening met het draagvermogen en de manoeuvreerruimte van de woonwagen. Kan de woonwagen voldoende steun vinden op de verharde ondergrond? Blijft die ondergrond stabiel, ook bij veel en langdurige regenval? Als de woonwagens regelmatig wisselen, kan je je de standplaats het best verharderen met duurzame materialen.
- Vaak weet je niet vooraf welk type woonwagen er komt, en hoe die geplaatst zal worden. Dan moet je afwegen welk deel van de standplaats je duurzaam verhardt. Of het mogelijk maken dat de verharding op maat kan worden aangebracht en eventueel verwijderd.
- Bundel alle nutsvoorzieningen die nodig zijn voor een woonwagen in één aansluitingspunt, zo dicht mogelijk bij de wooneenheid. Zorg ervoor dat de aansluitingspunten en leidingen niet hinderen, altijd gemakkelijk bereikbaar zijn en vorstvrij te houden zijn. Plaats het aansluitingspunt bijvoorbeeld vlak naast de verharde zone waar de woonwagen kan staan. Voorzie in wachtleidingen voor mogelijke uitbreiding van de aansluitingen.

Aparte werkruimte bij standplaatsen in Herentals

In Herentals heeft elke standplaats een aparte verharde werkruimte van 5 x 7 meter. Daar kunnen de bewoners op beperkte schaal oud ijzer opslaan, conform de milieureglementering. Dat hoeft dus niet op de woonplek, een aanzienlijke verbetering. Je kan het vergelijken met kelders, bergruimtes of garageboxen die bij appartementen horen. De woonwagenbewoners kunnen de werkplaats in afspraak met de stad ook overdekken.

Sint-Truiden bouwde op een aparte plaats een reeks houten bergplaatsen om het materieel van de bewoners te stockeren.

De afbakening van een standplaats

- Kies je voor een harde afbakening, bijvoorbeeld een haag of omheining, of volstaat een zachte afbakening, bijvoorbeeld een lijn of andere kleur van klinker?
- Zorg je zelf voor een afbakening en omheining of laat je het initiatief aan de gebruiker?
- Zit er lijn en eenvormigheid in de afbakening van de verschillende standplaatsen? Is de afbakening esthetisch verantwoord?
- Is de afbakening gemaakt van duurzame materialen?
- Is er genoeg ruimte om woonwagens te verplaatsen en om te manoeuvreren met combinaties? Of kan je de afbakening tijdelijk verwijderen?
- Als er een haag is tussen de standplaatsen, wie zorgt er dan voor geregeld onderhoud?

De afbakening op een residentieel terrein moet hoog genoeg kunnen zijn om de privacy en veiligheid voor kinderen en huisdieren te waarborgen voor wie dat wenst. Maar als ze te hoog is, krijgt het perceel een afgesloten karakter.

Sanitair en berging

Een aantal woonwagens beschikt over eigen wc en badkamer. Toch is een apart sanitair meestal gewenst, zowel op een doortrekkersterrein als op een residentieel woonwagenterrein.

- Op een klein particulier familiaal terrein kan een gemeenschappelijk extern sanitair gebouw voldoende zijn voor rijcaravans of voor de andere woonwagens die geen eigen sanitair hebben. Voor elke drie van zulke woonwagens moet er ten minste een toilet zijn.
- Ook op een doortrekkersterrein is er een gemeenschappelijk sanitair, met ten minste één toilet per drie gezinnen.
- Op de andere terreinen wordt het sanitair zoveel mogelijk geïndividualiseerd. Gezinnen kunnen dan de volle verantwoordelijkheid opnemen voor het onderhoud.
- Bij gemeenschappelijk sanitair op een commercieel of openbaar terrein is tenminste één toilet toegankelijk voor gehandicapten.
- Stacaravans en residentiële woonwagens met een eigen sanitair worden aangesloten op een intern rioleringsnet.
- Een uitgietput voor chemisch toiletten is nodig op terreinen waar er geen individuele sanitaire unit is of waar de woonwagen niet aangesloten kan worden op het intern rioleringsnet.
- Woonwagens hebben weinig bergruimte. Op een residentieel terrein kunnen bewoners in een aparte bergruimte wat spullen onderbrengen, zoals een fiets, werktuig, tuinmeubelen. Wordt rekening gehouden met de bergruimte bij de inrichting, of mogen de bewoners er zelf een plaatsen?

PLAATSING VAN CONSTRUCTIES

- Hou rekening met de relaties tussen de bewoners. Willen ze elkaar zien vanuit de woonwagen? Staan de deuren van de caravans naar elkaar toe gericht? Willen ze een scheiding tussen de woonwagens, of juist een gemeenschappelijke ruimte?
- Woonwagens hebben vaak een specifieke vorm. Een rijcaravan heeft vooraan een dissel, de toegangsdeur is steeds aan de stoepkant en achteraan is er meestal een groot venster. Ook stacaravans en residentiële woonwagens hebben vaak eenzelfde opbouw: de toegangsdeur aan de zijkant en op de kop een groot uitkijakraam. Nieuwe woonwagens kunnen wel op maat van een standplaats worden gemaakt.
- Hou rekening met omvang en vorm van de woonwagens in het totaalconcept van het woonwagenterrein. Let op de onderlinge ruimtelijke samenhang en op het effect van een grote constructie op de standplaatsen die ernaast liggen. Woonwagens worden steeds vaker aan elkaar gekoppeld, met breedtes van zeven meter en meer. De dakhelling van zo'n woonwagen vereist daardoor een aardige nokhoogte. Er zijn ook al woonwagens te koop met meer dan één bouwlaag.
- Voor stacaravans en residentiële woonwagens kan een maximum worden vastgelegd voor de breedte, de lengte of de hoogte van de woonwagen. Ook voor de bijgebouwen kunnen de voorwaarden gelden, bijvoorbeeld over afmetingen, materiaalgebruik of dakvorm. Bijvoorbeeld in de stedenbouwkundige vergunning, de huurovereenkomst, de gunningvoorwaarden of het intern reglement. Betrek zeker de toekomstige bewoners wanneer je het totaalconcept vorm geeft.
- Een garage of carport, een bijkomende bergruimte of om het even welke andere constructie moet passen in het totaalconcept. Bekijk terrein per terrein of bijvoorbeeld een tuinhuisje met een beperkt volume, carport of garage mogelijk zijn. Soms is dat onmogelijk. Hou rekening met de onderlinge ruimtelijke samenhang, duurzaamheid en brandveiligheid.

Tuintjes en pluimvee op open ruimte in Heist-op-den-Berg

Rond een woonwagenterrein ligt misschien nog wat open ruimte. In Heist-op-den-Berg kwam de gemeente met de bewoners overeen dat ze daar pluimvee mogen houden en tuintjes aanleggen. Vergelijk het met volkstuintjes op een stukje verloren grond of tussen spoorwegbermen. Een wijze beslissing, want als de bewoners die open ruimte zonder toestemming innemen en benutten, staat men voor een voldongen feit. De gemeente kan de bestemming ook zelf creatief invullen.

AANDACHTSPUNTEN BIJ DE INRICHTING VAN EEN OPENBAAR RESIDENTIEEL TERREIN

Op een openbaar residentieel terrein heeft de inrichter - gemeente of provincie - een grote verantwoordelijkheid. Hij moet zorgen voor een aangename, degelijke en gebruiksvriendelijke woonplaats voor zijn woonwagebewoners. Duidelijke regels moeten harmonieus samenleven met de buurt vergemakkelijken. De inrichter heeft ook een voorbeeldfunctie.

De wegen, groen en omheining

- De toegangswegen zijn ten minste vijf meter breed. Ze hebben een afboording en een afwatering van overtollig regenwater.
- Per vijf standplaatsen zijn er twee parkeerplaatsen voor bezoekers. Minstens twee parkeerplaatsen vooraan bij de ingang van het terrein.
- Zorg voor struiken en bomen, maar zo dat ze geen hinder of gevaar vormen voor de woonwagens.
- Baken de groenstroken, bermen, groenperken, grasvlakten en speelruimten af met een verhoogde berm, een muurtje, robuuste palen of een draadomheining.

De nutsvoorzieningen

- Elke standplaats heeft haar eigen voorzieningen en aansluitingen.
- Naast elektriciteit, drinkwater en riolering is er ook aansluiting voor internet, telefoon en kabeltelevisie nodig.
- Voor de verwarming van de woonwagens en de sanitaire eenheden is aansluiting op het gasnet aangewezen. Daardoor vermijd je dat elk gezin een huisbrandolie- of gastank moet installeren. Dat neemt veel plaats in en kan onveilig zijn. Zorg voor aangepaste schoorstenen in de sanitaire unit en de woonwagen.

De standplaats

- Door de terreinen in te delen in standplaatsen kan elk gezin zeker zijn van een eigen plaats.
- Voor openbare terreinen kan je het best streven naar tien tot vijftien standplaatsen. Grotere terreinen verdeel je in clusters. Concentreer de standplaatsen rond een of meerdere open ruimtes, bijvoorbeeld een binnenpleintje of bredere bestrating. Zo bevorder je de samenhang en contacten tussen de bewoners.
- Per wooneenheid en standplaats is een oppervlakte van 240 à 300 vierkante meter de richtnorm. Het mag zeker niet minder dan 150 vierkante meter zijn. Hou

er rekening mee dat de woonwagens steeds groter worden. Streef ernaar dat alle standplaatsen even groot zijn, anders kan bij de toewijzing discussie ontstaan.

- De afstand tussen woonwagens moet minstens vier meter bedragen, tenzij ze bekleed zijn met brandwerende materialen. Op de tussenliggende ruimte mogen natuurlijk geen houten bijgebouwen of andere licht ontvlambare constructies staan. Een standplaatsbreedte van 13 meter is aanbevolen.
- Baken de standplaatsen duurzaam af, bijvoorbeeld door groenaanplanting, een kleur- of andere zachte markering of een omheining. Let erop dat de afbakening de plaatsing van de woonwagen niet hindert. Als je kiest voor een omheining, overleg dan met de bewoners wie de omheining plaatst: de bewoners of de initiatiefnemer. Het materiaal en de hoogte van de omheining van een standplaats bepaal je ook in samenspraak met de bewoners. Aan de voorkant van een standplaats kan die omheining tot 1,50 meter hoog zijn, achteraan tot 1,80 à 2 meter, afhankelijk van de omgeving.

Sanitair en berging

- Op elke standplaats is er een individuele sanitaire unit. Een toilet buiten de woonwagen is meestal gewenst, omwille van privacy en hygiëne. Zelfs al hebben de residentiële woonwagens een eigen sanitaire cel. Omdat niet alle woonwagens beschikken over een volwaardige badkamer, is een sanitaire unit vaak wenselijk. Daarin vind je een wastafel, een douche, een plaats voor wasmachine en droogkast.
- In het individuele dienstgebouw is er een aparte bergruimte. Het sanitair (de ‘natte cel’) wordt afgescheiden van de ‘droge’ bergruimte.
- Plaats het dienstgebouwtje achteraan op de standplaats, maar hou rekening met de opgelegde bouwvrije strook. De aanbevolen vloeroppervlakte van het individuele dienstgebouw is 6 vierkante meter voor de sanitaire unit en 9 vierkante meter voor de bergruimte.
- Het dienstgebouw is goed geïsoleerd en geventileerd, in het bijzonder de ‘natte cel’. Werk de binnenmuren goed af, om schimmelvorming te voorkomen. Zorg voor een degelijk en duurzaam ventilatiesysteem dat de bewoners ’s winters niet kunnen afdekken.

- Maak de ramen groot genoeg zodat er voldoende natuurlijk licht binnenstroomt, maar let op voor ongewenste inkijk.
- Het dak kan hellend, plat of een combinatie van beide zijn. Denk eraan dat de dakstructuur een kenmerkend element kan zijn voor het woonwagenterrein en besteed er dan ook veel aandacht aan.
- Installeer een buitenkraan met afvoer die je kan afsluiten wanneer het vriest, of een binnenkraan die van buitenuit bereikbaar is.
- Er is een verwarmingselement dat de sanitaire unit vorstvrij houdt. Liefst op gas, dat is goedkoop en krachtig. Koppel het verwarmingselement aan een doorstromer voor warm water. Een elektrische warmwaterboiler is minder geschikt omdat niet iedereen dagelijks warm water gebruikt.
- De meters voor elektriciteit, water en gas staan samen beschut tegen vorst, eventueel in een aparte kast.
- Gebruik voor het individuele dienstgebouw hoogwaardige en duurzame materialen, en hou rekening met de onderhoudskosten op lange termijn.

Kinderen krijgen inspraak bij speelterreintje in Mechelen

Stad Mechelen investeert in speelpleintjes. Ook bij het woonwagenterrein De Schans komt een speelterreintje. Maar wat willen de kinderen zelf? De toezichter roept de jongste bewoners enkele keren bij elkaar en toont foto's van speeltuigen. Daaruit kiezen ze enkele leuke toestellen. En ze willen een voetbalveldje. Natuurlijk worden ook de ouders betrokken.

De stad onderhoudt de speeltuigen en maait het grasveld. Maar de kinderen zorgen er elke dag voor dat hun speelterreintje schoon blijft. Daarover zijn goede afspraken gemaakt. En af en toe krijgen ze van de toezichter een snoepje als beloning.

Het collectief dienstgebouw

- Ook een collectief dienstgebouw is mogelijk, al dan niet met ontmoetingsruimte. Het vormt dan een aanvulling op de voorzieningen per standplaats. Plaats het gebouw bij de ingang van het terrein.
- Kies voor duurzaam materiaal en afsluitbare ramen.
- Kies liefst een verplaatsbare constructie: na verloop van tijd kan de functie veranderen of is er geen nood meer aan een collectief dienstgebouw.

Waaraan moet een openbaar residentieel woonwagenterrein voldoen?

- ▶ Het terrein is ingepast in de bestaande woonomgeving.
- ▶ Het terrein is vlot toegankelijk voor woonwagens. Autoverkeer op het terrein wordt beperkt. Er zijn parkeerplaatsen voor bezoekers.
- ▶ Het terrein is bij voorkeur klein: tien tot vijftien plaatsen. Het is afgestemd op een groep bewoners tussen wie een grote samenhang bestaat: bijvoorbeeld een familie of familietak.
- ▶ Er is voldoende privacy voor de bewoners en de omwonenden.
- ▶ Elke standplaats is ingericht voor één woonwagengezin. De standplaatsen hebben een eigen sanitaire unit.
- ▶ De infrastructuur is duurzaam en omvat onder andere: alle nutsvoorzieningen, verharde wegen, openbare verlichting, gedeeltelijk verharde standplaatsen, groen en leefruimte.
- ▶ De bewoners zijn van bij het begin betrokken bij de inplanting, inrichting en gebruiksvoorwaarden van het terrein.

Zwembadje en bank in Sint-Katelijne-Waver

Op het centrale plein van het woonwagenterrein in Sint-Katelijne-Waver hebben de bewoners, in samspraak met de gemeente, een opblaasbaar zwembadje en een zitbank geplaatst. De bewoners hebben dat zelf betaald.

AANDACHTSPUNTEN BIJ DE INRICHTING VAN EEN DOORTREKKERSTERREIN

Ook een doortrekkersterrein voor woonwagenbewoners moet gebruiksvriendelijk en van goede kwaliteit zijn, vlot toegankelijk en veilig, in harmonie met de omgeving en de buurtbewoners.

Op een doortrekkersterrein wisselen de bewoners elkaar veel sneller af. Daarom is het praktischer om een deel van de uitrusting en voorzieningen collectief aan te bieden.

Alle materialen moeten robuust, duurzaam en onderhoudsvriendelijk zijn.

De wegen, groen en omheining

- Maak het mogelijk om het terrein veilig in en uit te rijden, ook met lange combinaties. Zorg ervoor dat voertuigen elkaar kunnen kruisen. Een doortrekkersterrein heeft een intensief verkeer.
- Leg een wachtterrein aan bij de ingang of in de buurt van het woonwagenterrein, waar de woonwagens kunnen staan in afwachting van een vergunning.
- Omhein het doortrekkersterrein met een robuuste afsluiting en poort.
- Leg parkeerplaatsen voor de bewoners aan vlak bij de standplaatsen, en een bezoekersparking vooraan.
- Overweeg een reserveruimte om bij uitzondering grote groepen op te vangen: bijvoorbeeld naar aanleiding van een huwelijk, een begrafenis of een religieuze bijeenkomst.
- Al te hoge bomen kunnen hinderlijk zijn voor ontvangst door een schotelantenne.

De nutsvoorzieningen

- De bewoners vinden drinkwater op maximaal 100 meter van de standplaats. Waterkranen hebben duurzame, automatische sluiters met een toereikend debiet. Elke waterkraan heeft een afvoer voor overtollig water. Enkele watertappunten moeten vorstvrij blijven voor een verblijf in de winter.
- Een aantal rondtrekkenden hebben een eigen sanitaire wagen, met wasmachine en badkamer. Overweeg de mogelijkheid van een rechtstreekse aansluiting voor deze sanitaire aanhangwagens op het waterleidingsnet.
- De bewoners vangen het huishoudelijk afvalwater op en lozen het in speciaal daarvoor bestemde lozingspunten. Die lozingspunten mogen niet verder dan 25 meter van de standplaats liggen en moeten aansluiten op het interne rioleringsnet. Dat net sluit aan op de openbare riolering of op een waterzuiveringsinstallatie.
- Elke standplaats heeft een aparte elektriciteitsaansluiting, al dan niet gegroepeerd in een gemeenschappelijke constructie. Zorg zeker voor veilige elektriciteitsleidingen, vooral voor de aansluiting tussen het stopcontact op de drager en de caravan.

Zorg voor minstens 16 Ampère, met mogelijkheid tot zwaardere zekeringen. Sommige rondtrekkenden hebben immers een mobiele sanitaire wagen, die meer dan 16 A nodig heeft.

Groep de individuele elektriciteitsmeters centraal, bij voorkeur in het toezichter-lokaal. De verliesstromschakelaars moeten toegankelijk blijven voor de gebruikers.

- Voor het huisvuil kan je kiezen voor individuele ophaling van de zakken of voor verzamelcontainers. Zet de containers in de onmiddellijke omgeving van de caravans, voor het gebruiksgemak. Let daarbij op geurhinder en dek ze af voor ongedierte. Zorg voor een veilige manoeuvreerruimte voor huisvuilwagens op het terrein.

De standplaats

- Een individuele standplaats op een doortrekkersterrein is minstens 100 vierkante meter groot. Groepeer de standplaatsen per zeven tot vijftien eenheden tot clusters. Scheid die clusters van elkaar, bijvoorbeeld door groenstroken met streekeigen beplanting van minstens 1 meter breed. Die stroken zijn niet toegankelijk voor voertuigen. Binnen een cluster kan je de individuele standplaatsen afbakenen. Tussen de clusters laat je een strook van 4 meter breed, tegen overslaande brand.
- Verhard elke standplaats met hetzelfde materiaal, dat maakt de indeling duidelijk. Denk eraan dat er steeds andere gebruikers komen. Dat betekent veelvuldig manoeuvreer met woonwagens en intensief autogebruik. Sommige gebruikers zetten een voortent op, en slaan daarbij haringen in de grond. Grastegels zijn na intensief gebruik moeilijk begaanbaar, dolomiet blijft aan de zolen kleven en betekent veel schoonmaakwerk in de woonwagens.
- Een licht hellend oppervlak bevordert de snelle afwatering van regenwater en poetswater.

Het collectief dienstgebouw

Moedig individueel gebruik van de collectieve voorzieningen zo veel mogelijk aan:

- Toiletten kunnen per gezin of familie gebruikt en beheerd worden.
- Douches, speelruimte en wasruimtes kan je op afspraak gebruiken.
- Er zijn individuele meters voor het elektriciteits- en eventueel ook watergebruik.

Een doortrekkersterrein heeft minimaal:

- Toiletten voor mannen en voor vrouwen, of voor een gezin of groep van enkele gezinnen.
- Een toilet voor personen met een handicap. Ook de toezichter kan dat gebruiken.
- Een uitgietbak voor chemische toiletten.
- Blusmateriael in een vaste kast.
- Een bergruimte voor onderhouds- en poetsmateriaal.
- Een verzamelplaats voor afval, waaronder een reglementaire plaats voor gevaarlijk afval.
- Buitenverlichting.
- Een vorstvrije watertap aan de buitenkant van het dienstgebouw.
- Een lokaal voor de toezichter.

Je kan ook zorgen voor:

- Een aparte doucheruimte, gescheiden voor mannen en vrouwen.
- Een wasmachine en droogmachine, in een apart en afgesloten lokaal.
- Een wasplaats voor de vaat.
- Speelruimte buiten en een overdekte speelruimte.
- Wasdraden.
- Inrichting voor barbecue.
- Een ontmoetingsruimte.
- Onderhouds- en herstelmaterieel zoals een borstel, een kruitwagen, een schop, een werkkist, een reservekraan.

Plan je een collectief dienstgebouw of een ontmoetingsruimte, plaats dat gebouw dan liefst dicht bij de openbare weg. Zo vormt het een overgangszone tussen het openbaar domein en de standplaatsen op het woonwagenterrein. Je bevordert de privacy van de gebruikers en je bevordert de sociale controle, door bijvoorbeeld vandalisme tegen te gaan. Laat het gebouw bij voorkeur aansluiten bij de bestaande bebouwing.

TIPS voor een doortrekkersterrein

- ▶ ‘Franse toiletten’ zijn het meest hygiënisch en gemakkelijkst om te onderhouden.
- ▶ Schakelaars, kranen en verwarmingselementen worden ingebouwd en werken automatisch.
- ▶ Plaats doorstroomtoestellen voor warm water, bij voorkeur op gas. Gebruik ook gas om het dienstgebouw te verwarmen.
- ▶ Beschilder buitenmuren en geef ze een antigrffitilaag.
- ▶ Laat een wifi-aansluiting voor internet aanleggen. Toezichters en bewoners kunnen daarvan gebruik maken.
- ▶ Organiseer af en toe animatie voor de kinderen, bijvoorbeeld een speelbus.
- ▶ Informeer de bewoners over reglement, contact, noodnummers en adressen gezondheidszorg. Zet een informatiebord en maak een flyer. Gebruik zoveel mogelijk pictogrammen.
- ▶ Laat voor elk toilet meerdere sleutels maken.
- ▶ Leg een hondenpoepzone aan.

HFDST 4.

SUBSIDIES VOOR EEN OPENBAAR WOONWAGENTERREIN

Woonwagenbewoonster

‘Ik wil graag de deur uit
lopen, rond de wagen,
een beetje rommelen buiten,
een klapke doen. Dat ben je
gewend van jongsaf aan.’

De provincies, de gemeenten, de OCMW's, de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de Vlaamse maatschappij voor Sociaal Wonen en de door haar erkende sociale huisvestingsmaatschappijen komen als initiatiefnemer in aanmerking voor een subsidie van de Vlaamse Gemeenschap.

De subsidie bedraagt 90% van de prijs van de verwerving, de inrichting, de renovatie en de uitbreiding van het woonwagenterrein.

Subsidie voor de verwerving van de grond

Voor verwerving komen de volgende kosten in aanmerking voor subsidie:

- De aankoopprijs (inclusief de registratie- en notariskosten) of de kosten van de ont-eigeningsvergoeding met inbegrip van de wederbeleggingsvergoeding.
- De kosten voor de opmeting van het onroerend goed.
- De kosten voor het grondmechanisch en milieutechnisch onderzoek.
- De keuringskosten en eventuele proefkosten.

Het Comité tot aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat, of de bevoegde ontvanger van Registratie maakt eerst een raming van de aankoopprijs. De initiatiefnemer moet het verslag hiervan voorleggen. Voor de subsidie wordt maximaal die raming in aanmerking genomen. Is de aankoopprijs lager dan die raming, dan wordt de subsidie op de reële aankoopprijs berekend.

Subsidie voor de inrichting, renovatie en uitbreiding

Voor inrichting, renovatie en uitbreiding komen de volledige kosten in aanmerking voor subsidie, met inbegrip van:

- de kosten van de onvoorziene en noodzakelijke wijzigingen en bijkomende werkzaamheden, op voorwaarde dat ze vooraf ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister of zijn afgevaardigde en aanvaard worden voor subsidiering;
- de verrekeringen die voortvloeien uit de toepassing van de contractuele bepalingen van de opdracht;
- de kosten voor het grondmechanische of milieutechnische onderzoek die nodig zijn om de werken uit te voeren (vooraf goed te keuren door de minister of zijn afgevaardigde);
- het ereloon van de opsteller van het ontwerp, de kosten voor de aanbesteding en het toezicht op de uitvoering; dit wordt als algemene kosten beschouwd en forfaitair vastgesteld op 7% van het bedrag waarop de subsidie berekend wordt.

Voor de individuele of collectieve nutsvoorzieningen, de wegen en de groenaanleg, het individuele of collectieve dienstgebouw en de standplaats kan de minister een maximumbedrag bepalen. Dat hangt af van de beschikbare kredieten en van de normen inzake de minimale uitrustingen.

Voor werken in eigen beheer wordt de subsidie berekend op basis van de goedgekeurde kostenraming voor de aankoop van de materialen en de huurkosten van het materieel. Bedragen de reële kosten minder dan de geraamde, dan wordt de subsidie berekend op de werkelijke kosten.

Procedure van de subsidieaanvraag

Het dossier om subsidies te krijgen voor de aanleg van een woonwagenterrein of voor de verwerving van de grond, doorloopt vijf stappen.

Fase 1: de informele of voorbereidende fase

De initiatiefnemer zoekt een locatie en werkt een voorontwerp van de aanleg en inrichting uit, met bijhorende raming. Daarbij houdt hij rekening met de richtlijnen voor een openbaar woonwagenterrein. Hij consulteert de bewoners en deskundigen.

Fase 2: de principeaanvraag

De initiatiefnemer maakt de intenties voor aanleg en het voorontwerp al in een vroege fase kenbaar aan de Vlaamse administratie, die het dossier beoordeelt op:

- technische aspecten: beantwoordt het project aan de richtlijnen, de technische en de kwalitatieve normen?
- opportuniteit: beantwoordt het project aan een prioritaire behoefte? Verhoogt het de maatschappelijke integratie van de bewoners?
- budget: is de voorlopige raming realistisch en past het project in de globale planning van de Vlaamse overheid?

Fase3: het ontwerp en de toekenning van de subsidie

De initiatiefnemer stelt een dossier voor verwerving of voor aanleg, renovatie of uitbreiding samen, op basis van de administratieve documenten en toelichtingen. De minister beslist over de toezegging van de subsidies en de vastlegging van het bedrag in de Vlaamse begroting.

Fase 4: de aanbesteding van de werken

De initiatiefnemer verwerft definitief de grond na de toezegging van de subsidies voor de verwerving.

Voor de werken schrijft de initiatiefnemer een aanbesteding uit, op basis van een lastenboek. Na goedkeuring van aanbestedingsdossier, en eventuele aanpassing van het subsidiebedrag, krijgt de initiatiefnemer de toestemming van de subsidiërende overheid om met de uitvoering van de werken te beginnen.

Fase 5: de uitvoering van de werken

De initiatiefnemer en de subsidiërende overheid volgen de werken op. De overheid betaalt de subsidies uit op basis van de facturen, eventueel in schijven.

HFDST 5.

EEN WOONWAGENTERREIN BEHEREN

Bart Eigeman, wethouder gemeente Den Bosch
(Nederland), 2001

“Tijd en geduld zijn nodig om elkaar te leren kennen, om begrip voor elkaar te krijgen. Dat is geen verloren tijd. In die tijd geef je ook, vanuit je eigen rol, grenzen aan.”

Wie ook het initiatief neemt voor de inrichting van een terrein, een goed beheer is een must. De investering in de aanleg en inrichting van het terrein rendeert maar:

- als er contact en overleg is met de bewoners;
- als er heldere afspraken en regels zijn;
- als de bewoners de voorzieningen en regels als zinvol en gebruiksvriendelijk ervaren;
- als de voorzieningen goed onderhouden en tijdig hersteld worden.

Iedereen welkom op opendeurdag in Sint-Truiden

Sint-Truiden nodigt de buurt uit, samen met de terreinbewoners en omwonenden. Op zo'n buurtfeest of opendeurdag kunnen de burens kennismaken met de terreinbewoners en met elkaar. Woonwagengebruikers hebben de gewoonte om hun bezoekers koffie aan te bieden. Soms worden de bezoekers uitgenodigd in de woonwagengedrag. Die staan vaak versteld van de vriendelijke ontvangst. Ze zijn ook verrast omdat de woonwagengedrag er zo mooi en ordelijk uitziet.

Ook andere gemeentes doen dat naar aanleiding van een opening, een renovatie of een jubileumviering van het terrein. Je kan het vergelijken met een openbestedingdag: op die dag raak je ook eens verder dan de balie. Je kan een select gezelschap uitnodigen: gemeenteraadsliden, pers... Of je kan juist alle inwoners van je gemeente uitnodigen.

ENKELE ALGEMENE VUISTREGELS VOOR HET BEHEER

Er is duidelijkheid over het gebruik van het terrein

Voor wie is het terrein? Onder welke voorwaarden mag je er staan? Welke woonwagens zijn toegelaten en wanneer is een vergunning nodig? Wie onderhoudt wat? Wie moet je aanspreken bij gebreken? Welke sancties gelden? Mogen bezoekers enkele dagen met hun caravan komen? Wat met werk en opslag van materialen? Wat zijn de kosten?

Er is een gemeenschappelijke visie over het gebruik van het terrein

Als de initiatiefnemer en de gebruiker van mening verschillen over het gebruik en onderhoud, is er een probleem. De gebruikers moeten de interne gebruiksregelingen kennen. Betrek de bewoners van het terrein ook wanneer je regels en procedures opstelt of wijzigt. Gebruikers volgen regels immers beter op als ze aansluiten bij hun behoeften.

Een akkoord over de gebruiksvoorwaarden is niet alleen een kwetkend document, maar vooral van een wederzijdse toezegging om aan elkaars verwachtingen te voldoen. Beide kanten moeten bereid zijn om de afspraken na te komen.

Het beheer is georganiseerd

Het beheer vergt vooral een consequente opvolging, gedurende lange tijd. Hoe beter je je daarop voorbereidt, hoe vlotter het beheer verder verloopt. Zijn er middelen, materieel en tijd? Is het voor de bewoners duidelijk met wie ze contact moeten opnemen als ze vragen hebben? Is er een budget voor herstellingen? Kunnen er snelle beslissingen vallen over ingrepen? Is er een regeling voor informatie en overleg?

Communicatie is een sleutelbegrip

Ga regelmatig op het terrein en probeer signalen op te vangen. Zo kan je anticiperen op problemen, bijvoorbeeld als een bewoner zonder vergunning een grotere woonwagen wil zetten. De confrontatie van verschillende meningen is vaak heilzaam om problemen op te lossen. Maar laat het niet escaleren. Luister, maak tijdig keuzes en trek grenzen. Schep duidelijkheid.

Werk ook een goede klachtenprocedure uit. De bewoners moeten weten bij wie ze terecht kunnen met een klacht of probleem. Bezorg beslissingen ook schriftelijk aan de betrokkenen. Motiveer zowel weigeringen als toestemmingen in voldoende mate. Een informatievergadering is een goed middel om nieuws in een keer aan een grote groep bekend te maken. Iedereen heeft het dan gehoord en krijgt de kans om erop te reageren.

Schakel tijdig een externe instantie of persoon in als bemiddelaar wanneer een twistpunt of conflict dat vereist. Zorg ervoor dat de bemiddelaar genoeg feedback krijgt over zijn of haar functioneren. Geef alle betrokkenen de kans om commentaar geven op hoe de bemiddelaar werkt.

Prijs voor de best onderhouden standplaats in Sint-Truiden

Op de opendeurdag van het woonwagenterrein reikt Stad Sint-Truiden een prijs uit voor de best onderhouden standplaats. Een onafhankelijke keurder van de tuinbouwschool beoordeelt de standplaatsen. De eerste prijs is een waardebon. De schepen van Welzijn: “De prijs wil de bewoners aanmoedigen. Zodat ze zorg blijven dragen voor hun leefomgeving. Eigenlijk verdient iedere bewoner van ons woonwagenterrein een pluim. Ons terrein is goed onderhouden en beheerd.”

Tip: vergeet het woonwagenterrein niet als de gemeente een wedstrijd organiseert voor de mooist versierde gevel! (De Trekhaak, 2006)

OPTREDEN NA INBREUKEN OF KLACHTEN

Toezicht uitoefenen betekent: overtredingen eenvoudig en snel voorkomen of beëindigen door controle, zonder echt dwingend op te treden. De nadruk kan op voorlichting en advies liggen, of op de opsporing van overtredingen.

Bij (vermeende) overtreding van de regels door de bewoners is praten altijd de eerste stap. Misschien zijn de regels niet bekend, anders geïnterpreteerd. Of misschien is herstel mogelijk? Ook de bewoners zelf kunnen klachten hebben. Bijvoorbeeld over te weinig onderhoud, herstellingen die niet uitgevoerd worden of een buur die zich niet aan de regels houdt.

Wanneer overleg of bemiddeling niet baten, zijn verdere stappen nodig. Dat begint met een aanmaning of ingebrekestelling. Eerst mondeling, en als dat niet helpt schriftelijk. Als de feiten heel ernstig zijn, aangetekend of tegen ontvangstbewijs. Bij een stel dat gehuwd is of een samenlevingscontract heeft, moeten beide partners aangemaand of in gebreke worden gesteld. Wie een brief ontvangt, moet de kans krijgen een weerwoord of tegenvoorstel te sturen.

Soms is een juridische procedure onafwendbaar.

Iemand kan een gerechtprocedure opstarten om de naleving van de regels die afgesproken zijn tussen twee partijen, en eventueel herstel, af te dwingen.

Bijvoorbeeld:

- er is geen toestemming om op het terrein te staan;
- er staat een constructie zonder toestemming;
- een gebruiker eist dat schade aan het dak van de sanitaire unit hersteld wordt.

De rechtbank kan maatregelen, herstel of schadevergoeding vorderen. Ze kan de toepassing bevelen van de sancties die in de overeenkomst of het intern reglement staan. Bij zware of herhaaldelijke overtredingen kan ze de vergunning intrekken. Veelal zal dat een zaak zijn van het vredegerecht. In dringende gevallen kunnen de partijen een beroep doen op een kortgedingrechter.

Een individuele persoon, beheerder of gebruiker kan de politie of een gemachtigd ambtenaar ook vragen om in een proces-verbaal een overtreding van de wetgeving vast te stellen. Het gerecht bepaalt dan of er een schikking wordt aangeboden of een strafrechtelijke vervolging plaatsvindt.

Bijvoorbeeld:

- een constructie is opgericht zonder stedenbouwkundige vergunning;
- de beheerder discrimineert expliciet.
- Bij strafrechtelijk optreden wordt de illegale situatie niet altijd beëindigd.

Voor een gemeente gelden bijzondere regels. Ze kan in bepaalde gevallen zelf optreden, ook wanneer ze geen eigenaar of uitbater is van het terrein.

- De gemeente ziet toe op de naleving van de wetten en reglementen, zoals de milieu-reglementering, de reglementering ruimtelijke ordening, de Wooncode.
- Bij gevaar voor de openbare orde, veiligheid en hygiëne kan de burgemeester een politiebepsluit nemen. De burgemeester moet het optreden motiveren. De overtreder moet een termijn krijgen om zelf de overtreding recht te zetten, tenzij er sprake is van hoogdringendheid.
- Een gemeentebestuur kan optreden op basis van gemeentelijke verordeningen, om de openbare orde, veiligheid en hygiëne te waarborgen. Die verordeningen geven aan waar mensen zich in de gemeente aan moeten houden, of wat verboden is. Op overtreding van een gemeentelijke verordening kunnen politiestrafpen staan of gemeentelijke administratieve sancties (GAS). De verordeningen kunnen ook maatregelen opleggen om schade of mistoestanden te voorkomen of recht te zetten.
- Een gemeentelijke verordening kan het interne gebruik van het gemeentelijk woonwagenterrein regelen. Bij zware of herhaaldelijke overtredingen kan de gemeente bijvoorbeeld de vergunning van de standplaats intrekken.

Zes tips voor een goed toezicht

- ▶ Volg bij de handhaving consequent de procedures op. Doe dat planmatig en behoud het overzicht.
- ▶ Geef ruimte aan haalbare oplossingen waar iedereen beter van wordt. Met geven en nemen en een vleugje creativiteit raak je meestal erg ver.
- ▶ Blijf redelijk in je optreden tegen jarenlang gedoogde situaties. Communi-ceer met de bewoners en overweeg overgangsmaatregelen.
- ▶ Leg afspraken gemeenschappelijk en liefst schriftelijk vast. Let erop dat alle partijen er zich aan houden.
- ▶ De toezichter is een boodschapper. Hij beslist niet zelf, tenzij dat duidelijk overeengekomen is.
- ▶ Verwacht van de politie niet dat ze het dagelijks toezicht van het terrein waarneemt. De politie ziet in de eerste plaats toe op de openbare orde en veiligheid en stelt overtredingen vast.

AANDACHTSPUNTEN BIJ HET BEHEER VAN EEN OPENBAAR RESIDENTIEEL WOONWAGENTERREIN

Het woonwagenterrein is klaar om in gebruik te nemen. Nu moet de gemeente, provincie of sociale huisvestingsmaatschappij die het initiatief nam, ook klaarstaan om alles in goede banen te leiden. Wie bepaalt wie op het terrein mag wonen? Hoe vermijd je overbevolking? Zijn er afspraken met de bewoners om het terrein goed te gebruiken en te onderhouden? Zijn de buurtbewoners permanent betrokken? Hoeveel kosten beheer, onderhoud en gebruik? Wie treedt op als er wat fout loopt?

Wat je vooraf moet weten

Een woonwagenterrein is een kleine woonwijk. Veel aspecten van het beheer van een woonwijk gelden ook op een woonwagenterrein. Toch zijn er bijzondere aandachtspunten.

- Woonwagens staan er niet voor eeuwig. Ze wisselen dikwijls van plaats en eigenaar, zelfs de grote residentiële woonwagens.
- Een woonwagens of een aanbouw zetten duurt niet lang. Een gunningprocedure opstarten wel...
- Woonwagenbewoners weten wat er op andere terreinen gebeurt. Ze vergelijken het beheer op het ene openbare terrein met dat op andere terreinen.
- Niet alleen de woonwagen maar het hele woonwagenterrein is de thuis van de woonwagenbewoner. De gebruiksmogelijkheden van de standplaats en van het terrein grijpen dus direct in op zijn dagelijkse leven.
- Een gunst voor de ene woonwagenbewoner betekent dat een andere bewoner er wellicht ook aanspraak op kan maken.
- Woonwagenbewoners zijn ervaringsdeskundigen inzake woonwagens en woonwagenterreinen. Maak gebruik van hun kennis en ervaring.

De gebruiksregels

Regels waaraan iedereen zich moeten houden voor een leefbaar, wettelijk en duurzaam terrein, moeten voor iedereen klaar en duidelijk zijn. Schrijf de regels neer in een intern of huishoudelijk reglement.

De regels en procedures moeten duidelijk zijn voor zowel bewoners als gemeentelijke of andere betrokken diensten: geef beide groepen informatie over het reglement en de bijhorende procedures.

Het gemeentelijk huishoudelijk reglement kan de vorm krijgen van een gemeentelijke verordening, samen met bepalingen over de openbare orde, hygiëne en rust. Zet duidelijk in politieverordening en huishoudelijk reglement wat er gebeurt bij wangedrag of overtreding van de regels.

Waarom een huishoudelijk reglement?

Een goed uitgewerkt huishoudelijk reglement heeft alleen maar voordelen:

- ▶ De regels zijn omvattend en volledig. Er is een kader.
- ▶ De regels zijn duidelijk.
- ▶ Je kan over de regels praten en overleggen.
- ▶ Iedereen kent de regels en keurt ze goed.
- ▶ De regels zijn proactief: ze houden rekening met mogelijke gebeurtenissen.
- ▶ De regels zijn formeel en conform de wet.
- ▶ Bij overtredingen zijn er maatregelen en sancties voorhanden.

Beheren is mensenwerk

Regels en een huishoudelijk reglement zijn prima. Maar er zijn ook mensen nodig die borg staan voor de opvolging van het dagelijks beheer van het terrein.

Eerst en vooral de bewoners zelf: zij moeten hun standplaats en de infrastructuur beheren als 'een goede huisvader'.

Ook de gemeente of provincie die het terrein beheert, zal personeel en materieel moeten inzetten. Verschillende diensten zijn erbij betrokken: de dienst patrimonium, de technische dienst, de integratiedienst, de woondienst, de bevolkingsdienst, de ontvanger. En zeker ook het bestuur.

Wat komt er allemaal bij kijken?

- toezicht: op de naleving van het huishoudelijk reglement en andere regelgeving;
- onderhoud: herstellingen en vervangingen, perken en planten;
- administratie: wie verblijft er, voor hoe lang, enz.?
- overleg: met de diensten, met de bewoners, met andere betrokkenen;
- bemiddeling en zoeken naar creatieve oplossingen, naar win-winsituaties;
- coördinatie: het overzicht bewaren en alles en iedereen op elkaar afstemmen.

Meestal zijn deze taken vervat in de algemene opdracht van verschillende diensten. Maar die moeten daarvoor wel tijd reserveren. Een bestuur dat een beheersplan opmaakt voor het terrein, heeft een goed overzicht van de verschillende taken en de tijdsbesteding. Op sommige grotere terreinen zullen bepaalde taken een deeltijdse of voltijdse opdracht inhouden.

Een beheersplan geeft een antwoord op de volgende vragen:

- Welke dienst is betrokken?
- Wat is zijn opdracht en taak?
- Welke werkwijze en procedure worden gevolgd?
- Welke formulieren zijn nodig?
- Hoeveel tijd neemt het werk in beslag?
- Wie communiceert met wie?
- Hoe verloopt de informatie en communicatie met de bewoners?
- Wie coördineert en wie beslist?

In een lokale woonwagencentraal kunnen de betrokken diensten (de integratiedienst, de technische dienst, de wijkpolitie, de dienst bevolking, de financiële dienst...) overleg plegen en het bestuur adviseren.

Wijs in het beheersplan een aantal taken expliciet toe aan een dienst of personeelslid. Belangrijk is aan te geven wie regelmatig het terrein bezoekt en regelmatig toezicht houdt op de naleving van de afspraken. Voor grotere woonwagenterreinen duid je een toezichter aan. De taak van die toezichter is breed. Hij heeft een ruime opdracht met technische, bouwkundige, communicatieve en sociale aspecten.

TIPS voor beheerders van een openbaar residentieel woonwagenterrein

- ▶ Geef voldoende ruggensteun aan de 'veldwerkers'. Zij moeten voortdurend rekening houden met talrijke en vaak tegengestelde verwachtingen. Luister goed naar hen, en laat hun kennis en engagement zo volop renderen.
- ▶ De burgemeester of de schepenen moeten zich ook af en toe vertonen op het terrein. Dat wordt begrepen als een gebaar van respect en interesse. Een boodschap persoonlijk gebracht door de burgemeester of schepenen heeft soms meer impact.

Vergadering voor alle terreinbewoners in Mortsel

Sommige gemeenten houden geregeld een informatievergadering voor alle terreinbewoners. In Mortsel mogen de kinderen meekomen, wat tot een zeker animo leidt. De bijeenkomst wordt samen met enkele bewoners goed voorbereid. Het gemeentebestuur gaat dan in dialoog. Alle aanwezigen hebben dan ook gehoord wat er gezegd is. Zo'n vergadering is zeker een aanrader voor of na een aanpassing van het huishoudelijk reglement of bij renovatiewerken.

Inbreng van de bewoners

Het is van belang dat bewoners kunnen meewerken aan de inrichting en het beheer van het woonwagenterrein. De bewoners zullen jouw uitgangspunten niet alleen goed begrijpen maar ook dragen. Geef hen daarvoor de ruimte en stimuleer hen.

Inspraak en participatie aan het beleid mag je niet verengen tot deelname aan de officiële adviesorganen van een gemeentebestuur. Daar vinden woonwagenerbewoners doorgaans weinig aansluiting. Onder meer de vergadercultuur sluit niet aan bij hun doecultuur. Zij verwachten vooral acties en initiatieven, en willen daarover individueel en collectief onderhandelen.

Besteed genoeg aandacht aan informeel overleg. Zo leer je hoe bewoners aankijken tegen hun problemen en welke oplossingen ze daar zelf voor aandragen. Ook mensen die het niet gewend zijn in formele structuren te functioneren, krijgen zo een kans om te participeren aan het beheer van het woonwagenterrein.

Die informele gesprekken kunnen plaatsvinden tijdens terreinbezoeken, toevallige contacten en informatievergaderingen. Onderschat het nut van een kopje koffie drinken niet! Er bestaat geen toverformule voor inspraak en participatie. De kunst is om een goede en creatieve mix te vinden: informatievergaderingen, hoorzittingen, formele en informele contacten. Ga telkens na of je alle bewoners wel voldoende bereikt en of iedereen aan bod komt.

Bij de organisatie van bewonersparticipatie zijn 'representativiteit' of 'vertegenwoordiging' relatief. Vertegenwoordigt een persoon de hele groep? Let erop wie welke inbreng doet, waarvoor hij of zij staat en welk mandaat hij of zij kreeg. Probeer juist in te schatten of en in welke mate signalen door een bredere groep gedragen worden. Zijn er ook minderheidsstandpunten?

- Terreinbewoners zijn best inschikkelijk en vatbaar voor regels, op enkele voorwaarden.
- De regels zijn niet alleen voor de gemeente, maar ook voor hen zelf nuttig of leveren een meerwaarde: individueel of collectief, onmiddellijk of in de toekomst.
 - De regels gaan niet in tegen wat voor hen fundamenteel is, zoals recht op wonen, een eigen woonvorm, de familieband, een billijk inkomen.
 - Ze kunnen de regels zelf toepassen: kennen ze de regels en de procedures, beschikken ze over de technische en financiële mogelijkheden, weten ze wie ze moeten contacteren?

Feest na de Lentepoets in Wilrijk

Stad Antwerpen organiseert elk jaar grote poetsacties in de woonwijken. Ook op het woonwagenterrein in Wilrijk wordt flink gepoetst en zwerfvuil opgehaald. De bewoners doen dat allemaal zelf, ook de kinderen helpen mee. Als beloning krijgen de deelnemers van de stad een mooie bloembak cadeau. Na de middag is er feest, met spelletjes voor de kinderen. Een gezond feestje: met groentehapjes en fruitspiesen. De meesters en juffen van de basisschool en de studieprefect van de middelbare school zijn te gast. Ook de schepen en haar medewerker eten een gezond hapje mee. (De Trekhaak, 2007)

Zeven vuistregels voor terreinbeheerders: hoe boek je resultaten met de bewoners?

- ▶ Leer de bewoners kennen. Als nieuwe werkracht heb je echt wel tijd nodig om je in te werken en de onderlinge relaties tussen de bewoners te doorgronden. Maak tijd om een kop koffie te drinken.
- ▶ Win het vertrouwen van de bewoners, laat hen voelen dat je ook met hun vragen, behoeften en belangen rekening houdt.
- ▶ Hou rekening met de familiale relaties en de relaties tussen de gezinnen .
- ▶ Vertel niet verder wat je gehoord hebt bij een ander gezin, ook al weet je goed dat iedereen daar weet van heeft.
- ▶ Bouw relaties op met sleutelfiguren onder de bewoners en onderhoud ze.
- ▶ Vergeet de bewoners niet die zelden aan het woord komen. Zij hebben soms veel te zeggen.
- ▶ Verduidelijk telkens opnieuw je eigen uitgangspunten en grenzen voor je begint met onderhandelen.

Praktische TIPS voor goed beheer

- ▶ Registreer consequent en overzichtelijk de klachten en opmerkingen van zowel bewoners als diensten.
- ▶ Een 'officiële' brief kan je het best mondeling toelichten.
- ▶ Hoe is de infrastructuur eraan toe? Maak jaarlijks een overzicht. Voeg daar ook de geregistreeerde klachten en opmerkingen bij. Bespreek die elk jaar in de woonwagenc commissie.
- ▶ Organiseer regelmatig een terreinbezoek, telkens met iemand van een andere gemeentelijke dienst erbij. Op die manier komt elke dienst op het terrein.
- ▶ Wissel ervaringen met andere gemeenten uit en bezoek eens een ander terrein.

Wat moet in het huishoudelijk reglement staan?

Het huishoudelijk reglement vat de regels samen voor het gebruik van het terrein. Ze zijn voor iedereen duidelijk en bespreekbaar. Ze zijn ook afdwingbaar. Je moet er zeker antwoord vinden op deze vragen:

- Wie mag op het terrein wonen?
- Hoe mag de infrastructuur gebruikt worden en wie zal die onderhouden?
- Hoe blijft het leefbaar, aangenaam en veilig op en rond het terrein?
- Wie moet wat betalen en hoe verloopt dat?
- Wat staat je te wachten als je de regels niet naleeft?

Wie mag op een openbaar woonwagenterrein wonen?

Woonwagenterreinen die de Vlaamse overheid subsidieert, zijn bestemd voor woonwagebewoners. Die keuze is weloverwogen en verantwoord. Woonwagebewoners hebben immers een historische achterstand door jarenlange achterstelling, verwaarlozing van de problematiek en soms ronduit discriminatie. Een inhaalbeweging is op zijn plaats. Wie is een woonwagebewoner? Het zijn personen die traditioneel wonen of woonden in een woonwagen, of van wie de ouders dat deden, met uitzondering van bewoners van campings of gebieden met weekendverblijven. In de beoordeling wordt rekening gehouden met de relatie met de andere bewoners, de verwantschap, de woonvorm en het beroep.

Wie krijgt als eerste een standplaats ?

Op de meeste woonwagenterreinen zijn er meer kandidaten dan standplaatsen. Daarom gelden er voorrangscriteria en wachtlijsten. Een lokale woonwagenc commissie kan het bestuur advies geven. Die commissie bestaat uit de verschillende personen en diensten die betrokken zijn bij het beheer van het terrein.

Het is raadzaam om als beheerder een wachtlijst te maken met de kandidaat-bewoners. Periodiek kan je de wachtlijst actualiseren door de kandidaten te vragen hun aanvraag te bevestigen. Verandert de gezinssamenstelling van de aanvrager, dan verwittigt hij de gemeente.

Wie bovenaan de wachtlijst staat, komt normaal gezien eerst aan de beurt. Hou bij de toewijzing ook rekening met de familiestructuur of de sociale structuur van het woonwagenterrein. Dat wordt immers meestal bewoond door één of meer familiegroepen. Samenwonen verhoogt de samenhang en de interne sociale controle. Familiebanden en de integratie in de terreingemeenschap tellen dus mee bij de toewijzing. Dat moet wel opgenomen zijn in de toewijzingscriteria. Kinderen van terreinbewoners die een eigen gezin stichten, krijgen bijvoorbeeld voorrang.

De toewijzing moet voldoende gemotiveerd zijn. De toewijzer mag geen willekeurig onderscheid maken, laat staan discrimineren. Maar een voorrangregeling uitwerken die voor iedereen geldt, mag wel. Een lokale woonwagencentrale kan advies geven.

De gemeente verwittigt de kandidaat aan wie de standplaats wordt toegewezen. De kandidaat moet akkoord gaan met de toewijzing en met de voorwaarden van gebruik. Je kan de mogelijkheid inbouwen dat een kandidaat, bijvoorbeeld eenmalig, een standplaats weigert zonder verlies van zijn plaats op de wachtlijst.

Enkele termen

- ▶ Eenzijdige vergunning – Het gemeentebestuur verleent eenzijdig de toestemming om een standplaats te gebruiken op het residentieel woonwagenterrein. De gemeenteraad heeft de voorwaarden voor gebruik goedgekeurd en de raad kan die altijd aanpassen. Daarbij heeft de gemeente oog voor het algemeen belang, waaronder ook het belang van de terreinbewoners.
- ▶ Concessie – De gemeente verleent een voorwaardelijke toestemming om een standplaats te gebruiken. Bij verbreking van de concessie en de voorwaarden is een (eventueel vooraf te bepalen) schadevergoeding verschuldigd.
- ▶ Overeenkomst – Tussen gemeente en gebruiker wordt een overeenkomst opgemaakt. Die kan in principe niet gewijzigd worden, tenzij door een onderlinge overeenkomst of onder vooraf overeengekomen voorwaarden.

Wat is het officiële adres van iemand die in een woonwagen woont?

Als een gezin met zijn woonwagen meer dan zes maanden op eenzelfde plaats staat, binnen een periode van één jaar, dan wordt die plaats het officiële adres van de gezinsleden. De meeste woonwagenbewoners trekken maar enkele maanden per jaar rond. Ze zijn meestal gedomicilieerd op het adres van hun gewone verblijfplaats: bijvoorbeeld de straat en het huis- of busnummer van hun standplaats op een woonwagenterrein.

De zes maanden worden berekend over een periode van één jaar. Trekt de bewoner regelmatig rond en blijft hij nooit meer dan zes maanden op eenzelfde plaats, dan moet hij een andere oplossing vinden. Hij mag gebruik maken van het adres van een derde voor zijn officiële inschrijving in de bevolkingsregisters. Dat is dan het 'referentieadres'. Een persoon of een vereniging leent zijn adres om als domicilieadres voor een rondtrekkende woonwagenbewoner te dienen. De woonwagenbewoner en zijn gezinsleden die een referentieadres hebben, worden niet beschouwd als samenwonend met het gezin dat op dat adres zijn feitelijk hoofdverblijf heeft. Dat is belangrijk om weten voor de belastingen, de uitkeringen en allerhande sociale maatregelen.

Wie zijn adres wil laten gebruiken als referentieadres, moet rekening houden met enkele voorwaarden:

- ▶ Hij moet toestemming geven en de post doorgeven.
- ▶ Als het om een vereniging gaat: die vereniging moet al vijf jaar bestaan. De behartiging van de belangen van woonwagenbewoners moet in haar statuten staan.

Wanneer mag de bewoner de standplaats innemen?

Is de standplaats toegekend, dan volgen nog enkele stappen voor de begunstigde de standplaats mag innemen.

- De begunstigde moet akkoord gaan met de toewijzing en de gebruiksvoorwaarden.
- De begunstigde betaalt het standgeld voor de eerste maand en de waarborg.
- Hij vraagt vergunningen aan, in de eerste plaats voor de plaatsing van de stacaravan of residentiële woonwagen.
- De beheerder en de begunstigde maken een plaatsbeschrijving van de standplaats en de infrastructuur op en ondertekenen ze.

Welke constructies zijn toegelaten op het terrein?

Op elke standplaats is een verplaatsbare woning toegelaten. Voor stacaravans en residentiële woonwagens is een stedenbouwkundige vergunning nodig. Bijgebouwen zijn

soms stedenbouwkundig vergunningsplichtig, soms niet. Het is raadzaam dat de gebruiker voor elke constructie vooraf advies inwint, zowel bij de beheerder van het terrein als bij de gemeente.

Als beheerder moet je je toestemming of weigering snel kunnen geven. Werk vooraf regels uit over plaats, functie, materiaal, bouwhoogte en dakvorm van woonwagens en bijgebouwen. Ook voor omheiningen en verhardingen stel je vooraf normen op. Soms zijn die al opgenomen in een ruimtelijk uitvoeringsplan of stedenbouwkundige vergunning voor het terrein. Geef daarbij voldoende keuzevrijheid aan de bewoners en overleg vooraf met hen.

Bewoners mogen soms de verharding van de standplaats aanpassen of uitbreiden, een terras aanleggen, een ligbad installeren in de sanitaire unit. Er moet dan echter een regeling zijn voor wanneer ze de standplaats verlaten. Moet de constructie er terug uit? Krijgen ze een vergoeding voor nuttige aanpassingen?

Wat met huisdieren?

Honden en pluimdieren mogen niet loslopen buiten de standplaatsen. Daarom moeten de bewoners een omheining kunnen aanbrengen op hun standplaats. Vee en kleinvee dat niet als huisdier wordt gehouden, is niet gewenst wegens mogelijke milieu- en geluidshinder. Hoe en welke huisdieren je in de gemeente mag houden wordt meestal al geregeld in een politieverordening.

Hoe omgaan met huishoudelijk afval?

Op de meeste woonwagenterreinen wordt het huisvuil opgehaald zoals in de andere woonwijken. In het reglement kan je verwijzen naar de algemene regeling in de gemeente. Geef speciale aandacht aan de selectieve ophaalbeurten. Indien nodig kan je daarover nog aangepaste en aanvullende informatie geven aan bewoners die laag- of ongeschoold zijn.

Afval achterlaten, storten of opslaan mag evenmin als in gelijk welke andere woonbuurt. Voor recycleerbaar afval waarmee de bewoners een inkomen verdienen, kan je eventueel een regeling treffen.

Mogen bewoners een ambacht uitoefenen of handel drijven op het woonwagenterrein?

Het inkomen van sommige woonwagenbewoners hangt af van kleine ambachtelijke activiteiten zoals schrootrecyclage of autoverkoop. In dat geval kan je een regeling treffen zodat de beroepsactiviteit niemand hindert. Bewoners kunnen bijvoorbeeld tegen betaling werkpercelen op een werkplek gebruiken. Of ze kunnen een beperkte hoeveelheid recycleerbaar afval opslaan op de standplaats of het werkperceel, in een gesloten container, bergruimte of garagebox.

Hoe voorkomen we brand?

Door hun constructie zijn woonwagens erg vatbaar voor brand. Op de meeste woonwagenterreinen geldt een minimale afstand van twee meter van de grens van de stand-

plaats, zodat woonwagens tenminste vier meter uit elkaar staan. Deze norm gebruikt men ook in de kampeerwetgeving. Op hoekpercelen kan je een uitzondering toestaan. Ook voor de sanitaire unit kan een à twee meter volstaan. Tel de veiligheidszones dus mee als je de grootte van een standplaats bepaalt.

Verwijs voor brandbare vloeistoffen en gassen in je reglement naar de algemene wetgeving. Zorg voor een veilige aansluiting met de woonwagen. De opslag van huisbrandolie vereist bijzondere regels. Daarom kiezen steeds meer gemeenten voor aardgasaansluiting.

Voor elektriciteitsaansluitingen gelden strikte Europese en Belgische regels. Zowel de aansluiting van de woonwagen als de interne aansluitingen moeten voldoen aan de veiligheidsvoorschriften. Caravans zijn een geval apart. Hun installatie beantwoordt wel aan Europese maar niet altijd aan Belgische normen. Daarom wordt een caravan beschouwd als een apparaat dat je aansluit op een elektriciteitsinstallatie. De Belgische normen slaan enkel op die installatie, niet op de caravan die je erin plukt.

Op een woonwagenterrein mag je geen open vuur maken, net zomin als in iedere andere bewoonde omgeving. Voor specifieke begrafenisrituelen mag je op sommige terreinen wel voor de gelegenheid een veilige brandplek inrichten. Barbecuestellen mag je gebruiken als je de veiligheidsvoorschriften in acht neemt.

Veiligheidsdossier

De gemeente kan een individueel veiligheidsdossier per standplaats opmaken. Daarin staat een beschrijving van de toestand van de standplaats in relatie tot de (brand)veiligheid. Er is aandacht voor:

- ▶ de voorgenomen plaatsing van de woonwagen en andere constructies;
- ▶ de veiligheid van elektriciteitsinstallatie en gasinstallatie;
- ▶ gegevens over de opslag van brandbare producten en het algemene brandrisico.

Het veiligheidsdossier krijgt een advies van de brandweer. Op basis van het veiligheidsdossier kun je met de bewoners naar oplossingen zoeken. Evalueer het veiligheidsdossier daarna periodiek, of wanneer het gebruik van de standplaats verandert.

Wie moet wat betalen en hoe verloopt dat?

Bewoners dragen zelf bij in de kosten van de infrastructuur met standgeld, huurgeld of een gebruikersvergoeding. De beheerder bepaalt hoeveel, hoe en aan wie je moet betalen om een standplaats te gebruiken. Gemeenten en provincies leggen het bedrag en de wijze van betalen vast in een belasting- of retributiereglement. Het bedrag kan afhangen van de grootte van de standplaats.

Op sommige terreinen vraagt de beheerder een waarborg.

Stem de maandelijkse vergoeding en de waarborg af op wat woonwagenbewoners elders betalen.

Belastingen en retributies

Een belasting moet iedere inwoner van de gemeente betalen die beantwoordt aan de omstandigheden in het belastingreglement. De belastingplichtige hoeft uit die betaling geen direct voordeel te halen. Hij betaalt bijvoorbeeld belasting omdat hij aangesloten is op de riolering, omdat zijn winkel een luifel heeft, omdat hij een woning betreft (al dan niet op een woonwagenterrein).

Een retributie is een vergoeding die de gemeente vraagt voor een dienst waar je zelf om hebt verzocht, eventueel stilzwijgend. Het bedrag staat in verhouding tot de verleende prestatie. Je betaalt bijvoorbeeld een retributie voor het gebruik van schoolboeken, een aanlegsteiger in de haven, een parkeerplaats, een standplaats op een woonwagenterrein.

Een belasting kan de gemeente rechtstreeks invorderen, ook bij wanbetaling. Bij niet-betaling van een retributie moet de gemeente de rechtbank inschakelen om het bedrag te vorderen.

Vrouwelijke bewoners verzorgen contact met gemeentebestuur van Wetteren

In Wetteren verzorgt een delegatie vrouwen van het woonwagenterrein de contacten met het gemeentebestuur. Ook in verschillende andere gemeenten is dat het geval. Vooral bij Manoesjen en Voyageurs voeren vrouwen het woord, ook op officiële overlegmomenten. Ze zijn daar vaak eerder toe bereid en geneigd dan de mannen.

AANDACHTSPUNTEN BIJ HET BEHEER VAN EEN OPENBAAR DOORTREKKERSTERREIN

Doortrekkersterreinen zijn bestemd voor woonwagenbewoners die in familie- en groepsverband rondtrekken. Ze dienen dus niet voor recreatie of toerisme. De bewoners verblijven er maar kort. Steeds andere gezinnen maken gebruik van het terrein.

Huishoudelijk reglement

Een intern reglement regelt het beheer. Voor gemeenten is dat een gemeentelijke verordening. Zoals op een residentieel woonwagenterrein geeft het huishoudelijk reglement antwoord op de volgende vragen:

- Wie mag op het terrein wonen?
- Hoe lang mag je er blijven?
- Hoe mag de infrastructuur gebruikt worden en wie zal die onderhouden?
- Hoe blijft het leefbaar, aangenaam en veilig op en rond het terrein?
- Wie moet wat betalen en hoe verloopt dat?
- Wat staat je te wachten als je de regels niet naleeft?

Flyer en infobord

Het huishoudelijk reglement kan je het best vertalen in een flyer met basisinformatie. Zet die basisinformatie ook op een informatiebord op het terrein, bij voorkeur met herkenbare pictogrammen:

- ▶ telefoonnummer van de toezichter en wanneer hij bereikbaar is;
- ▶ grote lijnen van het huishoudelijk reglement in puntjes;
- ▶ arts, apotheker, ziekenhuis, noodnummers;
- ▶ informatie over de omgeving: stadsplan, winkelstraten, markten, supermarkten, regeling openbaar vervoer;
- ▶ toeristische en recreatieve mogelijkheden in de buurt;
- ▶ informatie over andere doortrekkersterreinen.

Toelating en verblijfsduur

Gesubsidieerde doortrekkersterreinen zijn bestemd voor personen die traditioneel in een woonwagen wonen of woonden, of van wie de ouders dat deden, met uitzondering van bewoners van campings of gebieden met weekendverblijven. In de beoordeling tellen de relatie met de andere woonwagenbewoners, de verwantschap, de woonvorm en het beroep mee.

Om toegang te krijgen tot het woonwagenterrein moeten rondtrekkenden zich eerst melden bij de toezichter. Dat kan individueel of als groep. Zorg in dat geval voor een wachtzone. Anders zetten ze zich eerst op het terrein en melden zich vervolgens bij de toezichter.

Een terreintoegang kan een slagboom of sas hebben. Dan moet de toezichter het terrein wel dagelijks kunnen bezoeken, zodat hij de rondtrekkenden met hun woonwagen binnen of buiten kan laten. Zorg zeker voor evacuatiemogelijkheden in geval van brand. Als norm voor de verblijfsduur kan je tien dagen tot drie weken nemen, al dan niet vergelijkbaar. Zorg voor een periode die twee weekends overbrugt. Zeker voor uitzonderlijke situaties kan je een verlenging toestaan (overlijden, hospitalisatie, huwelijk).

Plaatstoewijzing en betaling

Doortrekkersterreinen zijn ingedeeld in standplaatsen of in clusters voor een aantal gezinnen. Toelating tot een cluster kan je individueel of collectief krijgen. In de schriftelijke toelating staat de periode en (stand)plaats van verblijf vermeld. De bewoner hangt het toelatingsbewijs goed zichtbaar op de caravan.

Betaling van borgsom en afrekening gebeurt cash, dat is vaak niet te vermijden. Werk een duidelijke, haalbare en veilige regeling uit voor de toezichter. Maak duidelijk wie welke financiële verantwoordelijkheid draagt.

Toezicht- en onderhoudspersoneel

Bij een volledige bezetting (vanaf vijftien gezinnen) heb je een voltijdse toezichter nodig. Reken in dat geval voor het onderhoud ook op een 'kwarttime' kracht om de dienstgebouwen schoon te maken en kleine herstellingen uit te voeren.

Laat de toezichter op vaste tijdstippen aanwezig zijn, bijvoorbeeld voor de middag. Konstig wijzigingen aan op een informatiebord. Maak de toezichter telefonisch bereikbaar op gelimiteerde tijdstippen. Regel een wachtdienst tijdens het weekend, 's avonds en tijdens de vakantie.

Zorg voor voldoende werkmiddelen, zoals kantoor- en onderhoudsmateriaal. Geef de toezichter genoeg armslag: kantoorruimte met laptop en gsm, mogelijkheid om zich te verplaatsen. Voorzie in een jaarlijks budget voor onderhoud en herstellingen.

Ook andere diensten zijn erbij betrokken. Een verzorgd en volledig organigram kan het beheer van een doortrekkersterrein heel wat gemakkelijker maken. Wat staat er zoal in?

- taken en verantwoordelijkheden van de toezichter, zijn diensthoofd, de beleidsverantwoordelijke (bijvoorbeeld de schepen), het onderhoudspersoneel, de politie, de bewoners, de technische dienst, woonwagencentrale en alle andere betrokkenen;
- de relaties tussen al die personen met het oog op hun bevoegdheden, taken, uitwisseling, samenwerking, afspraken;
- duidelijke procedures, bijvoorbeeld voor communicatie of bij klachten.

Gebruik van toiletten en douches

- Wijs de toiletten zoveel mogelijk toe, per gezin of groep van gezinnen. Dat betekent afspraken maken over sleutels en onderhoud. Individueel of collectief: onderhoud de toiletten dagelijks, ook de toegangsruimte.
- Voor het gebruik van de douches spreek je individueel af, bijvoorbeeld met een toestemming van de toezichter.
- Muntautomaten zijn geen goed idee, omdat die een kwetsbare mechaniek bevatten.

Afval

- Huishoudafval kan je beperkt selecteren, bijvoorbeeld glas apart. Zet containers verspreid over het terrein, vlot en veilig toegankelijk voor de ophaaldienst.
- Papiertjes, blikjes en ander afval kunnen het terrein na verloop van tijd ontsieren. Spuit het terrein af en toe schoon met een hogedrukreiniger. Maak de bewoners ook warm voor een proper en net terrein. Samen met bewoners en kinderen kan je opruimacties organiseren.
- Soms hebben doortrekkersterreinen te kampen met afval van auto's (tapijten, banden, olieflacons), lege gasflessen, gebroken tuinmeubilair. Maak afspraken over tijdelijke opslag en ophaling.

Sluitingsperiode

Sluit het terrein één keer per jaar voor een grondige herstellings- en onderhoudsbeurt. Laat dat vooraf weten aan alle betrokkenen: doortrekkers, interne diensten, externe betrokkenen (zoals toezichters van andere doortrekkersterreinen). Sluit het terrein af voor indringers, vandalen en sluikestorters. Oefen toezicht uit op het gesloten terrein.

AANDACHTSPUNTEN BIJ HET BEHEER VAN EEN PLEISTERPLAATS

Wat is een pleisterplaats?

Soms houden rondtrekkende woonwagenbewoners even halt. Meestal voor enkele dagen, waarna ze hun reis voortzetten. Dat kan een onvoorziene halte zijn, maar evengoed gepland, bijvoorbeeld als tussenstop op weg naar een grote bijeenkomst.

Waardevolle natuurlijke en landschappelijke omgevingen, zoals historische sites, een ongeschonden rivier- of beekvallei, een natuurlijk bos, komen niet in aanmerking, want die mag je niet verstoren.

Afspraken

Waar mensen samenkomen, heb je afspraken nodig. Maak duidelijke afspraken met de woonwagenbewoners. Zo garandeer je een goede verstandhouding met de buurt en vermijd je misverstanden en conflicten. Communiceer over de afspraken ook met de omwonenden.

De gemeente, in het bijzonder de burgemeester, is verantwoordelijk voor de openbare orde, veiligheid en hygiëne in de gemeente. De gemeente kan in een gemeentelijke verordening voorzien met afspraken voor rondtrekkenden.

Zowel de eigenaar van het terrein als de gemeente maken met de bewoners afspraken over:

- de afbakening van de plaats;
- hoe lang ze blijven;
- het maximum aantal gezinnen;
- wie verantwoordelijk is;
- wie als contactpersoon fungeert en hoe die bereikbaar is;
- de eventuele vergoeding en waarborg voor het gebruik van het terrein;
- de ophaling van huisvuil;
- de drinkwatervoorziening;
- de sanitaire hygiëne:
 - toiletten in een gebouw in de omgeving;
 - een werftoilet of toiletcontainer;
 - een lozingspunt voor chemische toiletten;
- mogelijke geluidsoverlast door de elektriciteitsgeneratoren;
- wat de maatregelen zijn voor wie de afspraken niet naleeft.

Leg de afspraken in een document vast.

HFDST 6.

ONDERWIJS, WERK, VRIJE TIJD EN GEZONDHEID

Woonwagenbewoners, Fototentoonstelling VMC (1998)

‘Goed lezen en schrijven, dat moet je kunnen. Je moet geen advocaat zijn. Ik moet niet op een ministerie zitten.’

Niet enkel infrastructuur en regels

Hoe woonwagenebewoners in het leven staan, gezond zijn, werken en ontspannen, heeft een invloed op het terreinbeheer. Toch krijgt dat weinig aandacht. Wanneer zij zich slecht in hun vel of uitgesloten voelen, zullen zij zich minder meewerkend opstellen. De overheid, die initiatiefnemer is van een terrein of die een terrein op haar grondgebied heeft, heeft er alle belang bij om flankerende initiatieven te nemen.

Woonwagenebewoners zijn nauwelijks bekend, ze zijn met weinig, hun problemen zijn zelden zichtbaar in de rest van de samenleving. Knelpunten op het vlak van onderwijs, werk, gezondheid en vrijetijdsbeleving houden nochtans vaak de kloof tussen woonwagenebewoners en burgers in stand.

Niet alle woonwagenebewoners of woonwagenterreinen zijn hetzelfde. Niet overal is er extra aandacht nodig. Maar de woonwagenebewoners met de minste kansen zijn zeker gebaat bij initiatieven op vlak van onderwijs, gezondheid, vrije tijd en werk. De lokale overheid kan daarbij samenwerken met meerdere partners die gespecialiseerd zijn in de verschillende domeinen.

Onderwijs

Het schoolse onderwijs sluit niet altijd aan bij de leefwereld van de woonwagenebewoners. Op school zelf hangen de meeste kinderen niet aan de grote klok dat ze in een woonwagen wonen, om niet geïsoleerd te raken.

Hun ouders hebben een beeld van wat de school hun kind moet bijbrengen. Het toekomstperspectief van de ouders voor hun kinderen is gekleurd door de traditie van zelfstandige jobs, de eigen lage scholing. Daarbij is bruikbare vaardigheden aanleren belangrijker dan een diploma behalen dat 'misschien' tot werk leidt.

Al te dikwijls kiezen de jongeren voor een korte opleiding onder hun mogelijkheden, vaak in het deeltijds onderwijs.

Leerkrachten, schooldirectie en CLB-medewerkers hebben baat bij toelichting over achtergrond, cultuur en pedagogische benadering van woonwagenkinderen. Schoolopbouwwerkers die regelmatig op het terrein aanwezig zijn, kunnen ouders, leerkrachten en directies begeleiden. Op enkele grotere terreinen (bijvoorbeeld Maaseik, Hasselt en Wilrijk) is er een kinderwerking, naschoolse begeleiding en taalstimulering.

Woonwagenkinderen zijn ondertussen vertrouwd met de computer. Vooral om te chatten, maar hun ouders gebruiken bijvoorbeeld internet om te zoeken waar auto's te koop zijn. Dat kan de motivatie voor het onderwijs zeker stimuleren.

Mortsel begint schooljaar met contacten tussen ouders en scholen

Bij de aanvang van elk nieuw schooljaar nodigt Mortsel de leerkrachten, directies en CLB's van de scholen uit op het woonwagenterrein. In het verleden bleek immers dat de ouders van de kinderen nauwelijks naar oudercontacten kwamen. Op het terrein volgt dan een kennismaking, en de bezoekers worden uitgenodigd in de caravans. De ouders waarderen dit initiatief enorm.

Werk

Woonwageneigenaren kiezen traditioneel voor zelfstandige beroepen, liever dan te werken bij een baas of in loondienst. Maar de jongere generaties zoeken meer zekerheid en stappen ook over naar loondienst. Ze hebben nood aan bijkomende opleiding om een job uit te oefenen. Daarbij verkiezen ze korte en resultaatgerichte opleidingen, zoals bedrijfsbeheer, assistent automechaniek, vrachtwagenchauffeur, verzorging. Veel vrouwen werken tegenwoordig als zelfstandige nagelverzorgster of als huishoudhulp via dienstencheques. Die korte opleidingen kunnen een opstap zijn naar opleidingen die langer duren.

Lokale overheden en bemiddelende organisaties kunnen woonwageneigenaren in contact brengen met aanbieders van jobs of vorming. Zij kunnen het aanbod bekend maken op het terrein en kandidaten een zetje geven.

In de aanloopfase van een opleiding is een aanpak op maat van de woonwageneigenaren te overwegen. De eerste cursussen kunnen bijvoorbeeld plaatsvinden in een vertrouwde groep van woonwageneigenaren. Te strikte selectietesten of hoge financiële drempels kunnen leiden tot een vroegtijdige uitval. Een vaste vertrouwenspersoon kan het verdere verloop in het reguliere opleidings- en werkaanbod opvolgen. Zo doet ook het reguliere aanbod ervaring op in werken met woonwageneigenaren.

Vrije tijd, cultuur en sport

Kinderen en jongeren van woonwagenterreinen nemen zelden deel aan het georganiseerde jeugdwerk. Hun vrije tijd brengen ze vooral door op en rond het woonwagenterrein. Maar niet alle terreinen zijn even goed uitgerust voor spelende kinderen. Om de kinderen te laten deelnemen aan activiteiten elders in de gemeente is goede informatie en omkadering nodig, om het vertrouwen van de ouders te winnen. Een kinder- en jongerenwerking op een woonwagenterrein is enkel wenselijk als er veel leeftijdsgenoten op het terrein zijn. Ze moet alleszins passen in het bredere kinder- en jeugd aanbod van de gemeente.

De belangrijkste vrijetijdsbesteding van volwassen woonwagenbewoners is onderling sociaal contact, op hun eigen of op een ander terrein. Televisie heeft ook bij de woonwagenbewoners de individualisering versterkt. Het overgrote deel van de woonwagenbewoners trekt niet rond. Toch proberen ze bij gelegenheid te reizen, in groep, met caravans en kampeerwagens.

Woonwagenbewoners krijgen of zoeken zelden rechtstreeks informatie over het vrijetijdsaanbod in de buurt. Een aangepast aanbod of de ervaring van een deelnemer kan anderen ertoe aanzetten om ook de stap te zetten. Kinderen van het terrein gaan maar naar het jeugdhuis of de sportclub als hun schoolvriendjes daar ook heen gaan.

Pretkamjonet tussen de woonwagens

De Gentse Pretkamjonet en de Antwerpse Kwibus passeren ook langs de woonwagenterreinen. Het zijn bestelwagentjes van de stad, vol speelmateriaal, voor kinderen van 6 tot 12 jaar. Ze komen in de vakantieperiodes langs in de verschillende wijken en buurten. Met een springkasteel, gocarts, reuzenspelen, circusmateriaal, tollens, speeltunnels, verkleedkledij, steps, stelten, evenwichtsballen, parachutes, skateboards, enzovoort bezorgen ze de kinderen een leuke namiddag.

Gezondheid

De levensverwachting van woonwagenbewoners ligt aanzienlijk lager dan die van de gemiddelde Vlaming. Dat komt grotendeels door de harde leefomstandigheden, de eet- en rookgewoonten en het onaangepast gebruik van de geneeskundige zorg. Maar ook de ligging en inrichting van het woonwagenterrein en de hygiëne zijn belangrijke factoren voor de gezondheid van de bewoners.

Woonwagenbewoners gebruiken het gewone aanbod van de gezondheidszorg: de arts, het ziekenhuis, het Wit-Gele Kruis, alternatieve gezondheidszorg. Kind & Gezin is al lang ingeburgerd bij de woonwagenbewoners. Hun verpleegsters zijn vaak de belangrijkste schakel naar gezondheidszorg voor de ouders. Ook een bezoek aan een priester of bedevaartplaats ervaren ze overigens als heilzaam.

Maar woonwagenbewoners maken niet altijd even juist gebruik van het aanbod. Zo houden sommigen de inenting niet systematisch bij, volgen ze voorgeschreven behandelingen niet volledig op, of geven ze geneesmiddelen door aan anderen.

Een aanpak die rekening houdt met de familiale context heeft meer kans op slagen dan een individugerichte aanpak. Ook een goede samenwerking tussen de verschillende diensten is onontbeerlijk.

Het zorgaanbod heeft ook nog onvoldoende kennis van de achterliggende problematiek: het onthaal door gezondheidswerkers is soms onaangepast, er wordt aan medische symptoombestrijding gedaan, de aanpak is weinig geïntegreerd of preventief.

Vroeger zorgden kinderen voor hun ouders als die een dagje ouder werden. Maar ook oudere woonwagenbewoners komen steeds meer terecht in rust- en verzorgingsinstellingen. Toch willen ook woonwagenbewoners zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. De diensten voor thuiszorg zijn daarbij een heel belangrijke partner.

DOEBOEK

STAPPENPLAN: DE INRICHTING VAN EEN OPENBAAR WOONWAGENTERREIN

1 / Voorbereiding

- Maak een inventaris van de behoeften, wensen en voorstellen van alle partijen.
- Werk een eerste concept uit van het terrein en de gebruiksmodaliteiten.
- Informeer je daarvoor over de richtlijnen en de wettelijke mogelijkheden. Zoek informatie over voorbeelden elders. Check de ruimtelijke en stedenbouwkundige voorwaarden.
- Stel een werkgroep samen en stel een coördinerende dienst of personeelslid aan.
- Neem het principiële besluit om een terrein in te richten.

2 / Locatiekeuze

- Maak een inventaris van de mogelijke inplantingsplaatsen, hanteer een lijst met criteria.
- Toets de voorstellen op hun ruimtelijke, stedenbouwkundige en milieu-impact.
- Informeer de omwonenden en kandidaat-bewoners.
- Neem contact op met de subsidiërende overheid met het principevoorstel van locatie.
- Voorzie in een budget voor de verwerving van de grond, eventuele opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan en een ontwerper.
- Kies de definitieve plaats.
- Zorg, indien nodig, voor een ruimtelijke inpassing in de omgeving via een gemeentelijke of provinciale RUP.
- Vraag subsidies aan voor verwerving.
- Verwerf het perceel, door aankoop of onteigening.

3 / Voorontwerp

- Stel een ontwerper aan die een voorontwerp van inrichting maakt.
- Overleg met de dienst stedenbouw over de inrichtingsvoorwaarden.
- Neem contact op met de subsidiërende overheid met het principevoorstel van inrichting.
- Neem contact op met de nutsmaatschappijen.
- Communiceer met diensten, subsidiërende overheid, kandidaat-bewoners en omwonenden.
- Pas het voorontwerp aan, op basis van de opmerkingen.
- Zorg voor een budget in de begroting, op basis van het voorontwerp.

4 / Ontwerp

- Vraag een stedenbouwkundige vergunning aan en laat indien nodig een openbaar onderzoek uitvoeren.
- Maak een lastenboek voor de aanbesteding, na goedkeuring van de stedenbouwkundige vergunning.
- Vraag subsidies aan voor inrichting, renovatie of uitbreiding.
- Zorg voor een budget in de begroting
 - > op basis van het ontwerp;
 - > voor de aansluiting van de nutsvoorzieningen;
 - > indien nodig, voor de tijdelijke verhuizing van de bewoners;
 - > voor eventuele meerwerken.
- Maak een overzichtelijk en gecoördineerd plannings- en opvolgingsschema voor de voortgang van de werken.

5 / Realisatie

- Schrijf een aanbesteding uit, na toezegging en vastlegging van de subsidies.
- Kies de aannemer, in overleg met de subsidiegever.
- Neem contact op met de nutsmaatschappijen voor de aanleg van de leidingen en voor de individuele aansluitingen.
- Communiceer met diensten, (kandidaat)bewoners en omwonenden.
- Organiseer eventueel een tijdelijke verhuizing.
- Richt het terrein in.
- Hou de voortgang van de werken bij met het gecoördineerd plannings- en opvolgingsschema.
- Overleg regelmatig met de bewoners en diensten over de voortgang van de werken, de keuzes en de onvermijdelijke aanpassingen. Betrek hen direct of indirect bij het werfoverleg.
- Schrijf een huishoudelijk reglement en wijs de standplaatsen toe.
- Neem zo nodig de openbare wegen op in het gemeentelijke stratenplan en geef een huis- of busnummer aan elke standplaats.
- Zorg voor een beheers- en onderhoudsplan.
- Neem het terrein in gebruik.

6 / Opvolging

- Beheer het terrein, oefen toezicht uit.
- Organiseer het contact en de communicatie met de bewoners.
- Zorg voor voldoende personeelsinzet en budgetten.
- Voorzie in regelmatig onderhoud en periodieke evaluatie.

CHECKLIST:

DE INRICHTING VAN EEN WOONWAGENTERREIN

1 / Toegangs- en binnenwegen

- Voldoende brede toegangs- en binnenwegen, ook voor kruisende voertuigen.
- Veilige en overzichtelijke indraai van het terrein.
- Voldoende ruime bochten voor voertuigen met caravans (doortrekkersterrein) en vrachtwagens met oplegger (residentieel terrein).
- Draaicirkel voor doodlopende wegen langer dan 100 meter.
- Binnenpleinen en woonerven (bv. door een breder uitlopende binnenweg).
- Waterdoorlatende verharding.
- Fundering, aangepast voor vrachtwagens.
- Functionele kleur- en materiaalkeuze voor de wegverharding.
- Afboording van de wegen.
- Afvoersysteem voor overtollig regenwater.
- Openbare verlichting.
- Verkeersremmende maatregelen.
- Veiligheid voetgangers en (optioneel) binnenpaden.
- Parkeerruimte voor bewoners en bezoekers.
- Niet-hinderende groenaanplanting langs de wegen .

2 / Nutsvoorzieningen

- Riolering huishoudelijk afvalwater.
- Aansluiting op rioolnetwerk of eigen waterzuiveringsinstallatie.
- Septische putten.
- Afvoersysteem voor regenwater.
- Drinkwatervoorziening met
 - collectieve meters (doortrekkersterrein);
 - individuele meters (residentieel terrein).
- Elektriciteitsvoorziening met
 - individuele meters van de elektriciteitsmaatschappij (residentieel terrein);
 - individuele meters van de uitbater (doortrekkersterrein).
- Individuele gasaansluiting op residentieel terrein (bij voorkeur).
- Internet, kabeltelevisie en telefoonaansluitingen op residentieel woonwagenterrein.
- Draadloos internet op doortrekkersterrein en (optioneel) residentieel terrein.
- Brandkraan of aansluitingspunt(en) voor brandkraan in de onmiddellijke omgeving van woonwagens of van het woonwagenterrein.

3 / Standplaatsen

- Afbakening standplaatsen (optioneel voor privéterrein of doortrekkersterrein).
- Verharding van de toegang tot de standplaats, de loopweg naar en de toegang tot de woonwagen en het individuele dienstgebouw, de parkeerplaats voor de personenwagens.
- Verharde of te verhardende zone voor plaatsing van de woonwagens.
- Onverhard gedeelte voor groenaanleg.
- Omheining of groenaanleg standplaatsen (optioneel).
- Aansluitingspunt voor
 - riolering, drinkwater, elektriciteit, kabeltelevisie, telefoon, eventueel extra wachtbuizen, op de standplaats (residentieel woonwagenterrein);
 - riolering, drinkwater, elektriciteit op of in omgeving van de standplaats (doortrekkersterrein).

4 / Collectief dienstgebouw (doortrekkersterrein)

- Toiletten in verhouding tot aantal standplaatsen (per gezin/groep gezinnen/gescheiden voor mannen en vrouwen).
- Toilet voor gehandicapten (publiek toegankelijk doortrekkersterrein).
- Doucheruimte met kleedruimte (m/v) (optioneel).
- Ruimte voor wasmachine/droogmachine (optioneel).
- Zit- en speelruimte (optioneel).
- Dienstlokaal en technische ruimte.
- Individuele elektriciteitsmeters (optioneel: individuele watermeters).
- Centrale meter- en verdeelkast elektriciteit (met minstens 16A per circuit).
- Verwarmingstoestel, liefst op gas, voor het dienstlokaal en de douches.

5 / Individueel dienstgebouw (residentieel terrein)

- Toilet en wastafel.
- Doucheruimte.
- Plaats, aansluitingen en afvoer voor wasmachine en droogmachine (bij voorkeur).
- Berging (bij voorkeur).
- Verwarmingstoestel, liefst op gas, voor het dienstgebouw, wastafel en douche.
- Meterkast voor elektriciteit, water en gas.
- Verdeelkast elektriciteit
 - met aparte circuits voor dienstgebouw en woonwagens;
 - voldoende vermogen voor een woonwagen die als woning wordt gebruikt, met verschillende huishoudelijke apparaten.
- Aansluitingspunt voor internet, kabeltelevisie en telefoon.
- Leidingen en wachtleidingen voor de nutsvoorzieningen van het individuele dienstgebouw naar het aansluitingspunt voor de woonwagens.
- Lichtpunten en stopcontacten.

- Muur- en dakisolatie.
- Efficiënt ventilatiesysteem.
- Onderhoudsvriendelijke bekleding van muren (verf, tegels, ...).
- Inpandig afvoerputje.
- Afsluitbare buitenwaterkraan (vorstvrij te houden) met afvoer.
- Buitenstopcontact en buitenlicht.
- Open afdak of overkapping, bruikbaar als zitplaats of bergplaats (optioneel).
- Garagebox, werkruimte of carport (optioneel).
- Brandblusser.

6 / Openbare ruimte en groen

- Speelruimte, al dan niet ingericht (in samenspraak met de bewoners).
- Groen en scherm als buffer met omgeving en eventueel naastliggende verkeersweg.
- Parkeerplaatsen voor bezoekers en bewoners.
- Plaats voor evenementen (optioneel op doortrekkersterrein).
- Zone voor buffering regenwater en waterzuivering (optioneel).
- Overdekte ruimte als speel-, zit- of werkplaats (optioneel).

STAPPENPLAN: EEN STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNING AANVRAGEN

1 / Het aanvraagdossier samenstellen

De samenstelling van een aanvraagdossier voor een stedenbouwkundige vergunning is wettelijk vastgelegd. De gemeentelijke dienst Ruimtelijke Ordening of een ontwerper (bijvoorbeeld een architect of ingenieur) kunnen je daarover inlichten. Je kan ook de website van het Vlaams ministerie van Ruimtelijke Ordening raadplegen: www.ruimtelijkeordering.be.

- Voor de inrichting van het terrein neem je contact op met een ontwerper.
- Voor de inrichting van een standplaats, bijvoorbeeld met klinkers, volstaat soms een melding of beperkt aanvraagdossier.
- Voor een residentiële woonwagen bepaalt de gemeentelijke dienst of je een architect nodig hebt.

2 / Het aanvraagdossier indienen

Je dient de aanvraag in op het gemeentehuis of per aangetekend schrijven. Je krijgt een ontvangstbewijs. Als de aanvrager een publiekrechtelijke rechtspersoon is, gaat de aanvraag naar de Vlaamse regering of de gedelegeerde stedenbouwkundige ambtenaar.

3 / Behandeling van de aanvraag in eerste aanleg

Wat doet de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar?

- Hij controleert of je aanvraagdossier ontvankelijk en volledig is. Binnen de 14 dagen krijg je bericht.
- Hij wint adviezen in bij andere instanties.
- Hij organiseert in sommige gevallen een openbaar onderzoek, om na te gaan of omwonenden of belanghebbenden bezwaren hebben tegen het project. Een openbaar onderzoek is enkel nodig in de gevallen door de wetgever bepaald.

Het College van burgemeester en schepenen beslist over de aanvraag.

Het houdt rekening met:

- de wettelijke voorschriften;
- de criteria en aandachtspunten inzake de goede ruimtelijke ordening ;
- de decretale beoordelingselementen, zoals terug te vinden in de Codex Ruimtelijke Ordening;
- de mogelijke hinder voor de buurt (privacy, inblik, bouwdiepte, terreinbezetting...).

Het schepencollege beslist binnen de 75 dagen, en in sommige gevallen 105 dagen na de bevestiging van de volledigheid en ontvankelijkheid van het dossier. Uiterlijk 10 dagen later ontvang je bericht van de beslissing, samen met een affiche met daarop de beslissing. Die breng je aan op de plaats waarop de aanvraag betrekking heeft, binnen de 10 dagen na ontvangst en gedurende 30 dagen.

Als je geen bericht van de gemeente ontvangt, dan is de aanvraag afgewezen.

4 / Start van de werken

Een vergunning mag pas uitgevoerd worden vanaf de 36e dag na de dag van aanplakking. In die periode kan de vergunninghouder immers nieuws krijgen van een beroepsprocedure. Die schort de vergunning op in afwachting van een definitieve beslissing in beroep.

5 / Beroep bij de provinciale deputatie

Tegen de beslissing van het schepencollege kan iedereen bij de deputatie beroep aantekenen. Ook de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de instanties die een verplicht advies hebben uitgebracht, kunnen een beroep aantekenen. Hetzelfde geldt voor iedereen die rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden van de beslissing .

De deputatie neemt haar beslissing binnen 75 dagen na de betekening van het beroep. De betrokken partijen kunnen vragen om schriftelijk of mondeling door de deputatie gehoord te worden. In dat geval valt een beslissing binnen 105 dagen.

Als er geen beslissing valt binnen de toepasselijke vervaltermijn, is het beroep afgewezen.

Je mag gebruikmaken van een vergunning afgegeven door de deputatie vanaf de 36e dag na de dag van aanplakking. Hetzelfde geldt voor de vergunning afgegeven door het college van burgemeester en schepenen waartegen het beroep door de deputatie stilzwijgend is afgewezen.

6 / Beroep bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen

Wanneer een beslissing in strijd is met de regelgeving, de stedenbouwkundige voorschriften of beginselen van behoorlijk bestuur, kan de Raad voor Vergunningsbetwistingen de beslissing vernietigen.

STAPPENPLAN: SUBSIDIES AANVRAGEN

De wettelijke basis voor de subsidiëring van woonwagenterreinen is het Besluit van de Vlaamse regering van 12 mei 2000, houdende de subsidiëring van de verwerving, de inrichting, de renovatie en de uitbreiding van woonwagenterreinen voor woonwagengebouwers (*Belgisch Staatblad*, 10 augustus 2000).

Vanaf het moment dat een gemeente, een OCMW, een provincie of sociale huisvestingsmaatschappij beslist om een woonwagenterrein aan te leggen, tot het moment dat de bewoners het terrein in gebruik nemen, doorloopt een dossier vijf fasen:

- 1 / De informele of voorbereidende fase
- 2 / De principeaanvraag
- 3 / Opstellen en indienen van het aanvraagdossier
- 4 / De aanbesteding
- 5 / De uitvoering van de werken

1 / De informele of voorbereidende fase

De informele fase noemen we ook wel de politieke fase of beleidsfase.

Na overleg beslist de initiatiefnemer om een woonwagenterrein aan te leggen. Hij zoekt een terrein dat aan de wettelijke voorwaarden voldoet, bepaalt het aantal standplaatsen, maakt een eerste raming van het budget.

Het is raadzaam om al in deze fase een beroep te doen op de diensten en de ervaring van het Vlaams Minderhedencentrum en de integratiecentra.

2 / De principeaanvraag

In de fase van de principeaanvraag neemt de initiatiefnemer contact op met de administratie van de Vlaamse Gemeenschap om subsidies aan te vragen.

In de principeaanvraag staat:

- Gaat het om een residentieel of een doortrekkersterrein.
- Aan welke behoefte voldoet het terrein?
- Op welke plaats komt het terrein?
- Hoeveel standplaatsen omvat het terrein?
- Welke infrastructuur komt er?
- Wat is de eerste raming van de kosten?

De administratie bekijkt onder meer:

- Voldoet het plan aan de basisvoorwaarden?
- Beantwoordt het aan een reële behoefte?
- Past het project in de globale planning van de Vlaamse overheid?

De administratie reageert zo vlug mogelijk op de principeaanvraag. Bij een positieve reactie kan de aanvrager het eigenlijke dossier indienen.

3 / Opstellen en indienen van het aanvraagdossier

De initiatiefnemer bezorgt het aanvraagdossier tegelijkertijd aan:

- de provinciegouverneur;
- het Agentschap Binnenlands Bestuur, Afdeling Beleid Binnenland, Steden en Inburgering - Team Integratie;
- het Agentschap Binnenlands Bestuur, Afdeling Lokale en Provinciale Besturen - Financiën en Personeel, Team Gesubsidieerde Infrastructuur.

Er is een onderscheid tussen een aanvraag van een subsidie voor:

- de verwerving van een woonwagenterrein;
- de uitbreiding, renovatie en inrichting van een woonwagenterrein.

Voor de verwerving van een woonwagenterrein moet het dossier de volgende stukken bevatten:

- een uittreksel uit de kadastrale legger en een kadastraal plan van de aan te kopen en de aanpalende percelen;
- een liggingsplan op schaal 1/10.000;
- een schattingsverslag opgemaakt door het Comité tot aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat of door de bevoegde ontvanger van Registratie;
- de beslissingen van de aanvrager tot aankoop en de vraag tot subsidiëring ervan;
- de aankoopakte of het compromis tot aankoop of de optie tot aankoop;
- het gunstig advies van de Administratie Ruimtelijke Ordening over de bestemming;
- de verbintenis om een persoon aan te duiden als contactpersoon en aanspreekpunt, op basis van zijn of haar ervaring en deskundigheid inzake welzijnszorg. Deze persoon heeft ook de opdracht om de inspraak van de woonwagenbewoners te bevorderen in aangelegenheden die te maken hebben met het woonwagenterrein;
- als de initiatiefnemer VMSW (Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen) is of een door haar erkende sociale huisvestingsmaatschappij: de overeenkomst inzake het beheer met de gemeente of het OCMW.

Voor de uitbreiding, renovatie en inrichting van een woonwagenterrein moet het dossier de volgende stukken bevatten:

- een liggingsplan op schaal 1/10.000;
- een beslissing van de aanvrager in verband met de uitbreiding, renovatie of inrichting en de aanvraag tot betoelaging;

- een eigendomsverklaring met betrekking tot het terrein;
- de uitvoeringsplannen;
- het lastenboek met de administratieve bepalingen, de beschrijvingen van de werken, hun opmeting, de raming op grond van de samenvattende opmeting en het inschrijvingsbiljet;
- de bouwvergunning;
- de verbintenis om een persoon aan te duiden als contactpersoon en aanspreekpunt, op basis van zijn of haar ervaring en deskundigheid inzake welzijnzorg. Deze persoon heeft ook de opdracht om de inspraak van de woonwagengewoners te bevorderen in aangelegenheden die te maken hebben met het woonwagenterrein;
- als de initiatiefnemer VMSW (Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen) is of een door haar erkende sociale huisvestingsmaatschappij: de overeenkomst inzake het beheer met de gemeente of het OCMW.

Op basis van het dossier voeren de twee bovengenoemde diensten van de Vlaamse overheid, elk vanuit hun specifieke bevoegdheid, ter plaatse een grondige inspectie uit. Daarna maken ze een voorstel tot subsidiëring over aan de bevoegde minister.

Beslist de minister om een subsidie toe te kennen, dan kan de aanvrager beginnen met de aanbesteding van de werken.

4 / De aanbesteding

In deze fase informeert het opdrachtgevend bestuur de Afdeling Lokale en Provinciale Besturen – Financiën en Personeel, Gesubsidieerde Infrastructuur (administratie van de Vlaamse overheid) over de datum van de aanbesteding.

Het aanbestedingsdossier bevat de volgende documenten:

- het ontwerpdocument dat als basis diende om de aanbesteding uit te schrijven;
- het proces-verbaal van opening der biedingen;
- alle originele biedingen en een afschrift van de laagste bieding in regel;
- het aanbestedingsverslag van de ontwerper;
- het voorstel van toewijzing.

Het opdrachtgevend bestuur legt het aanbestedingsdossier via de provinciegouverneur onmiddellijk voor aan de Afdeling Lokale en Provinciale Besturen – Financiën en Personeel, Gesubsidieerde Infrastructuur. Na onderzoek door deze afdeling wordt het subsidiebedrag herberekend op basis van het toewijzingsbedrag. Nu kan de aanvrager de werken aanvatten.

5 / De uitvoering van de werken

Zodra de opdrachtgever de ministeriële beslissing ontvangen heeft, laat de aanvrager de werken aanvangen.

De Afdeling Lokale en Provinciale Besturen – Financiën en Personeel, Gesubsidieerde Infrastructuur is belast met:

- de opvolging van de werken;
- de uitbetaling van de subsidies, eventueel in schijven;
- het bijstaan van de ontwerper van de bouwplannen bij de voorlopige en definitieve oplevering.

Zodra het woonwagenterrein in gebruik wordt genomen, volgt de Afdeling Beleid Binnenland, Steden en Inburgering de werking en het beheer ervan op. Bij de definitieve oplevering stelt deze dienst een chronologisch eindverslag op voor de bevoegde minister.

Meer informatie

Vlaamse overheid

Voor algemene inlichtingen over woonwagenterreinen in Vlaanderen of voor een subsidieaanvraag neem je contact op met het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, Afdeling Beleid Binnenland, Steden en Inburgering, Team Integratie. Voor technische aspecten van het subsidiedossier neem je contact op met het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, Afdeling Lokale en Provinciale Besturen – Financiën en Personeel, Team Gesubsidieerde Infrastructuur.

Vlaams Minderhedencentrum en integratiecentra

Het Vlaams Minderhedencentrum en de regionale integratiecentra zijn door de Vlaamse overheid erkend als expertise en ondersteuningscentra inzake integratie en migratie. Binnen die opdracht ontwikkelen het VMC en de integratiecentra kennis en methodieken over de inplanting en aanleg van terreinen voor woonwagens. Organisaties, voorzieningen, doelgroepen en overheden kunnen bij hen terecht voor informatie, trajectbegeleiding en advies.

Minderhedenforum

Het Minderhedenforum treedt op als spreekbuis en belangenbehartiger van de etnisch-culturele minderheden in Vlaanderen en Brussel. In het project 'Woonwagengewoners' staat de betrokkenheid en inspraak van de woonwagengewoners bij de realisatie van woonwagenterrein centraal.

STAPPENPLAN: HOE COMMUNICEERT DE GEMEENTE OVER DE INPLANTING VAN EEN OPENBAAR WOONWAGENTERREIN?

Of het nu gaat om een woonwagenterrein, een appartementsgebouw of een nieuwe weg, bij bouwprojecten moet je communiceren met je inwoners. Dat kan je doen met een eenvoudige aanplakking, een openbaar onderzoek, informatie in het gemeenteblad, een informatievergadering of een hoorzitting. Waarvoor je kiest hangt af van de regelgeving en de aard van het project. Vereist het project een openbaar onderzoek? Is de bevolking voldoende geïnformeerd? Wat is belangrijk voor de omwonenden?

Sommige bouwprojecten, zoals de inplanting van een woonwagenterrein, kunnen gevoelig liggen. Vooral wanneer het om een nieuw of groot terrein gaat. Als gemeente moet je kunnen aantonen dat je plan maatschappelijk relevant is. Zorg ervoor dat mensen niet op hun eerste oordeel blijven afgaan. Voldoende en correcte informatie geven is de boodschap.

Hier is een stappenplan voor je communicatie:

- 1 / Begin op tijd.
- 2 / Plan zorgvuldig.
- 3 / Schep duidelijkheid voor jezelf en je collega's.
- 4 / Informeer de buitenwereld.
- 5 / Maak de informatiestroom duurzaam.
- 6 / Doe aan crisiscommunicatie indien nodig.

1 / Begin op tijd

Begin tijdig met je communicatie. Geef de buurtbewoners en de brede bevolking, maar ook de mandatarissen, de gemeentediensten en andere instellingen zo vroeg mogelijk een antwoord op hun vragen en zorgen. Iedereen mag weten wat hij kan verwachten. Breng de informatie samen en organiseer een coördinatiepunt waar de informatie samenstroomt.

2 / Plan zorgvuldig

Door je communicatie zorgvuldig te plannen bouw je een draagvlak uit voor het woonwagenterrein. Hoe vroeger je dat doet, hoe beter. Communicatie heb je soms moeilijk in de hand. Zulke dossiers kunnen immers snel een kettingreactie veroorzaken. Door zorgvuldige planning voorkom je spanningen en conflicten in de buurt. Zo verhoog je de kansen op integratie van de woonwagenerbewoners. Ontwikkel dus een communicatiestrategie.

Spreek af:

- Wie communiceert wanneer voor de eerste keer?
- Wanneer is informatie voldoende duidelijk om te verspreiden?
- Wanneer verspreid je welke informatie? Stel een timing op.
- Wie verspreidt welke boodschappen? Kijk naar de taak en deskundigheid van de verschillende diensten.
- Hoe organiseer je de crisiscommunicatie indien nodig?

Informeert de inwoners over:

- het beleidskader: ruimtelijke ordening, wonen, diversiteit;
- de keuze van de plaats en welke invloed dat heeft op de omgeving;
- de leefwereld van de woonwageneigenaren;
- het toekomstige beheer van het woonwagenterrein;
- de infrastructuurmaatregelen en de impact ervan op beheer en omgeving;
- de inspraakmogelijkheden voor de bevolking.

3 / Schep duidelijkheid voor jezelf en je collega's

Elke betrokken dienst beschikt slechts over een stukje van de informatie. Informeert de diensten en breng ze samen. Dan kunnen ze de informatie met elkaar delen en op elkaar afstemmen. Zorg ervoor dat het beleidsniveau eenzelfde visie heeft.

- Informatiesessies voor de interne diensten

Politieambtenaren, OCMW-personeel en gemeenteambtenaren – zeker die met een loketfunctie – zijn het 'gezicht' van het gemeentebestuur. Hoe zij reageren op vragen en opmerkingen is cruciaal. Organiseer daarom een goede interne communicatie, degelijke informatie en vorming van je personeel. Ook de gemeenteraadsleden moeten goed op de hoogte zijn.

Organiseer informatiesessies voor de directe betrokkenen, laat hen informatie uitwisselen, en leg de beleidscontext uit: lokaal en bovenlokaal standplaatsenbeleid, reglementering, procedures. Geef ook uitleg over woonwageneigenaren en hun leefwijze.

Laat zeker vragen stellen. Het is een voorafspiegeling van de vragen die zullen opborrelen op een informatievergadering voor de buurtbewoners. De deelnemers stellen ook vragen vanuit hun specifieke functie. Maak een verslagje van vragen en antwoorden en bezorg dat aan alle deelnemers.

Burgemeester en korpschef kunnen het best aanwezig zijn op die informatiesessies. Zo staan zij steviger in hun schoenen tijdens latere bijeenkomsten met omwonenden.

— Wissel de informatie uit

De uitgelezen plek om informatie uit te wisselen is de gemeentelijke of provinciale woonwagencentrale. Dat is de werkgroep waarin alle diensten zitten die betrokken zijn bij de ontwikkeling van een openbaar woonwagenterrein.

— Bezoek een woonwagenterrein:

Nodig gemeenteraadsleden en betrokken ambtenaren uit voor een bezoek aan een woonwagenterrein. Zo kunnen ze onderling en met woonwagengebruikers een gesprek hebben.

4 / Informeer de buitenwereld

— Informeer het brede publiek

Er bestaan wettelijke procedures om de inwoners te informeren over een bouwdoos. Maar in het geval van een openbaar woonwagenterrein is aanvullende informatie wenselijk. Geef de communicatie rond de inplanting van het woonwagenterrein evenwel niet meer aandacht dan wenselijk.

Je bereikt de bevolking het best via de gewone communicatiekanalen: het gemeentelijke informatieblad en de website. Maak er een item van in de lokale pers.

— Leg goede perscontacten

Goede individuele contacten met lokale pers zijn een prima middel voor een correcte, genuanceerde berichtgeving over het woonwagenterrein en alles wat ermee samenhangt. De relatie met de pers moet duidelijk en kortdurend zijn. Zorg voor voldoende en degelijke informatie. Zet foutieve informatie in de pers onmiddellijk en consequent recht.

Op een persconferentie kan je vragen eenduidig beantwoorden en je eigen beleidsvisie duidelijk maken.

— Informeer de omwonenden

Informeer de omwonenden tegelijk met het brede publiek. Het is van groot belang dat ze de informatie niet via de pers of uit een andere bron krijgen. Speel open kaart. Geef de mensen niet het gevoel dat je iets bedisselt achter hun rug.

Wie zijn omwonenden?

- de directe omgeving: de bewoners en de handelaars van de straat en de aanpalende straten;
- de ruimere omgeving: de bewoners van de omliggende straten en woonblokken.

Ook de omwonenden uit de ruimere omgeving hebben recht op goede informatie over de inplanting van het woonwagenterrein. Baken de groep omwonenden goed af. Vergeet ook de winkels en bedrijven in de buurt niet. Als de omwonenden in verschillende gemeenten wonen, werk dan samen met de buurgemeenten aan je communicatie.

Leg zorgvuldig een adressenbestand aan. Nodig de omwonenden van de ruimere omgeving uit op een informatievergadering. Doe dat in een persoonlijke brief met daarin de basisinformatie. Kies een datum die voor de meeste mensen haalbaar is, dus liefst niet op zaterdag of zondag.

Een informatievergadering voor toekomstige omwonenden houdt zich strikt aan de vooropgestelde agenda, bijvoorbeeld de inplanting of de infrastructuur. Ze kan niet beslissen over de inplanting van een terrein. Stel een kordate gespreksleider aan.

Een hoorzitting is dan weer geschikt om gefundeerde opmerkingen van de omwonenden te verzamelen. Informeer de bevolking vooraf grondig.

5 / Maak de informatiestroom duurzaam

— Stel een contactpersoon aan

De inwoners zullen zeker waarderen dat ze met hun vragen en opmerkingen terecht kunnen bij een contactpersoon. Bij een openbaar woonwagenterrein kan dat de gemeentelijke coördinator of de toekomstige toezichter zijn. Hij bundelt de vragen en speelt ze door aan de gemeentediensten.

Stel een vast spreekuur in als je veel vragen en klachten verwacht. Laat dat met een persoonlijke brief weten aan de buurtbewoners. Zo merken die dat tijd en ruimte wordt vrijgemaakt voor hun besognes. Ervaring leert dat er maar kort behoefte is aan zo'n spreekuur. Laat met een persoonlijke brief weten wanneer het spreekuur opgeheven wordt. De contactpersoon blijft wel het vaste aanspreekpunt.

— Een opvolgingscomité

Sommige omwonenden willen nauw betrokken worden bij de verdere gang van zaken. Dat kan eventueel in een opvolgingscomité. Daarin volgen enkele vertegenwoordigers van de wijk de verdere ontwikkelingen op.

6 / Doe aan crisiscommunicatie indien nodig

Voor het gemeentebestuur de kans kreeg om de inplanting van een woonwagenterrein toe te lichten. sijpelt er soms toch informatie over het woonwagenterrein door via andere kanalen, zoals pers, politieke oppositie of wijkcomité. Dan is crisiscommunicatie nodig. Breng zo snel mogelijk de pers op de hoogte in een duidelijke verklaring. Daarin staat:

- een stand van zaken van het beslissingsproces;
- welke verdere stappen je zult zetten om de bevolking te informeren;
- de datum van de eerste informatievergadering en de verschijningsdatum van het eerste informatieartikel in het gemeenteblad.

Vier communicatietips

- De burgemeester speelt een cruciale rol in de communicatie. Hij of zij vertegenwoordigt immers bij uitstek de gemeente. Als hij het voortouw neemt en op een georganiseerde manier over een moeilijke beleidsmaterie met zijn bevolking spreekt, dan is dat een uiting van krachtig bestuur.
- Woonwagebewoners en hun organisaties kan je inschakelen om zelf informatie te geven over hun leef- en woonwijze. Sommigen volgden een media-training.
- Zet de juiste mensen in: een politicus spreekt over het beleid, een beheerder van een andere gemeente over zijn ervaring, een politieambtenaar over veiligheid, een technicus over de infrastructuur.
- Zet op de gemeentelijke website duidelijke en actuele informatie.

Hoe verloopt een informatievergadering voor omwonenden?

- Welkomstwoord.
- De moderator stelt het doel en verloop van de vergadering scherp.
- De burgemeester of de schepen licht het project toe:
 - ▶ Waarom in onze gemeente een woonwagenterrein?
 - ▶ Wie komt er wonen?
 - ▶ Waar komt het terrein (aan de hand van een luchtfoto)?
 - ▶ Waarom komt het terrein op die plaats?
 - ▶ Welke soort woningen komt er en hoeveel?
 - ▶ Wanneer worden welke werken uitgevoerd?
 - ▶ Wanneer gaat het terrein open?
 - ▶ Hoe wordt het terrein beheerd?
 - ▶ Aan welke voorwaarden moeten de bewoners voldoen?
- Een andere gemeente stelt de realisatie en het beheer van haar woonwagenterrein voor.
- Woonwagengewoners geven uitleg over hun leef- en woonwijze.
- Organisatoren geven antwoord op veelgestelde vragen.
- De contactpersoon bij de gemeente stelt zichzelf voor.
- Organisatoren beantwoorden vragen uit het publiek.
- Organisatoren of moderator geven informatie over de verdere procedure en hoe de omwonenden daarbij betrokken worden.

Richtlijnen voor een goede communicatie

- Hou geen informatie achter. Geef zeker geen verkeerde informatie.
- Gebruik eenvoudige, niet technische taal.
- Blijf communiceren, in alle fasen van het dossier.
- Zorg altijd voor een aanspreekpunt. Reageer steeds.
- Breng de buurtbewoners voor of samen met de pers op de hoogte van nieuwe elementen.
- Laat de buurtbewoners met eigen ogen zien waarover het gaat.
- Neem alle vragen en opmerkingen ernstig en beantwoord ze individueel.
- Geef de buurtbewoners kans om een eigen inbreng te doen, binnen een duidelijk kader. De mensen moeten aanvaarden dat inspraak op een bepaald moment stopt.
- Onderscheid argumenten van vooroordelen.
- Speel altijd kort op de bal.
- Realiseer je dat er behalve negatieve ook heel wat positieve reacties komen.

STAPPENPLAN: HOE HET BEHEER VAN EEN OPENBAAR WOONWAGENTERREIN ORGANISEREN?

Het beheer van een woonwagenterrein is een zaak van verschillende mensen, diensten en instrumenten. Daarom is het zinvol al van bij het ontwerp stil te staan bij de organisatie van het beheer. Door een beheersplan uit te schrijven wordt alles explicieter en overzichtelijker.

Het beheersplan moet een werkinstrument zijn en mag zeker geen administratieve last betekenen. Veel van de informatie bestaat al of moest toch uitgewerkt worden. Een beheersplan brengt de bestaande informatie overzichtelijk samen en maakt duidelijk welke informatie nog ontbreekt.

Laat het plan coördineren door één persoon, die een mandaat heeft om met de verschillende diensten te onderhandelen.

Het beheersplan bevat informatie over:

- 1 / Het project
- 2 / Gebruiksvoorwaarden en interne regels
- 3 / Communicatie
- 4 / Organigram
- 5 / Budget
- 6 / Formulieren
- 7 / Evaluatie

1 / Informatie over het project

— Doelstellingen

Wat zijn de doelstellingen? Verbetering van de kwaliteit van de woningen en woonomstandigheden? Prioriteit voor de oorspronkelijke bewoners uit de gemeente? Betaalbaar wonen voor woonwagenbewoners met een laag inkomen? Heeft het project naast wonen ook andere doelstellingen: onderwijs, welzijn, gezondheid? Wat met de werkgelegenheid voor de bewoners van het woonwagenterrein?

— Doelgroep

Wie woont er op het terrein? Wie mag er in de toekomst wel en niet wonen? Wie kent de doelgroep en heeft er contact mee? Wat is de sociale samenhang? Welke sociale en culturele kenmerken beïnvloeden het gebruik van het terrein en de voorzieningen? Zijn er vertegenwoordigers of woordvoerders van de doelgroep?

— Inrichting en de voorzieningen

Hoe wordt het terrein ingericht? Welke voorzieningen zijn er? Wat is de bedoeling en functie van deze concrete inrichting en dit soort voorzieningen, of van hun afwezigheid? Is de functie van een voorziening voor iedereen eenduidig? Mogen de bewoners aanpassingen doen, bijvoorbeeld een bad plaatsen in de sanitaire unit of de standplaats verharderen?

— Onderhoud en herstellingen

Welk onderhoud en welke materialen zijn nodig voor welke voorzieningen? Wanneer heeft wat onderhoud nodig? Welke producten en gespecialiseerde firma's? Wat moet de inrichter onderhouden, wat de bewoners? Welke kosten zijn verbonden aan het onderhoud? Welke infrastructuur heeft regelmatig nazicht nodig?

— Een gedragen en gemeenschappelijk project

Zijn er voldoende stappen gezet om iedereen informatie te geven over het project? Krijgen ook mensen die later in het project stappen genoeg informatie? Is er voldoende mogelijkheid om informatie en ervaring uit te wisselen? Zijn er nog discussiepunten? Is er iemand die de informatie coördineert?

Als er verschillende overheidsniveaus bij betrokken zijn (gemeente, provincie, Vlaamse Gemeenschap) zijn die dan allemaal 'mee'? Zijn er duidelijke afspraken en is er regelmatig overleg?

2 / Gebruiksvoorwaarden en interne regels

Voor het gebruik van de infrastructuur en de voorzieningen zijn er voorwaarden en regels nodig. Die kan je het best vastleggen in een huishoudelijk reglement. Dat regelt de volgende zaken:

- Wie mag op het terrein wonen?
- Hoe mag de infrastructuur gebruikt worden en wie zal die onderhouden?
- Hoe blijft het leefbaar, aangenaam en veilig op en rond het terrein?
- Wie moet wat betalen en hoe verloopt dat?
- Wat staat je te wachten als je de regels niet naleeft?

Voor een huishoudelijk reglement (of intern reglement, of gemeentelijke verordening, ...) kan je een beroep doen op de ervaring van andere gemeenten en op het model van reglement dat je achteraan in deze brochure vindt. Vergeet niet het reglement te vertalen naar je eigen project. Bespreek dus de gebruiksvoorwaarden en regels voor het eigen project uitvoerig met iedereen en pas het reglement aan de eigen noden aan.

3 / Communicatie

Communicatie is essentieel voor een goed beheer van een woonwagenterrein: binnen en tussen de diensten onderling, tussen uitvoerend en beslissend niveau; — met externe diensten en instanties zoals OCMW, scholen, integratiecentra; — met de bewoners zelf.

Wie heeft welke informatie, wie wordt wanneer betrokken bij de besluitvorming en bij de uitvoering van maatregelen?

4 / Organigram

Een organigram geeft een overzicht van betrokken personen en diensten, hun bevoegdheden en taken, en de onderlinge relaties. Wat neem je erin op?

— Actoren

Het organigram geeft een overzicht van al wie direct betrokken is bij het project. Zowel de initiatiefnemer (bv. de gemeente), als externen: de bewoners, sommige omwonenden, de integratiesector, andere overheden...

Voor sommige personen vereist het beheer van het woonwagenterrein extra aandacht. Dit kan de bevoegde schepen of gedeputeerde zijn, wie geregeld toezicht houdt of wie doorgaans zorgt voor het onderhoud. Misschien is er een aanpassing nodig van hun opdracht en tijdbesteding.

— Functieprofielen

Het is nuttig voor sommige personeelsleden een functieprofiel op te nemen. Bijvoorbeeld voor een toezichter, of voor de persoon die de taken van de verschillende diensten op het woonwagenterrein coördineert.

— Middelen

De meeste middelen voor de beheersopdracht zullen al beschikbaar zijn, omdat ze deel uitmaken van de infrastructuur en materieel van de beheersinstantie.

Andere middelen zijn extra, bijvoorbeeld een fiets voor de toezichter, een gsm, een laptop, onderhoudsmaterieel (kruiwagen, waterslang, schop en borstel).

— Relaties en communicatie

Een woonwagencentraal comité is een instrument om de verschillende diensten met elkaar te verbinden. Zo krijgt het bestuur een gecoördineerd advies.

De procedures en de handelingen die nodig zijn om het huishoudelijk reglement toe te passen, kan je in een procedurehandboek opnemen.

5 / Budget

Trek jaarlijks een budget uit voor onderhoud en herstellingen op het woonwagenterrein. Om de zoveel jaar zullen immers grotere herstellingen of aanpassingen nodig zijn. Sommige uitgaven kan je het best apart begroten. Hou ook rekening met de specifieke inzet van personeel.

6 / Formulieren

Aan het huishoudelijk reglement zijn procedures gekoppeld. Bijvoorbeeld: hoe een standplaats aanvragen? Hoe toelating geven voor de plaatsing van een woonwagen, voor aanpassingswerken, voor vertrek? Met standaardformulieren in duidelijke en eenvoudige taal bied je een vaste, voor iedereen herkenbare werkwijze

7 / Evaluatie

Een regelmatige evaluatie van het beheer, de toestand van de infrastructuur, de noden en behoeften van de bewoners en diensten houdt de aandacht scherp. Zo'n evaluatie mag geen uitzondering zijn, maar moet ingebed zijn in de dagelijkse werking en eruit voortvloeien. Minstens eenmaal per jaar wordt de beschikbare informatie gebundeld, aangevuld, en vooral uitgewisseld.

Een evaluatie kijkt achteruit én vooruit: wat kunnen we leren uit het verleden?

OMSCHRIJVING VAN DE FUNCTIEPROFIELEN

Voor sommige functies is het nuttig een profiel aan te maken.

De coördinator-beheerder

- De coördinator organiseert regelmatig overleg – formeel en informeel – tussen de verschillende diensten en al wie bij een woonwagenterrein betrokken is.
- Hij krijgt de kans om beleidsvoorstellen uit te werken. Daarom staat hij hoog genoeg in de hiërarchische structuur.
- Voor kleinere woonwagenterreinen kan zijn functie samenvallen met de toezicht-functie.
- Hij kan optreden als secretaris of voorzitter van de woonwagencommissie.
- Hij heeft geregeld contact met de bewoners en houdt rekening met hun culturele eigenheid, wensen en behoeften.
- Hij kan bijvoorbeeld iemand van de integratiedienst zijn.

De toezichter

- De toezichter volgt ter plaatse het woonwagenterrein op. Het kan iemand van de technische dienst zijn, van de dienst sociale zaken, een gemeenschapswacht.
- Hij kan de opdracht opnemen binnen zijn takenpakket, of, naargelang het terrein, er de taak extra bijnemen.
- Aan de opdracht van toezichter hangen technische, communicatieve en sociale aspecten vast.
- Op sommige woonwagenterreinen, bijvoorbeeld met kansarme bewoners, kan er ook een sociaal-cultureel aspect bijkomen. In dat geval spreken we van een toezichter-begeleider.
- Hij is de persoon die in principe het meest op het terrein komt. Welke taken kan hij vervullen?
 - Hij gaat regelmatig langs.
 - Hij is het eerste aanspreekpunt voor de woonwagenbewoners.
 - Hij communiceert met en tussen al wie rechtstreeks betrokken is.
 - Hij stelt als eerste schade vast, signaleert nodige herstellingen of onregelmatigheden.
 - Hij maakt deel uit van de woonwagencommissie.
 - Hij verwijst bewoners door naar de bevoegde instanties
- Hij krijgt voor deze taken een expliciete opdracht. Hij moet immers genoeg tijd hebben om het terrein regelmatig te bezoeken. Hij moet ook het mandaat hebben om met andere diensten te communiceren.
- Hij begint al met de voorbereiding van het beheer en het toezicht van het woonwagenterrein vóór de eerste bewoner het terrein betreedt. Op dat moment al een terreintoezichter hebben is dus geen luxe.

Je taak als toezichter

Je bent een bekend gezicht op het woonwagenterrein en bij de verschillende diensten. Door regelmatig langs te gaan en je taken correct uit te voeren win je het vertrouwen van de bewoners. Je onderhoudt een dialoog met hen, vooral over het gebruik van de infrastructuur van het terrein en het naleven van de gebruiksregels.

Verder verzorg je de communicatie met onder meer politie, technische diensten, welzijnsdienst. Ook zij moeten 'mee' zijn, het algemeen kader zien, de beweegredenen van de woonwagebewoners (h)erkennen.

- Toezicht houden

Je ziet toe op de naleving van het huishoudelijk reglement, het correcte gebruik van terreininfrastructuur en het juiste gebruik van de standplaatsen. Je legt zo nodig uit waarom de regels zo zijn, en wijst op het belang van respect ervoor.

- Signaleren en opvolgen

Je signaleert aan hogerhand inbreuken op het huishoudelijk reglement, vooral wanneer die gevolgen hebben voor een goed beheer en nabuurschap. Je signaleert aan de bevoegde diensten wat hersteld of onderhouden moet worden en volgt de afhandeling op.

- Handhaving

Je ondersteunt de maatregelen van bestuur en diensten om overtredingen te voorkomen of te stoppen. Je volgt de uitvoering van die maatregelen mee op. Je voert misschien zelf kleine werken uit als herstellingen, renovaties, aanpassingen.

- Administratie bijhouden

Je maakt periodiek verslag van de toestand van het terrein, van inbreuken, of van herstellingen die moeten gebeuren. Je bent op de hoogte van wie op de standplaatsen verblijft, je volgt eventueel de betaling van de gebruiksvergoeding op. Je verzamelt klachten en opmerkingen.

Je profiel als toezichter

- Je hebt een ruime, maar soms ook een delicate taak. Je schippert voortdurend tussen de geordende samenleving met al haar regels, en het leven van de woonwagenebewoners dat zich niet zomaar in regels laten vatten.
- Daarom moet je vooral een evenwicht kunnen bewaren. Enerzijds moet je positief staan tegenover woonwagenebewoners en hun sociale, economische en culturele achtergrond. Anderzijds moet je loyaal de beleidsbeslissingen uitvoeren en vertalen naar de woonwagenebewoners.
- Je hoeft geen superman of -vrouw te zijn, maar toch beschik je over de volgende eigenschappen:
 - ▶ mensenkennis;
 - ▶ incasseringsvermogen;
 - ▶ contactvaardigheid, aanspreekbaarheid;
 - ▶ realiteitszin en relativeringsvermogen;
 - ▶ geduld en doorzettingsvermogen;
 - ▶ diplomatie en overredingskracht;
 - ▶ taalvaardigheid;
 - ▶ zelfdiscipline;
 - ▶ bereidheid tot flexibele werktijden;
 - ▶ doortastendheid;
 - ▶ analytisch vermogen.

De woonwagene commissie

Gemeenten of provincies met een openbaar woonwagenterrein richten bij voorkeur een woonwagene commissie op, voorgezeten door iemand van het bestuur. De woonwagene commissie is een adviesgroep met beleidsmensen, betrokken diensten en deskundigen. Soms zitten er ook bewoners in. Omdat het onderhoud van het woonwagenterrein cruciaal is, moeten er ook technici in de commissie zitten.

De inrichting, het beheer en de verbetering van het terrein worden er voorbereid, besproken en geëvalueerd.

Voor residentiële terreinen geeft de commissie advies over de toewijzing van de standplaatsen.

Voor specifieke thema's als onderwijs of gezondheidszorg kan men ook een overleggroep in het leven roepen.

MODEL VAN HUISHOUELIJK REGLEMENT GEMEENTELIJK RESIDENTIEEL TERREIN

MODEL¹ VAN GEMEENTELIJKE VERORDENING RESIDENTIEEL WOONWAGENTERREIN		
		<i>(adres)</i>
		Goedgekeurd door de gemeenteraad in zitting van <i>(datum)</i>
1. DEFINITIES		
woonwagenbewoner	1.1.	Persoon die legaal in België verblijft en die naar traditie woont of woonde in een woonwagen, of van wie de ouders dat deden, met uitzondering van bewoners van campings of gebieden met weekendverblijven.
residentieel woonwagenterrein	1.2.	Het terrein dat bestemd en ingericht is voor het sedentaire wonen in woonwagens.
woonwagen	1.3.	Een woongelegenheden, gekenmerkt door flexibiliteit en verplaatsbaarheid, bestemd voor permanente en niet-recreatieve bewoning. De inrichting is niet gefundeerd of verankerd in de grond , met uitzondering van de nutsleidingen (riolering, water, gas, kabel, telefoon, e.a.). De inrichting steunt op de grondoppervlakte door middel van wielen, wegneembare steunstukken, vijzels of steunpunten. De woongelegenheden kan verplaatst na loskoppeling van de nutsleidingen.
verkeerswaardige woonwagens	1.4.	Een woonwagen die in het verkeer kan gebracht worden.
aanbouw	1.5.	Een constructie die bouwtechnisch aansluit op de woonwagen en als aanvullend woongedeelte dient.
bijgebouw	1.6.	Een bijgebouw is een constructie die — niet aangehecht is aan de woonwagen; — dienstig is als bergruimte of dierenverblijf; — niet bestemd voor bewoning.
standplaats	1.7.	Een afgebakende ruimte op het woonwagenterrein, bedoeld om er een woonwagen op te plaatsen.
sanitaire unit	1.8.	Het sanitair gebouw of deel ervan met de sanitaire voorzieningen en nutsvoorzieningen voor de standplaatshouder.
gebruiksvergunning	1.9.	Het eenzijdig verlenen van een voorwaardelijke toestemming om een standplaats op het residentieel woonwagenterrein te gebruiken.
aanvrager	1.10.	De persoon die voor zichzelf en zijn gezin een vergunning aanvraagt.
gezin	1.11.	Het gezin bestaat uit hetzij een persoon die gewoonlijk alleen leeft, hetzij uit twee of meer personen die, al dan niet door verwantschap aan elkaar verbonden, gewoonlijk in één en dezelfde woning verblijven en er samenleven. Samenleven is het beslissende criterium om te bepalen of personen lid zijn van een gezin. Dat criterium wordt afgebakend door feitelijke elementen. Niet samenleven heeft tot gevolg dat een persoon een apart gezin is.

¹ Dit model van reglement dient ter inspiratie en wordt aangepast aan de lokale noden, in overleg met de verschillende gemeentelijke diensten en de (kandidaat) bewoners van het woonwagenterrein. Met dank aan Aarschot, Genk en andere gemeenten.

standplaatshouder	1.12.	De persoon of personen aan wie een vergunning tot inname van een standplaats is afgeleverd.
terreinverantwoordelijk	1.13.	Persoon aangesteld door het college van burgemeester en schepenen als contactpersoon en coördinator voor het beheer van het woonwagenterrein.
woonwagencommissie	1.14.	Commissie die advies uitbrengt aan het college van burgemeester en schepenen over het beheer van het woonwagenterrein.
vergunning inrichting standplaats	1.15.	Vergunning om constructies of verhardingen op de standplaats te plaatsen en op te richten.
2. TOEPASSINGSGBIED		
locatie	2.1.	Deze verordening is van toepassing op het residentieel woonwagenterrein gelegen (<i>adres</i>). Het terrein bevat (<i>aantal</i>) standplaatsen.
gebruiksvoorwaarden	2.2.	<p>Het residentieel woonwagenterrein behoort in zijn geheel tot het openbaar domein.</p> <p>De gemeentelijke politieverordeningen over de handhaving van de openbare rust, openbare veiligheid en openbare gezondheid zijn er van kracht.</p> <p>Wie gebruik maakt van een standplaats op het residentieel woonwagenterrein onderschrijft stilzwijgend de gemeentelijke verordening en het belastingreglement (<i>facultatief: retributiereglement</i>) over het woonwagenterrein.</p>
formulieren	2.3.	Het college van burgemeester en schepenen is gemachtigd de formulieren waarvan sprake in deze verordening op te stellen en aan te passen.
3. TOEWIJZING EN INGEBRUIKNAME		
aanvraag	3.1.	<p>Iedere persoon of gezin die een standplaats op het woonwagenterrein wenst in te nemen, met de bedoeling er zijn hoofdverblijf te vestigen, moet een aanvraag tot gebruiksvergunning indienen bij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente. Daartoe vult de aanvrager een model van aanvraag in (<u>Formulier 1</u>).</p> <p>De aanvrager moet meerderjarig zijn en beantwoorden aan de definitie van woonwagenebewoner.</p> <p>De aanvraag vermeldt de gezinssamenstelling van de aanvrager.</p> <p>De aanvraag moet bij elke gezinswijziging vernieuwd worden zonder verlies van rechten. Dat moet gebeuren binnen de zes maanden na de gezinswijziging. Bij gebreke hiervan kan de aanvraag als ongeldig verklaard worden.</p> <p>De aanvraag kan op schriftelijk verzoek van de aanvrager worden geschrapt.</p>

wachtlĳst	3.2.	<p>Elke geldige aanvraag wordt chronologisch ingeschreven op een ‘wachtlĳst kandidaat standplaatshouders’ (Formulier 2). Bepalend is de datum van de poststempel of de datum van ontvangstbewijs. Enkel aanvragen die voldoen aan de voorwaarden worden in de wachtlĳst opgenomen. De aanvrager ontvangt een bericht van inschrijving op de wachtlĳst of van de weigering van inschrijving. De aanvrager kan een schriftelijke of digitale versie van de wachtlĳst, zonder persoonsgebonden gegevens, inkijken.</p> <p>De inschrijving op deze wachtlĳst heeft niet automatisch het verlenen van een vergunning tot gevolg. De inschrijving houdt, in afwachting van een beslissing van het college van burgemeester en schepenen, geen enkele toestemming in om een standplaats of een deel van het woonwagenterrein in gebruik te nemen.</p> <p>De gemeente kan de wachtlĳst actualiseren. De gemeente kan de aanvragers verzoeken hun aanvraag voor een standplaats te vernieuwen. Ze schrijft hen aan op het adres van inschrijving zoals vermeld in het rijksregister. Komt er binnen de twee maanden na dat verzoek geen bevestiging van de aanvraag, dan kan de gemeente de aanvrager van de wachtlĳst schrappen.</p>
advies	3.3.	<p>Zodra er een standplaats vrijkomt, wordt de woonwagenc commissie bijeengeroepen. De woonwagenc commissie legt op basis van de wachtlĳst een advies over de gebruiksvergunning voor aan het college van burgemeester en schepenen.</p> <p>Het college van burgemeester en schepenen stelt de woonwagenc commissie samen. Bewoners en andere betrokkenen kunnen door de woonwagenc commissie gehoord worden</p>
criteria toewĳzing	3.4.	<p>De commissie gebruikt in haar advies, in volgorde van belangrĳkheid, de volgende criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ontvankelijkheid van de aanvraag — datum van de aanvraag <p><i>(facultatief) Voorrang voor (in volgorde)</i></p> <p>1 / kinderen van bewoners van het woonwagenterrein, jonger dan 30 jaar en die voor de leeftijd van 18 jaar meer dan 5 jaar op het woonwagenterrein woonden</p> <p>2 / familieleden van de bewoners, tot en met de derde graad</p> <p>3 / inwoner van de gemeente sedert minstens 3 jaar</p> <p>4 / alle andere aanvragers</p>

weigering gebruiksvergunning	3.5.	<p>De gemeente weigert een gebruiksvergunning aan een aanvrager in de volgende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> — de aanvrager heeft nog een schuld te vereffenen aan het gemeentebestuur voor achterstallige standplaatskosten, boetes en intresten. <p>Uitzonderingen: de aanvrager is tot een collectieve schuldenregeling toegelaten, overeenkomstig de wet van 5 juli 1998 betreffende de collectieve schuldenregeling;</p> <ul style="list-style-type: none"> — de aanvrager is in budgetbeheer of budgetbegeleiding bij een OCMW of een andere door de Vlaamse Gemeenschap erkende instelling voor schuldbemiddeling; — de gebruiksvergunning vormt een ernstige bedreiging voor de fysieke of psychische integriteit van de bewoners; — de periode van schorsing of van intrekking van de gebruiksvergunning voor de aanvrager of één van de gezinsleden is nog niet afgelopen; — (facultatief) de kandidaat-aanvrager heeft een bewoonbaar huis in eigendom.
toekenning gebruiksvergunning	3.6.	<p>Het college van burgemeester en schepenen beslist, na advies van de woonwagencommissie, een gebruiksvergunning te verlenen. De standplaatshouder mag er met zijn of haar gezin wonen.</p> <p>De gebruiksvergunning wordt schriftelijk en tegen ontvangstbewijs betekend aan de aanvrager. De standplaats mag pas in gebruik genomen worden nadat voldaan is aan de voorwaarden voor ingebruikname van de standplaats, vastgesteld in deze verordening.</p>
acceptatie van de gebruiksvergunning	3.7.	<p>Binnen de 14 dagen na betekening van de gebruiksvergunning moet voldaan zijn aan de de volgende formaliteiten, tenzij het college van burgemeester en schepenen anders beslist:</p> <ul style="list-style-type: none"> — de standplaatshouder ondertekent een verklaring dat hij kennis genomen heeft van de gebruiksvergunning, de gemeentelijke reglementering en het belastingreglement (<i>facultatief: retributiereglement</i>) (formulier 3: "verklaring akkoord en kennisname reglementeringen"); — de standplaatshouder betaalt de waarborg en de gebruiksvergoeding van de eerste maand. <p>Wordt aan die formaliteiten niet voldaan, dan vervalt de gebruiksvergunning en schrapt de gemeente de aanvrager uit de wachtlijst met de kandidaat-standplaatshouders.</p> <p>Na een weigering of een verval van een gebruiksvergunning wordt de aanvrager uit de wachtlijst geschrapt. Een nieuwe aanvraag is noodzakelijk om terug op de wachtlijst te komen.</p> <p><i>(facultatief) De aanvrager kan eenmaal een gebruiksvergunning weigeren zonder verlies van rechten. Die weigering moet hij schriftelijk meedelen aan het college van burgemeester en schepenen. De aanvrager behoudt zijn chronologische plaats op de wachtlijst "kandidaat standplaatshouders".</i></p>

duur en overdraagzaamheid	3.8.	<p>De standplaats wordt vergund voor onbepaalde termijn <i>(facultatief: n-aantal jaar)</i>.</p> <p>De standplaatshouder kan zijn rechten niet overdragen. Dat betekent ook dat standplaatsen niet geruild kunnen worden zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van het college van burgemeester en schepenen.</p> <p>Bij overlijden of vertrek van de standplaatshouder beslist het college van burgemeester en schepenen over de overdraagbaarheid van de gebruiksvergunning aan één of meer meerderjarige leden van het gezin.</p> <p><i>(facultatief) Zij moeten ten minste zes maanden vooraf effectief deel hebben uitgemaakt van het gezin. Daarbij wordt rekening gehouden met de voorafgaande onderlinge gezinsrelatie.</i></p>
bezoekers	3.9.	<p><i>(facultatief:)</i></p> <p><i>Met een voorafgaande en schriftelijke toestemming van het college van burgemeester en schepenen mogen bezoekers met een verkeerswaardige woonwagen maximaal 1 maand op een standplaats blijven</i></p>
betalingen	3.10.	<p>Voor het gebruik van de standplaats betaalt de standplaatshouder een waarborg en een gebruiksvergoeding. Dat bedrag kan jaarlijks herzien of geïndexeerd worden door het belastingreglement van de gemeente <i>(facultatief: retributiereglement van de gemeente)</i>.</p> <p>Bij een achterstand van betaling van meer dan 6 maanden kan de toewijzing ambtshalve eenzijdig ingetrokken worden.</p> <p>De standplaatshouder betaalt zijn gebruiksvergoeding maandelijks, door overschrijving op het rekeningnummer van de gemeente met vermelding van de standplaats met busnummer en de naam van de standplaatshouder, overeenkomstig het belastingreglement <i>(facultatief: retributiereglement)</i>.</p>

voorwaarden voor ingebruikname standplaats	3.11.	<p>De standplaatshouder moet voor hij de standplaats in gebruik neemt, de volgende stappen zetten:</p> <ul style="list-style-type: none"> — hij overhandigt de terreinverantwoordelijke een schets (grondplan) met de maten, een korte beschrijving en de inplanting van de te plaatsen woonwagen, caravan of andere constructies (<u>formulier 4 'ontwerp inrichting standplaats'</u>) en, indien vereist, een kopie van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning; — hij legt een vergunning 'inrichting standplaats' (<u>formulier 5</u>) voor met de goedgekeurde en eventueel verbeterde kopie van de inplantingsschets, of een stedenbouwkundige vergunning; — hij ondertekent de plaatsbeschrijving van de standplaats en haar sanitaire voorzieningen (<u>formulier 6</u>). Ter titel van inlichting worden de meterstanden van elektriciteit en water opgenomen in de plaatsbeschrijving. De plaatsbeschrijving wordt gezamenlijk opgesteld, in zoveel originele exemplaren als er partijen zijn en door alle partijen voor akkoord ondertekend. Elke partij ontvangt een origineel van de plaatsbeschrijving. <p>Daarna ontvangt de standplaatshouder, in afspraak met de terreinverantwoordelijke:</p> <ul style="list-style-type: none"> — de sleutels tegen 'ontvangstbewijs' (<u>formulier 7</u>) — het document 'toelating inschrijving bevolkingsregister' (<u>formulier 8</u>) <p>De standplaats moet in gebruik genomen worden binnen de maand na de overhandiging van de sleutels, tenzij anders overeengekomen.</p>
inschrijving bevolkingsregister	3.12	<p>De standplaatshouder en zijn gezin, aan wie het college van burgemeester en schepenen een vergunning heeft verleend, moet zich op de bevolkingsdienst van de gemeente laten inschrijven in het bevolkingsregister binnen de 8 dagen na bewoning van de standplaats. Dat gebeurt door overhandiging van het document 'toelating inschrijving bevolkingsregister' (<u>formulier 8</u>).</p>
onroerende voorheffing	3.13.	<p>De gemeente betaalt de onroerende voorheffing van het woonwagenterrein, standplaatsen en sanitaire units inbegrepen. De standplaatshouder betaalt de onroerende voorheffing van zijn verplaatsbare maar onroerende woning.</p>

opzeg vergunning	3.14.	<p>De standplaatshouder kan een einde maken aan de gebruiksvergunning met een schriftelijke vooropzeg van 3 maanden.</p> <p>De vergunning is pas definitief opgezegd nadat de gemeente het document 'einde gebruik standplaats' (formulier 9) overhandigd heeft.</p> <p>Dat document wordt afgeleverd nadat voldaan is aan de volgende voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> — er is een plaatsbeschrijving opgemaakt; — de achterstallen, kosten en schade zijn vergoed; — het terrein is volledig ontruimd en schoongemaakt; — alle ingeschreven personen zijn uitgeschreven uit de registers van de bevolking; — de aansluitingen van water en elektriciteit zijn opgezegd of overgedragen naar een nieuwe standplaatshouder; — de sleutels van het sanitaire gebouw zijn aan de terreinverantwoordelijke bezorgd. <p>Zolang dat niet gebeurd is, wordt de maandelijkse vergoeding aangerekend.</p> <p>De standplaatshouder laat de standplaats en sanitaire unit achter in de staat zoals beschreven in de tegensprekelijke plaatsbeschrijving die is opgemaakt bij het begin van de overeenkomst, met uitzondering van:</p> <ul style="list-style-type: none"> — de schade ontstaan door overmacht, slijtage en ouderdom; — veranderings- en aanpassingswerken waarvoor het college van burgemeester en schepenen een toestemming heeft verleend om niet verwijderd of afgebroken te worden bij vertrek.
ambtshalve verbreking	3.15.	<p>Het college van burgemeester en schepenen kan na advies van de woonwagencommissie de vergunning aan de standplaatshouder eenzijdig intrekken zonder enige vorm van schadevergoeding in de volgende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> — de standplaatshouder heeft de standplaats niet binnen de maand na overhandiging van de sleutels in gebruik genomen, tenzij anders overeengekomen; — de standplaatshouder heeft niet na 14 dagen de "formaliteiten voor ingebruikname van de standplaats" niet vervuld, tenzij anders overeengekomen; — de standplaatshouder is meer dan 120 dagen per jaar afwezig; — er is een vermoeden van fictief verblijf, of de standplaatshouder wijzigt zijn hoofdverblijfplaats naar een ander adres; — de standplaatshouder krijgt een standplaats toegewezen op een ander gemeentelijk woonwagenterrein. <p>De vaststelling van wijziging van hoofdverblijfplaats of langdurige afwezigheid of fictieve bewoning gebeurt door de politie, de bevolkingsdienst of de toezichter.</p>

4. GEBRUIKSVOORWAARDEN		
verantwoordelijkheid	4.1.	<p>De standplaatshouder is verantwoordelijk voor het gebruik van het hele terrein en van de toegewezen standplaats in het bijzonder, door hemzelf, zijn gezinsleden en personen op bezoek.</p> <p>De standplaatshouder onderhoudt zijn toegewezen standplaats en de sanitaire unit in goede staat. De standplaats en sanitaire unit moeten steeds een ordelijke en hygiënisch voorkomen hebben.</p>
rust en openbare orde	4.2.	<p>De standplaatshouder van een standplaats zorgt ervoor dat de rust, de veiligheid en de gezondheid van de andere bewoners en de buurt op geen enkel ogenblik wordt gestoord. In het bijzonder mag het gebruik van motoren, radio's en televisie niet storend zijn.</p>
wegen	4.3.	<p>De wegen van het woonwagenterrein behoren tot de openbare weg. Bijgevolg zijn alle verkeersreglementen en politieverordeningen van toepassing. Doorgangen blijven te allen tijde vrij voor evacuatie en de toegang van de hulpdiensten.</p> <p>Op de wegen mogen voertuigen niet sneller dan 20km per uur rijden. De wegen op de terreinen zijn alleen toegankelijk voor autovoertuigen van de gebruikers en voor personen die er noodzakelijk toegang toe moeten hebben. Het plaatsen van allerlei voorwerpen, caravans, schroot, autowrakken op de wegen is verboden. De wegen mogen niet gebruikt worden voor het bestendig circuleren van voertuigen, motors of bromfietsen.</p> <p><i>(facultatief) Er mag op de wegen niet geparkeerd worden.</i></p>

inrichting standplaats	4.4.	<p>De standplaathouder mag slechts een woonwagen, aanbouw of bijgebouw te plaatsen, als het college van burgemeester en schepenen daarvoor een 'vergunning inrichting standplaats' afgeleverd heeft (formulier 5) en, indien vereist, een stedenbouwkundige vergunning.</p> <p>Voor elke wijziging of vervanging van de inrichting of constructie, met uitzondering van een verkeerswaardige woonwagen, moet de standplaathouder vooraf aan college van burgemeester en schepenen een nieuwe vergunning aanvragen. Dat moet gebeuren met <u>formulier 4</u> 'ontwerp inrichting standplaats' of een stedenbouwkundige aanvraag.</p> <p>Voor vergunde inrichtingen of constructies die op de standplaats worden geplaatst verzaakt de gemeente aan haar recht op natrekking, tenzij anders overeengekomen.</p> <p>Uit veiligheidsoverwegingen moet de woonwagen en andere inrichtingen en constructies minstens 2 meter van de zijdelingse perceelsgrenzen en ten minste 1 meter van de sanitaire unit ingeplant worden. In uitzonderlijke gevallen en voor schuilhokken voor huisdieren kan het college van burgemeester en schepenen een afwijking voor de inplanting toestaan. Bijgebouwen mogen geen woonfunctie hebben. Geen enkele inrichting of constructie mag bestaan uit meer dan één woonlaag.</p> <p><i>(facultatief) De standplaathouder mag naast de woonwagen één niet bewoonde verkeerswaardige mobilhome of caravan plaatsen mits hiervoor voldoende ruimte op het terrein is. De plaatsing wordt gemeld aan de terreinverantwoordelijke</i></p>
verharding	4.5.	<p>Het aanbrengen van een grondverharding, met uitzondering van kiezel, is onderworpen aan een voorafgaande en schriftelijke vergunning van het college van burgemeester en schepenen.</p> <p>De verharding mag niet de gehele standplaats bedekken. Er moet plaats blijven voor groenbeplanting. Verharding naast de woonwagen, aanbouw of bijgebouw of ter stabilisatie van de woonwagen, aanbouw of bijgebouw moet gemakkelijk verwijderbaar zijn, tenzij anders overeengekomen in de vergunning.</p>
sanitaire unit	4.6.	<p>De standplaathouder beschermt de aanwezige uitrusting tegen vorst, reinigt de aflopen en zorgt ervoor dat de toegangsdeur niet beschadigd kan worden door wind of storm.</p> <p>De standplaathouder kijkt de goten regelmatig na en reinigt ze. De standplaathouder draagt zorg voor de verwarmingsinstallaties en verzekert er het onderhoud van. Hij onderhoudt de gevel in goede staat. De gevel moet steeds vrij blijven.</p> <p>Het is verboden zonder toestemming wijzigingen uit te voeren aan de ter beschikking gestelde uitrusting.</p>

plaatsing brandstoffen	4.7.	<p>De installatie en opslag van brandstoffen voor huishoudelijk gebruik (verwarming en koken) moet voldoen aan de milieuwetgeving.</p> <p>Huisbrandolieopslag gebeurt in speciaal daarvoor bestemde brandvrije opslagtanks met een maximale inhoud van 1200 liter. Leidingen zijn in aangepaste materialen aangelegd en zijn voorzien van de nodige afsluitkranen en veiligheden.</p> <p>Gasflessen mogen een maximale totale inhoud hebben van 500 liter. De plaatsing gebeurt in overleg met de verantwoordelijke van het terrein en wordt vooraf aangevraagd overeenkomstig de procedure 'vergunning inrichting standplaats' (<u>formulier 4 & 5</u>)</p> <p>Het college van burgemeester en schepenen kan nadere en beperkende richtlijnen uitvaardigen. Bij inbreuk op dit artikel kan het college van burgemeester en schepenen de installatie onmiddellijk ontmantelen op kosten van de eigenaar.</p> <p>De opslag van andere brandstoffen zoals benzine, diesel, LPG is verboden.</p>
beplanting en omheining	4.8.	<p>De beplanting, door de gemeente aangebracht, mag niet beschadigd of verwijderd worden. Als de beplanting beschadigd wordt door het toedoen van de standplaatshouder zijn de kosten voor herbepanting voor de standplaatshouder.</p> <p>Op de standplaats mag een beplanting worden aangebracht die geen hinder voor de burens veroorzaakt.</p> <p><i>(facultatief) De omheining mag maximaal 1,50 meter hoog zijn. Draad en siergrill zijn toegestaan. Muren in steen worden tot een hoogte van 40 cm toegestaan. De materialen moeten degelijk en afgewerkt zijn. Afwijkingen van deze materialen moet de standplaatshouder aanvragen bij het college van burgemeester en schepenen.</i></p>
wijzigingen aan infrastructuur	4.9.	<p>De standplaatshouder mag alleen veranderingen aanbrengen aan de standplaats en aanhorigheden na een voorafgaande en schriftelijke toestemming van het college van burgemeester en schepenen.</p> <p>Wijzigingen waarvoor een schriftelijke vergunning wordt gegeven en die bij het verlaten van de standplaats niet hoeven te worden verwijderd of hersteld in hun oorspronkelijke toestand, worden uitdrukkelijk genoteerd op het document van de plaatsbeschrijving, maar geven geen recht op vergoeding, tenzij anders overeengekomen.</p> <p>Als de standplaatshouder zonder toestemming veranderingen aanbrengt aan de standplaats of aanhorigheden, heeft de gemeente het recht te eisen dat alles onmiddellijk in de oorspronkelijke staat worden hersteld.</p>

huisdieren	4.10.	<p>Enkel huisdieren en kleinvee zijn toegestaan, op de volgende voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ze verstoren de rust op het terrein niet; — de reinheid van het terrein blijft gegarandeerd; — ze hebben een aangepaste huisvesting; — er zijn vergunningen aangevraagd (formulier 4) en verkregen (formulier 5) voor de plaatsing van de schuilhokken; — ze worden niet opgehokt in de sanitaire unit — ze vormen geen gevaar voor de volksgezondheid; — de veiligheid van de bewoners komt niet in gevaar; — het verblijf is in overeenstemming met de wetgeving en reglementering.
huisvuil	4.11.	Huisvuil wordt overeenkomstig de gemeentelijke reglementering opgehaald. De opslag van ander afval op de standplaats is verboden. Het is toegestaan een compostbak te plaatsen op de standplaats.
septische putten	4.12.	Om de werking van de septische putten te garanderen, moeten de gepaste reinigingsmiddelen voor het toilet gebruikt worden. De septische put wordt door de standplaatshouder geruimd.
schroot en opslag	4.13.	<p>Opslag van allerlei goederen, schroot, autowrakken, brandbare of explosieve stoffen is verboden.</p> <p><i>(facultatief) Schroot mag slechts voor korte duur, in beperkte mate en op geordende wijze opgeslagen worden op de eigen standplaats en dit in overeenstemming met de wetgeving. Het college van burgemeester en schepenen kan nadere richtlijnen uitvaardigen.</i></p>
renovatie	4.14.	Bij renovatiewerken informeert de gemeente de standplaatshouder op gepaste wijze over de aard van de werken, de timing, de te verwachten hinder, de invloed op de gebruikersprijs en de eventuele noodzaak van tijdelijke verhuizing.
schade en herstellingen	4.15.	<p>De standplaatshouder brengt de gemeente of de terreinverantwoordelijke onmiddellijk op de hoogte van elke schade aan de infrastructuur van de standplaats veroorzaakt door een bekende of onbekende oorzaak. Herstellingen worden uitgevoerd door de gemeente, op kosten van diegene die ze ten laste heeft, of uitgevoerd onder toezicht van de gemeente.</p> <p>De standplaatshouder moet de herstellingen en kleine onderhoudswerken uitvoeren die volgens de huurwetgeving ten laste vallen van de huurders.</p> <p>Onderhoudswerken en herstellingen aan de gemeentelijke infrastructuur vallen ten laste van de gemeente wanneer ze het gevolg zijn van gewone slijtage, gebrek of overmacht. De gemeente onderhoudt de gemeenschappelijke delen.</p> <p>De standplaatshouder stelt de gemeente in de gelegenheid elk schadegeval te onderzoeken en de nodige werken te laten uitvoeren. Tenzij bij dringende herstellingen brengt de gemeente de betrokken bewoners ten minste drie dagen voor het begin van de werken op de hoogte.</p> <p>De standplaatshouder sluit een verzekering af tegen brand, bliksem, ontploffingen en aanverwante risico's, evenals het verhaal der burens.</p>

verbruik	4.16.	De standplaatshouder draagt de kosten van water-, gas- en elektriciteitsverbruik, het huren van de meters. Het is niet toegestaan via waterslangen, leidingen, kabels en dergelijke gebruik te maken van de nutsvoorzieningen van een andere standplaats.
5. TOEZICHT EN SANCTIES		
vaststellingen	5.1.	Vaststellingen op het terrein kunnen te allen tijde gebeuren door een door de gemeente aangestelde persoon, de terreinverantwoordelijke en door de politiediensten. Milieuovertredingen op het ter beschikking gestelde terrein of in de omgeving kunnen vastgesteld worden door een bevoegd ambtenaar, een door het gemeentebestuur afgevaardigd persoon of door de ambtenaren van politie.
inspectie standplaats	5.2.	De standplaats is een openbaar domein met privé karakter. De door de gemeente aangestelde personen en de terreinverantwoordelijke hebben het recht de standplaats te betreden om de staat van bevinding van het terrein en de sanitaire unit op te nemen, als ze dat vooraf schriftelijk hebben aangekondigd of de toestemming hebben van de standplaatshouder. De standplaatshouder moet de door de gemeente aangestelde personen in staat stellen op de afgesproken datum en uur de standplaats te inspecteren.
sancties	5.3.	Voor zover wetten, besluiten, decreten, algemene en provinciale reglementen of verordeningen niet in andere straffen voorzien, worden vanaf de aanstelling van de sanctionerende ambtenaar, zoals bepaald door artikel 119bis van de Nieuwe Gemeentewet, inbreuken op bepaalde artikelen van deze verordening bestraft met administratieve sancties. Inbreuken op artikelen (<i>in te vullen</i>) worden bestraft met een administratieve geldboete, opgelegd door de daartoe aangestelde ambtenaar, conform de procedure in artikel 119 bis, § 9 tot en met 12 van de Nieuwe Gemeentewet. Als de inbreuken worden gepleegd door een of meer minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten, kan een administratieve geldboete worden opgelegd conform de procedure in artikel 119 bis, § 12, 2e tot en met 6e lid van de Nieuwe Gemeentewet. De omvang van de administratieve geldboete is proportioneel op grond van de ernst van de inbreuk die de boete verantwoordt en eventuele herhaling. De boete overschrijdt, ongeacht de omstandigheden, in elk geval niet het bedrag van het wettelijk vastgestelde maximum van 250 euro. Inbreuken op artikelen (<i>in te vullen</i>) worden bestraft met de schorsing of intrekking van de vergunning, opgelegd door het college van burgemeester en schepenen. Inbreuken op overige artikelen worden bestraft met politiestrafpen.

maatregelen	5.4.	<p>Voorgenoemde sancties doen geen afbreuk aan de bevoegdheid van de burgemeester om een politiemaatregel te nemen. Zo kan de burgemeester maatregelen nemen op grond van de Nieuwe Gemeentewet en het Gemeentedecreet wanneer de openbare orde in het gedrang komt of wanneer er openbare overlast is.</p> <p>Onverminderd de strafbepalingen kan de bevoegde overheid van ambtswege optreden wanneer deze gemeentelijke verordening overtreden wordt. Zij kan de noodzakelijke maatregelen laten uitvoeren op kosten en risico van de overtreder die heeft verzuimd op te treden.</p> <p>Overtreders van deze verordening kunnen door de burgemeester of zijn afgevaardigde bevolen worden het terrein binnen de opgegeven termijn te verlaten. Zo nodig worden de woonwagens, voertuigen en constructies verwijderd op kosten en risico van de overtreders.</p> <p>Ernstige inbreuken kunnen leiden tot een periodiek of definitief toegangsverbod tot het woonwagenterrein.</p> <p>De burgemeester kan de politie, personeelsleden van de gemeente of derden inzetten om de materiële uitvoering te verzekeren</p>
7. BEKENDMAKING	7.1.	Deze verordening wordt bekendgemaakt, overeenkomstig artikel 186 van het Gemeentedecreet.

MODEL VAN HUISHOUDELIJK REGLEMENT GEMEENTELIJK DOORTREKKERSTERREIN

MODEL¹ VAN GEMEENTELIJKE VERORDENING DOORTREKKERSTERREIN		
		<i>(adres)</i>
		Goedgekeurd door de gemeenteraad in zitting van <i>(datum)</i>
1. DEFINITIES		
woonwagenbewoner	1.1.	Persoon die legaal in België verblijft en die naar traditie woont of woonde in een woonwagen, of van wie de ouders dat deden, met uitzondering van bewoners van campings of gebieden met weekendverblijven.
doortrekkersterrein	1.2.	Het terrein dat bestemd en ingericht voor het tijdelijk verblijf van woonwagenbewoners in verkeerswaardige woonwagens.
woonwagen	1.3.	Een motorvoertuig of aanhangwagen die in het verkeer gebracht kan worden, gebruikt voor permanente en niet-recreatieve bewoning.
standplaats	1.4.	Een afgebakende ruimte op het woonwagenterrein, die gebruikt wordt om een woonwagen te plaatsen.
standplaatscluster	1.5	Een afgebakend geheel van standplaatsen op het doortrekkersterrein.
vergunning	1.6.	Het eenzijdig verlenen van een voorwaardelijke toestemming om een standplaats of standplaatscluster op het doortrekkersterrein te gebruiken.
aanvrager	1.7.	De persoon die zich aanmeldt en voor zichzelf en zijn gezin een vergunning vraagt.
gezin	1.8.	Het gezin bestaat uit hetzij een persoon die gewoonlijk alleen leeft, hetzij uit twee of meer personen die, al dan niet door verwantschap aan elkaar verbonden, gewoonlijk in één en dezelfde woonst verblijven en er samenleven. Samenleven is het beslissende criterium om te bepalen of personen lid zijn van een gezin. Dat criterium wordt afgebakend door feitelijke elementen. neen persoon die niet samenleeft is een apart gezin.
gebruiker	1.9.	De persoon of personen aan wie een vergunning tot inname van een standplaats of standplaatscluster is afgeleverd.
terreinverantwoordelijke	1.10	Persoon, aangesteld door het college van burgemeester en schepenen, die instaat voor het dagelijks toezicht op het doortrekkersterrein en het afleveren van de toestemming tot gebruik van een standplaats of standplaatscluster van het doortrekkersterrein.
woonwagencommissie	1.11.	Commissie die advies uitbrengt aan het college van burgemeester en schepenen over het beheer van het woonwagenterrein.
2. TOEPASSINGSGEBIED		
locatie	2.1.	Deze verordening is van toepassing op het doortrekkersterrein gelegen <i>(adres)</i> . Het terrein bevat <i>(aantal)</i> standplaatsen.

¹ Dit model van reglement dient ter inspiratie en wordt aangepast aan de lokale noden, in overleg met de verschillende gemeentelijke diensten en de (kandidaat) bewoners van het woonwagenterrein. Met dank aan Aarschot, Genk en andere gemeenten.

gebruiksvoorwaarden	2.2.	<p>Het doortrekkersterrein is een openbare plaats die in haar geheel behoort tot het openbaar domein. De gemeentelijke politieverordeningen zijn er van kracht.</p> <p>Wie gebruik maakt van het doortrekkersterrein onderschrijft stilzwijgend de gemeentelijke verordening en het belastingreglement (<i>facultatief: retributiereglement</i>) over het doortrekkersterrein voor woonwagenbewoners.</p>
3. TOEWIJZING EN INGEBRUIKNAME		
verblijfsstermijn	3.1.	De gebruiker kan maximaal (<i>aantal</i>) opeenvolgende dagen gebruik maken van het terrein en zijn faciliteiten. Een verlenging van het verblijf kan enkel als de maximum termijn van (<i>aantal</i>) dagen niet overschreden wordt.
aanmelding	3.2.	<p>Het woonwagengezin dat aanspraak wil maken op een standplaats of cluster van het doortrekkersterrein meldt zich aan bij de terreinverantwoordelijke van het doortrekkersterrein.</p> <p>Is de terreinverantwoordelijke niet aanwezig op het terrein, dan neemt de aanvrager telefonisch contact op met de terreinverantwoordelijke of zijn vervanger tijdens de uren aangegeven op de informatieborden. De aanvrager kan ook enkele dagen voor de geplande aankomst telefonisch een standplaats reserveren.</p>
ontvankelijkheid van de aanvraag	3.3.	<p>Om ontvankelijk te zijn moet de aanmelding aan de volgende voorwaarden voldoen:</p> <p>a / Identificatie</p> <ul style="list-style-type: none"> — De aanmelding wordt ingediend door een woonwagenbewoner, namens hemzelf en namens de gezinsleden die de woonwagen mee bewonen. — De aanvrager is meerderjarig. — De aanvrager vermeldt zijn naam, adres, geboortedatum en de gezinssamenstelling in de aanvraag. — De aanvrager vermeldt de nummerplaten van de woonwagens, aanhangwagens en autovoertuigen in de aanvraag. — De aanvrager voegt een kopie van het identiteitsdocument bij de aanmeldingsfiche. <p>b / Uitsluitingsgronden</p> <ul style="list-style-type: none"> — De aanvrager heeft geen openstaande schuld op basis van een vorig verblijf op het doortrekkersterrein. — Het college van burgemeester en schepenen heeft geen verbod tot toegang uitgesproken voor de aanvragende woonwagenbewoner of zijn gezinsleden. — De aanvrager of zijn gezinsleden hebben in de voorgaande (<i>aantal</i>) dagen niet op een standplaats of standplaatscluster van het doortrekkersterrein verbleven. <p>c / Acceptatie van de verblijfsvoorwaarden</p> <ul style="list-style-type: none"> — De aanvrager verklaart kennis genomen te hebben van het reglement dat van toepassing is op het doortrekkersterrein. — De aanvrager ondertekent de aanmeldingsfiche.

aanmelding voor standplaatscluster	3.4.	Gezinnen die bij elkaar willen staan, kunnen een standplaatscluster aanvragen. In dat geval stellen de aanvragers op het aanmeldingsformulier een gezamenlijke contactpersoon aan die voor de terreinverantwoordelijke steeds bereikbaar is.
standgeld	3.5.	De gebruiker betaalt een standgeld en waarborg volgens de bepalingen opgenomen in het reglement van indirecte belasting (<i>facultatief: retributie</i>) op het gebruik van standplaatsen op het doortrektersterrein. De verbruikskosten van water zijn in het standgeld inbegrepen.
vergunning	3.6	De aanvrager ontvangt van de terreinverantwoordelijke de vergunning tot het gebruik van een standplaats of standplaatscluster voor een tijdelijk verblijf in verkeerswaardige woonwagens op de volgende voorwaarden: — de aanvraag is ontvankelijk; — er zijn vrije standplaatsen; — het standgeld en de waarborg zijn betaald. De terreinverantwoordelijke vermeldt de gebreken aan de toegewezen voorzieningen op het vergunningsformulier.
ingebruikname	3.7.	Na ontvangst van de vergunning mag de gebruiker de toegewezen standplaats of standplaatscluster definitief betrekken en gebruik maken van de toegewezen voorzieningen. Hij meldt gebreken in de toegewezen voorzieningen die niet vermeld staan op het vergunningsformulier, onmiddellijk aan de terreinverantwoordelijke.
identificatie	3.8.	De gebruikers van het doortrektersterrein zijn verplicht zich te identificeren op eenvoudig verzoek van de politie, de terreinverantwoordelijke of een ander door het college daartoe aangesteld persoon. De nummerplaten van de woonwagens, aanhangwagens en autovoertuigen van gebruikers hangen zichtbaar op de respectievelijke voertuigen.
4. GEBRUIK		
verantwoordelijkheid	4.1.	De gebruiker is verantwoordelijk voor het gebruik van het hele terrein en het dienstgebouw, en van de toegewezen standplaats of standplaatscluster in het bijzonder, door hemzelf, zijn gezinsleden en personen op bezoek.
rust en openbare orde	4.2.	De gebruiker van een standplaats zorgt ervoor dat de rust, de veiligheid en de gezondheid van de andere bewoners en de buurt op geen enkel ogenblik wordt gestoord. In het bijzonder mag het gebruik van motoren, radio's en televisie niet storend zijn.

wegen	4.3.	<p>De wegen van het woonwagenterrein behoort tot de openbare weg. Bijgevolg zijn alle verkeersreglementen en politieverordeningen van toepassing. Doorgangen blijven te allen tijde vrij voor evacuatie en de toegang van de hulpdiensten.</p> <p>Op de wegen mogen voertuigen niet sneller rijden dan 20km per uur. De wegen op de terreinen zijn alleen toegankelijk voor autovoertuigen van de gebruikers en voor personen die er noodzakelijk toegang moeten hebben. Het plaatsen van allerlei voorwerpen, caravans, niet verkeerswaardige auto's op de wegen is verboden. De wegen mogen niet gebruikt worden voor het bestendig circuleren van voertuigen, motors of bromfietsen.</p> <p><i>(facultatief) Er mag op de wegen niet geparkeerd worden.</i></p>
plaatsing woonwag	4.4.	<p>Enkel de standplaatsen en de clusters komen in aanmerking voor bewoning. De gebruiker mag op de standplaats of standplaatscluster een verkeerswaardige woonwagen, eventueel bijhorende aanhangwag en zijn voertuigen plaatsen. De woonwagens en voertuigen zijn steeds rijklar.</p>
huisvuil	4.5.	<p>Voor de ophaling van het huisvuil schikken de gebruikers zich naar de aanwijzingen van de terreinverantwoordelijke. Ze sorteren en deponeren het vuilnis in de daartoe bestemde container.</p> <p><i>(facultatief) Het vuilnis wordt voor ophaling zichtbaar aan de voorzijde van de woonwag geplaatst.</i></p> <p><i>(facultatief) De gebruiker krijgt per dag en per vier gezinsleden 1 huisvuilzak voor PMD en 1 voor restafval. De prijs van de vuilniszakken is inbegrepen in de standplaatsvergoeding.</i></p> <p>Moet de gemeente/stad zwerfvuil opruimen op en rond een standplaats, dan komen de kosten ten laste van de gebruiker van de standplaats.</p> <p>De gebruiker moet het afvalwater lozen op de daartoe bedoelde plaatsen.</p>
douches	4.6.	<p>Gedurende vaste uren kunnen de gebruiker , zijn gezinsleden en reisgezellen gebruik maken van de douches op het terrein. De terreinverantwoordelijke deelt de openingstijden mee.</p> <p>De gebruikers laten de doucheruimte na elk gebruik gereinigd achter. De gebruiker is verantwoordelijk voor het gebruik en de schade aan de douche door zichzelf, zijn gezinsleden, reisgezellen en bezoekers. Ouders of daaraan gelijkgestelde personen oefenen steeds het toezicht uit op hun minderjarige kinderen en zijn voor hen aansprakelijk.</p>

verbodsbepalingen	4.7	<p>Het is de gebruiker verboden:</p> <ul style="list-style-type: none"> — het terrein, de beschikbare accommodaties en de beplantingen te bevuilen, te beschadigen of te gebruiken voor andere doeleinden dan waarvoor ze bedoeld zijn; — brandbare vloeistoffen en gassen in voorraad te hebben in hoeveelheden die de huishoudelijk behoeften overtreffen; — open vuren aan te leggen; — dieren te houden, met uitzondering van huisdieren en pluimvee. De dieren mogen geen hinder en overlast veroorzaken, moeten diervriendelijk gehuisvest zijn, mogen niet loslopen en het terrein niet bevuilen; — bedrijvigheden uit te oefenen die een risico voor gezondheid, brand of ontploffing inhouden; — afvalstoffen zoals oud ijzer of schroot, autobanden, gebruikte goederen van welke aard ook, te leggen of achter te laten op andere plaatsen dan die daartoe bedoeld zijn. De gebruikers schikken zich naar de aanwijzingen van de terreinverantwoordelijke; — stallen, afdaken of constructies van welke aard dan ook, op te richten; — via waterslangen, leidingen, kabels en dergelijke gebruik te maken van de nutsvoorzieningen van een andere standplaats of van gemeenschappelijke voorzieningen.
onderhoud	4.8.	De gebruiker onderhoudt de standplaats, met al zijn aanhorigheden, in goede staat. Voor het gebruik van de standplaatsen of standplaatsclusters, de voorzieningen en de aftakpunten schikt de gebruiker zich naar de aanwijzingen van de terreinverantwoordelijke.
herstellingen	4.9.	<p>Herstellingen veroorzaakt door de fout van de gebruiker of van een persoon voor wie hij moet instaan, vallen ten laste van de gebruiker.</p> <p>De gebruiker brengt de terreinverantwoordelijke onmiddellijk op de hoogte van elke schade aan de infrastructuur van de standplaats of standplaatscluster veroorzaakt door een bekende of onbekende oorzaak. Herstellingen worden uitgevoerd in opdracht van de gemeente, op kosten van diegene die de schade ten laste heeft.</p> <p>De gebruiker stelt de gemeente in de gelegenheid elk schadegeval te onderzoeken en de nodige werken te laten uitvoeren.</p>
verbruik	4.10.	De gebruiker draagt de kosten van het elektriciteitsverbruik. Het is niet toegestaan via waterslangen, leidingen, kabels en dergelijke gebruik te maken van de nutsvoorzieningen bestemd voor een andere gebruiker.
2. EINDE GEBRUIK		
vertrek	5.1.	De gebruiker en zijn gezin verlaten het doortrektersterrein vóór het verstrijken van de maximumtermijn. Bij beëindiging van het gebruik zorgt de gebruiker ervoor dat de standplaats, de plaats waar zijn woonwagen in de standplaatscluster stond en de directe omgeving ervan zich in de oorspronkelijke staat bevinden.

controle	5.2.	Bij het einde van de inneming en bewoning van de standplaats controleert de terreinverantwoordelijke samen met de gebruiker of alle bepalingen binnen het huishoudelijk reglement nageleefd zijn. De waarborg wordt verrekend zoals bepaald in het belastingreglement (<i>facultatief: retributiereglement</i>).
2. TOEZICHT EN SANCTIES		
vaststellingen	6.1.	Een door de gemeente aangestelde persoon, de terreinverantwoordelijke en de politiediensten kunnen te allen tijde vaststellingen doen op het terrein. Een bevoegd ambtenaar, een door het gemeentebestuur afgevaardigd persoon of de ambtenaren van politie kunnen milieuovertredingen op het ter beschikking gestelde terrein of in de omgeving vaststellen.
inspectie standplaats	6.2.	De standplaats is een openbaar domein met privé karakter. De door de gemeente aangestelde personen en de terreinverantwoordelijke hebben het recht de standplaats te betreden om de staat van bevinding van het terrein en de sanitaire unit op te maken, mits voorafgaande schriftelijke aankondiging. De standplaatshouder stelt de door de gemeente aangestelde personen in staat op de afgesproken datum en uur de standplaats te inspecteren.
sancties	6.3.	Voor zover wetten, besluiten, decreten, algemene en provinciale reglementen of verordeningen niet in andere straffen voorzien, worden vanaf de aanstelling van de sanctionerende ambtenaar, zoals bepaald door artikel 119bis van de Nieuwe Gemeentewet, inbreuken op bepaalde artikelen van deze verordening bestraft met administratieve sancties. Inbreuken op artikelen (<i>in te vullen</i>) worden bestraft met een administratieve geldboete, opgelegd door de hiertoe aangestelde ambtenaar, conform de procedure in artikel 119 bis, § 9 tot en met 12 van de Nieuwe Gemeentewet. Als deze inbreuken worden gepleegd door een of meer minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten, kan een administratieve geldboete worden opgelegd conform de procedure in artikel 119 bis, § 12, 2e tot en met 6e lid van de Nieuwe Gemeentewet. De omvang van de administratieve geldboete is proportioneel op grond van de ernst van de inbreuk die de boete verantwoordt en eventuele herhaling. De boete overschrijdt, ongeacht de omstandigheden, in elk geval niet het bedrag van het wettelijk vastgestelde maximum van 250 euro. Inbreuken op artikelen (<i>in te vullen</i>) worden bestraft met de schorsing of intrekking van de vergunning opgelegd door het college van burgemeester en schepenen. Inbreuken op overige artikelen worden bestraft met politiestrafpen.

maatregelen	6.4.	<p>Voorgenoemde sancties doen geen afbreuk aan de bevoegdheid van de burgemeester om een politiemaatregel te nemen. Zo kan de burgemeester maatregelen nemen op grond van de Nieuwe Gemeentewet en het Gemeentedecreet wanneer de openbare orde in het gedrang komt of wanneer er openbare overlast is.</p> <p>Onverminderd de strafbepalingen kan de bevoegde overheid van ambtswege optreden wanneer deze gemeentelijke verordening overtreden wordt. Ze kan de noodzakelijke maatregelen laten uitvoeren op kosten en risico van de overtreder die heeft verzuimd op te treden.</p> <p>De burgemeester of zijn afgevaardigde kunnen overtreders van deze verordening bevelen het terrein binnen de opgegeven termijn te verlaten. Zo nodig worden de woonwagens, voertuigen en constructies verwijderd op kosten en risico van de overtreders.</p> <p>Ernstige inbreuken kunnen leiden tot een periodiek of definitief toegangsverbod tot het woonwagenterrein.</p> <p>De burgemeester kan de politie, personeelsleden van de gemeente of derden inzetten om de materiële uitvoering te verzekeren.</p>
2. BEKENDMAKING	7.1.	Deze verordening wordt bekendgemaakt overeenkomstig artikel 186 van het Gemeentedecreet.

NUTTIGE ADRESSEN

Vlaams minister van Inburgering

- **Kabinet van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand**
Arenbergstraat 7
1000 Brussel
02 552 69 00
kabinet.bourgeois@vlaanderen.be

Vlaamse ministeries

- **Vlaams Ministerie van Bestuurszaken**
Boudewijngebouw
Boudewijnlaan 30, bus 70
1000 Brussel
www.vlaanderen.be/binnenland
- Agentschap voor Binnenlands Bestuur
Afdeling Beleid Binnenland, Steden en Inburgering
Team Integratie
02 553 01 94 en 02 553 33 39
woonwagenbeleid@bz.vlaanderen.be
www.integratiebeleid.be
- Agentschap voor Binnenlands Bestuur
Afdeling Lokale en Provinciale Besturen – Financiën en Personeel
Team Gesubsidieerde Infrastructuur
02 553 75 62
gesubsidieerdeinfrastructuur@vlaanderen.be
www.vlaanderen.be/binnenland
- **Vlaams Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed**
- Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed
Koning Albert II-laan 19 bus 12
1210 Brussel
02 553 83 02
departement@rwo.vlaanderen.be
www.rwo.be

- Afdeling Ruimtelijke Planning
Koning Albert II-laan 19 bus 11
1210 Brussel
02 553 83 79
ruimtelijke.planning@rwo.vlaanderen.be
www.ruimtelijkeordening.be

- Afdeling Stedenbouwkundig beleid en Onroerend Erfgoedbeleid
Koning Albert II-laan 19 bus 10
1210 Brussel
02 553 83 34
stedenbouwkundigbeleid@rwo.vlaanderen.be
www.ruimtelijkeordening.be

- Afdeling Woonbeleid
Koning Albert II-laan 19 bus 21
1210 Brussel
02 553 82 74
woonbeleid@rwo.vlaanderen.be
www.bouwenenwonen.be

- Agentschap Ruimte en Erfgoed
Koning Albert II-laan 19 bus 3
1210 Brussel
02 553 18 50
ro.vlaanderen@rwo.vlaanderen.be
www.ruimtelijkeordening.be

- Agentschap Wonen-Vlaanderen
Koning Albert II-laan 19 bus 7
1210 Brussel
02 553 82 98
wonenvlaanderen@rwo.vlaanderen.be
www.bouwenwonen.be

- Agentschap Inspectie Ruimtelijke Ordening,
Woonbeleid en Onroerend Erfgoed
Koning Albert II-laan 19 bus 22
1210 Brussel
02 553 83 63
inspectie@rwo.vlaanderen.be
www.rwo.be

- Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW)
Koloniënstraat 40
1000 Brussel
02 505 45 45
info@vmsw.be
www.vmsw.be

De administratie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Saintelettesquare 17
1000 Brussel
02 208 02 11
onthaal@vgc.be
www.vgc.be

Integratiecentra

- Vlaams Minderhedencentrum vzw
Vooruitgangstraat 323, bus 1
1030 Brussel
02 205 00 50
info@vmc.be
www.vmc.be
- Antwerps Minderhedencentrum de8 vzw
03 270 33 33
info@de8.be
www.de8.be
- Intercultureel Netwerk Gent vzw
09 224 17 18
info@ingent.be
www.ingent.be
- ODICe - Oost-Vlaams Diversiteitscentrum vzw
odice@odice.be
www.odice.be
- Prisma, één in diversiteit vzw
015 28 18 30
info@prismavzw.be
www.prismavzw.be

- Provinciaal Integratiecentrum Limburg
011 30 57 00.
pric@limburg.be
www.limburg.be

- Provinciaal Integratiecentrum (PRIC) Vlaams-Brabant
016 26 73 05
pric@vl-brabant.be
www.vlaamsbrabant.be

- deSOM vzw
051 69 79 89
info@deSOM.be
www.desom.be

- Regionaal Integratiecentrum Foyer vzw
02 411 74 95
foyer@foyer.be
www.foyer.be

Belangenvertegenwoordiging woonwagenbewoners

- Minderhedenforum vzw
Vooruitgangstraat 323, bus 4
1030 Brussel
02 245 88 30
info@minderhedenforum.be
www.minderhedenforum.be

- Ons Leven vzw
p/a: Rooierweg 38
3700 Tongeren.

- Vroem vzw
A. Rodenbachstrat 29, bus 12
500 HASSELT
vroem@vroemvzw.be
www.vroemvzw.be

COLOFON**Verantwoordelijke uitgever**

Guido Decoster
Administrateur-generaal
Agentschap voor Binnenlands Bestuur
Boudewijnlaan 30 bus 70
1000 Brussel

Samenstelling

Vlaams Minderhedencentrum

Redactie

Arnout Fierens
Dirk Beersmans

Eindredactie

Arnout Fierens
Els Roger

Foto's

Rob Stevens
Dirk Beersmans

Vormgeving

Jurgen Maelfeyt

Druk

Stevens Print, Merelbeke

Depot

D/2009/3241/491

Uitgave

Januari 2010